

LELKIPÁSZTOR

**EVANGÉLIKUS
LELKÉSZI SZAKFOLYÓIRAT**

**62. évf. VIII. sz.
1987. augusztus**

TARTALOMJEGYZÉK

Lelkipásztor 1987. augusztus hó

Dékáni jelentés az 1986/87-es tanévről
(Dr. Cserháti Sándor) 450

TANULMÁNYOK

A teremtés megszentelése (Donáth László) 457
Temetési igehirdetések (Győr Sándor) 462

AZ IGE TESTTÉ LETT

Karácsonyesti játékok, jelenetek
(Válogatta: Kinczler Irén) 468

KÖNYVSZEMLE

Summázó (Dr. Bodrog Miklós) 482
Juszt László-Zeley László: A gondolkodás terhei
(Győr Sándor) 484
Paul Tournier: Több megértést a házasságban
(Győr Sándor) 485

ÖRÖMHÍR GYERMEKEKNEK

Kicsoda Jézus Krisztus? (Nagy Ilona) 488

AZ IGEHIRDETŐ MŰHELYE

"Hiszekegy - evangélikus szívvel" (Havasi Kálmán) 495
Szentháromság utáni 14. vasárnap (Szabó Lajos) 500
Szentháromság utáni 15. vasárnap
(Karl Jánosné Csepregi Erzsébet) 502
Szentháromság utáni 16. vasárnap
(Káposzta Lajos) 505
Gondolatok az igehirdetésekhez
(Összeállította: Győr Sándor és Zűgn Tamás) 508

LELKIPÁSZTOR

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Nagy István
A szerkesztés munkájában a szerkesztő bizottság vesz részt.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1088 Budapest,
Puskín u. 12.

Tel.: 142-074

Eng.: EL/11/1976

Készült az Evangélikus Teológiai Akadémia offset gépén
Eng.sz.: 4335

Felelős: Dr. Nagy István

Előfizetés havi 42.- forint, fél évre 250.- forint,
egy évre 500.- forint.

ISSN 0133-2821

Dékáni jelentés az 1986-87-es tanévről

I.

Az utóbbi időben szóban és írásban nem egyszer érte az a vád házunk kiját, hogy teológiai oktatásunk és nevelésünk színvonala nem kielégítő. Sőt, mi több: ez a színvonal állandóan süllyedő tendenciát mutat. Ideje hát egyszer szemébe nézünk az ilyesféle megállapításoknak, s adódhat-e erre kedvezőbb alkalom, mint a tanév végi mérlegkészítés? Ha vállalom a kihívást, nem azért teszem, hogy körömszakadtig védjem a munkéd becsületét. Nekünk is tudnunk kell, hol állunk és hol van még tennivalónk. Ezért meg-megújuló beszédtema az oktatás és nevelés színvonala közöttünk is, a tanári karban éppen úgy, mint a hallgatóságban, vagy tanárok és hallgatók vitáiban. Az önelégültség és a summás elmarasztalás ebben a kérdésben egyformán káros volna.

Sajnálom, hogy ezek a színvonalat kifogásoló megállapítások kevés kivétellel általánosságokban mozognak. Tárnyilagos és adatokkal alátámasztott elemzésekre ritkán kerül sor. Olykor a kritika teljes tájékozatlanságról tanúskodik: olyasmit hiányol, ami már évek óta szerves része Akadémiánk életének. Az ilyen bíráló megjegyzések inkább csak hangulatkelésre alkalmasak, s nem adnak igazi segítséget. Közel járnak ahhoz, amit Luther a VIII. parancsolat magyarázatában "rossz hír költésének" mond.

De az elemző és segítő szándékú észrevételek is rendkívül vitathatók. Mert a színvonalról alkotott ítéleteink nagy mértékben attól függnek, hogy mihez mérjük azokat. Ezekben a kérdésekben nehéz egy olyan mindenki által elfogadható szintet találnunk, mint például a tengerszint, amely megszabadítana a szubjektív megállapításoktól, s amelyhez mérve az alacsony valóban alacsony, a magas pedig valóban magas. Igen gyakran, főként az idősebbek, Teológiai Akadémiánk oktatási és nevelési színvonalát az évtizedekkel korábbihoz viszonyítva marasztalják el. Valóban voltak a képzésnek olyan területei, amelyek magasabb szintűek voltak. De tegyük a kezünket a szívünkre: gyenge pontok akkor is voltak. A liturgikát például alaposan meg kellett tanulnunk, de a katechetika már mostohagyermek volt. Hozzámérhetjük munkánk színvonalát a hazai teológiai oktatás szintjéhez. Nem lehet vitás, hogy bőven van mit tanulnunk egymástól. Ezért is szorgalmazzuk a professzorok és hallgatók kölcsönös cseréjét. Sőt már erre a tanévre terveztük a protestáns tanári karok konzultációját éppen az értékek és tapasztalatok kicserélésének érdekében, s nem rajtunk múltott, hogy ezt a tervünket most még nem tudtuk megvalósítani. De ami a kérdést illeti, sem azok a professzorok, sem azok a hallgatók, akiknek módjukban állt belekóstolni a testvérakadémiák életébe, nem tértek vissza azzal a benyomással, hogy a mi színvonalunk alatta marad a meglátogatott intézmények szintjének. Gyakran példálódzunk magunk között a nem egyházi fakultások által felállított követelményekkel. Viszont nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Akadémiánknak a tudósképzés mellett ezzel egyenrangú feladata a gyakorlati lelkeszi szolgálatra való felkészítés, ami miatt hallgatóinknak sokkal kevesebb ideje marad

az elmélyülésre egy-egy teológiai tudományág területén. Ugyan-
ez vonatkozik arra az esetre is, amikor külföldi teológiai in-
tézsmények szintjéhez mérjük magunkat.

Sokszor esik szó közöttünk tanulmányi reformról, amely-
nek teológiai oktatásunk és nevelésünk színvonalának emelése
lenne a célja. Nem vonom kétségbe egy ilyen reform szükséges
voltát, de a magam részéről tisztában vagyok azzal is, hogy a
mai állapotot az egyházunk szükségleteiből fakadó követelmények
hozták létre, s éppen ezért nagyon nehéz volna változtatni bár-
mit is anélkül, hogy a tudományos teológiai képzés és a gyakor-
lati lelkesítő szolgálatra való felkészítés kettős feladatából
valamelyik a rövidebbet ne húzná.

Mindezzel azonban nincs szándékomban elütni a színvo-
nalat érintő kérdések életét. Csupán azt akartam világossá ten-
ni, hogy megbízható felelet érdekében jól kell megválasztanunk
azt a szintet, amelyhez mérjük magunkat. De mielőtt erre vál-
lalkoznánk nagy vonásokban vegyük számba mindazt, ami Akadémi-
ánkon az elmúlt tanévben történt.

II.

A mögöttünk levő tanév legjellemzőbb vonásának azt tar-
tom, hogy munkánk és életünk változatlan mederben és igyeke-
zettel folyt, s ez nem volt magától értetődő egy olyan nyugta-
lansággal és elbizonytalanodással telített időszakban, amelyet
volt püspök-elnökünk, Dr. Káldy Zoltán betegség miatt történt
kényszerű kiválása a szolgálatból, majd elhunytá idézett elő
egyházunkban. Tudatosan őriztük és továbbfejleszteni igyeke-
zünk azt a teológiai alapvetést, egyházpolitikai koncepciót,
amelynek kialakításában az elhunyt egyházvezetőnek meghatáro-
zó része volt. Ezzel akarjuk megbecsülni szolgálatának emlé-
két, azt az inspirációt, amelyet a teológiai gondolkodás szá-
mára jelentett, azt a törődést, amellyel Akadémiánk ügyeit
hordozta, s nem utolsó sorban azt az eltökéltséget, amellyel
alig tíz évvel ezelőtt a tanítás és nevelés megfelelő külső
körülményeinek megteremtésében, majd 1985-ben a bővítéssel
kapcsolatos határozat meghozatalában tanúsított. Legyen emlé-
ke áldott közöttünk! Itt mondom köszönetet Dr. Nagy Gyula
püspök-elnöknek azért, hogy ezt a szolgálatot átvette, s a
rea szakadt sok teher mellett gondja volt Akadémiánkra is.

Azt nem állíthatom, hogy az egyházunkban kialakult
helyzet semmi nyomot sem hagyott Akadémiánk életében. A tanári
kart is szüntelenül foglalkoztatta, s megszabta az egymás kö-
zött folytatott beszélgetéseink irányát. Hatása alól bizonyá-
ra a hallgatóság sem vonhatta ki magát. Ennek tudható be,
hogy a tervezett vidám farsangi est és a már hagyományossá
vált fordított nap megrendezéséhez nem volt kedv, s elmaradt
az ifjúság szellemi termékeit bemutató újság létrehozása is.
Reméljük, hogy a megoldásra érett kérdések hamarosan rendez-
ődni fognak, s a sorok teológiai rendezésében, a megújulás
munkálásában Akadémiánk is kiveheti az őt megillető részt.

a/ Akadémiánk az elmúlt tanévben is igyekezett betöl-
teni a teológiai képzésben vállalt sokrétű feladatát. A nap-
pali tagozatra beiratkozott 58 hallgató - évtizedek óta a leg-
magasabb létszám! - számára néhány kivételtől eltekintve min-
den órát megtartottunk. Ha valamelyik professzort hazai vagy
külföldi megbízás megakadályozott az előadások megtartásában,
helyettesítéssel biztosítottuk a tanítás folyamatosságát. Se-

gítségünkre voltak ebben az előadók is, Dr. Hafenschner Károly címzetes professzor, aki homiletikát, Trajtler Gábor zenei igazgató, aki egyházi zenét, Solymár Péter és Baranyai Tamás lelkészek, akik bibliai tárgyakat adtak elő. Köszönjük a végzett munkájukat. Hallgatóink többsége az előírt vizsgákat letette. Csupán az első évfolyamból kellett egy-egy tárgyból néhányat pótvizsgára utasítanunk.

Ebben a tanévben indítottuk meg a lelkészek számára munkatársakat kiképző levelező tanfolyamunk harmadik hároméves kurzusát 48 beiratkozott hallgatóval. Az elkerülhetetlen lemorzsolódás után kerekén negyven hallgató vesz részt a havonta tartott konzultációkon és teszi le az előírt vizsgáit. A most induló tanfolyam résztvevőire jellemző, hogy a korábbinál nagyobb arányban vannak közöttük olyanok, akik valamilyen formában máris gyülekezetük szolgálatában álló egyháztagok.

Az első félévben befejeződött a fiatalabb lelkésztestvéreink számára rendezett második, és az idősebbek részére tartott első teológiai továbbképzést szolgáló találkozó sorozat. Ezekben a találkozókön egyházunk égető kérdéseire kerestünk választ előadások és testvéri beszélgetések révén. Az 1951 óta végzett lelkészek többsége hálás volt az Akadémiának ezért a szolgálatért, a velük való törődésért. Ezt a fontos munkát a jövőben is folytatni kívánjuk, de most már az 1951 előtt végzett lelkésztestvéreinkre is számítva. Ebbe a vonalba esnek azok a találkozók is, amelyeket a résztvevők óhajára a levelező tanfolyamon már korábban végzetek számára tartunk minden félévben. Így szeretnénk továbbképzésük folyamatosságát biztosítani.

Az Akadémia tanári kara a teológia műveléséért vállalt felelősségét gyakorolja az Evangélikus Teológiai Társaság munkájának támogatásában. Az őszi folyamán megszerveztük a társaság első munkaülését, s most a kitűzött teológiai feladatok szakcsoportokban történő kimunkálása van soron. A tudományos teológia művelését szolgálják a tanszékekhez kötődő főszemináriumok is. A gyakorlati és egyháztörténeti főszeminárium már beindult, illetve felelevenítette a korábban szakcsoport néven folytatott tevékenységet. Az újszövetségi szeminárium szervezés alatt van. Ebben az összefüggésben kell szólnom arról is, hogy professzori karunk számos LMK-n, országos konferencián tartott előadásban, sajtóban megjelent teológiai tanulmányban gyakorolta a teológia műveléséért vállalt felelősségét.

A teológia színvonalas műveléséhez elengedhetlenül hozzátartozik, hogy Akadémiánk benne éljen a teológia nemzetközi vérkeringésében. Ezt sokféle módon biztosítottuk ebben a tanévben is. Életben tartottuk a kialakult csereprofesszori kapcsolatokat. A helsinki fakultásról Raittila professzor jött hozzánk, részünkről pedig Nagy István tartott előadásokat náluk. Vámos József a bécsi fakultáson adott elő, visszaadva ezzel Kühn bécsi professzor nálunk végzett szolgálatát. Most Pröhle Károly három hónapon keresztül tart rendszeres teológiai előadásokat a bécsi fakultáson. A pozsonyi fakultással is professzorcsereére került sor. Az őszi Karol Gábris újszövetséges professzor adott elő nálunk, én viszont már megkaptam Pozsonyból a meghívást az őszi folyamán tartandó előadásra. De szólnom kell a többi vendégelőadóról is: Brökenhielm uppsalai, Beeskow wittenbergi, Jäger bielefeldi professzorokról, H.J. Held EVT elnökről és E. Brinkmann főtanácsosról, Pósfay Györgyről, az LVSZ tanulmányi osztályától érkezett előadóról. Hazai

viszonylatban említésreméltó, hogy a Pázmány Péter Hittudományi Főiskolával is kialakult a professzorok cseréje. Nyíri Tamás tartott előadást nálunk a felszabadulás teológiájáról, én pedig az újszövetségi kánon kérdéseiről náluk. Úgy tűnik, hogy a fakultásközi kapcsolatok szélesedni fognak. Ilyen irányú érdeklődést mutat az uppsalai és a strassbourgi fakultás.

Új mozzanat az, hogy hallgatóink is bekapcsolódhatnak a nemzetközi teológiai vérkeringésbe. Zay Balázs az elmúlt tanévben Lipcsében, Surányi Zsuzsanna pedig Pozsonyban tanulhatott. Mi is fogadtunk külföldi ösztöndíjast. Az I. félévben Hans-Christian Gerber, a II. félévben Dietrich Tiggemann folytatott nálunk tanulmányokat az NSZK-ból. Tuula Pohjalainen finn ösztöndíjas az egész tanévet közöttünk töltötte, s neki külön megköszönjük, hogy vállalta hallgatóink egy kis csoportjának finn nyelvi oktatását. A hallgatók cseréjét a jövőben is folytatni kívánjuk.

Itt kell megemlítenem az ifjúsági önképzőkör munkáját. Mivel a hallgatók érdeklődése a kortárs teológia irányába fordult, ebben a tanévben nem annyira a saját érdeklődési körüket mutatták be ezeken az összejöveteleken, hanem megszólaltattak néhányat ezeknek a teológiai irányzatoknak képviselői közül (Groó Gyula, Benczur László)

Akadémiánk vállalta a honvédelmi szolgálatukat teljesítő hallgatók teológiai előképzését is. Az I. félévben hét, a másodikban három hallgatónkra tarthattunk rendszeresen havonta konzultációkat a ceglédi laktanyában. Állandó gondozójuk Zászkaliczky Pál ceglédi lelkész volt, a tanárok pedig felváltva foglalkoztak velük szaktárgyaikból vett témákból. Megköszönjük az illetékes katonai hatóságok és az ÁEH tisztviselőinek készségét ezeknek az alkalmaknak a megszervezésében. A ceglédi parancsnoksággal kialakult harmonikus viszonyra jellemző, hogy ebben a tanévben az Akadémia képviselőjét is meghívták az ünnepélyes esküvőre.

A teológia művelésével összefüggésben kell szólnom az Akadémián folyó nyelvtanításról. Színvonalas teológiai képzés és munka ugyanis nem képzelhető el a bibliai nyelvek és a nemzetközi teológiai szakirodalom nyelveinek, főként a német és angol nyelvnek ismerete nélkül. Bár Muntag Andor, aki a hébert, és Selmeczi János, aki a görög nyelvet tanítja, mindent megtesz azért, hogy hallgatóink ezt a két bibliai nyelvet egy év alatt elsajátítsák, ez csak keveseknek sikerül. Hogy ezen a helyzeten segíthessünk, a tanév elején a két nyelvből és latinból intenzív nyelvi táborozást rendeztünk alap-, közép- és haladó fokon. Ezt a vállalkozásunkat a következő tanév elején is megismételjük: augusztus 23-28-ig héber és augusztus 31-szeptember 4-ig görög nyelvből. Eltérően az előző évi gyakorlattól a tanári kar határozata alapján nemcsak az első-, hanem a másodévesek számára is kötelezővé tesszük. Természetesen várjuk a felsőbb éveseket, sőt továbbképzésre a lelkészeket is. A jelentkezéseket augusztus 15-ig kérjük a dékáni hivatalba beküldeni. A modern nyelvek tanítása terén még mindig kísérletezünk az eredményes forma megtalálásával. Az angol nyelvet az Akadémián kívül tanulták hallgatóink, ami miatt az órákon való megjelenés nehezen tudtuk ellenőrizni. A következő tanévben más megoldást keresünk. A németet változatlanul Steinmüller Marion fogja tanítani, aki egyéniségével kedvet tudott teremteni a nyelvtanuláshoz.

A minőségi teológiai munka feltételei közé tartozik a jó könyvtári szolgálat. Könyvtárvezetőnk részletes beszámolójából néhány adat: gyarapodásunk 324 mű. Vásároltunk 135 könyvet 9891.- Ft-ért. Ajándékba kaptunk 189 művet; - hálásan köszönjük 54 adományozónak /27 hazai, 27 külföldi/. Az idei gyarapodás céduláin kívül beosztottuk katalógusunkba az utóbbi 3 év újdonságait /23.000 db/. Hallgatóinknak 22 témához összesen 552 részletes tájékoztatást adtunk e tanévben. Könyvtárközi kölcsönzésben 6 esetben küldtünk állományunkból itthoni és távoli egyetemi könyvtárnak könyvet. Ez év június 9-ig könyvforgalmunk 3371 mű volt. Köszönjük Papp Ivánné könyvtárvezetőnek és a könyvtár minden dolgozójának nélkülözhetetlen szolgálatukat.

b/ Az Akadémián és az Otthonban folyó munkánk másik súlypontja hallgatóink hitben való nevelése. Előkrisztus-hit nélkül zárt világ marad a teológia, de hit nélkül a lelkesítő szolgálat is erőtlenné válik. Természetesen nincs hatalmunkban, hogy bárkit is hittel ajándékozhatunk meg, vagy megerősíthessük hitében. De igyekszünk alkalmat teremteni arra, hogy Isten ezt elvégezhesse. Mindkét félévet csendes napokkal kezdtük, az első félévben Szabó Lajos zuglói, a másodikban Fabiny Tamás akkor még síófoki lelkész szolgálatával. Naponta reggel és délben maguk a hallgatók tartanak áhitatot rövid igehirdetéssel. Hétfőn délben Selmeczy János otthonigazgató vagy Szabóné Mátrai Marianna otthonigazgató-helyettes tart ún. "nagykönyörgést". Ezenkívül hetente egy alkalommal meghívott lelkészek evangélicizáló igehirdetést végeznek közöttünk. Ezúton is hadd köszönjük meg igen fontos szolgálatukat. De a lelki nevelést szolgálja az évfolyamtanári intézménye. Minden évfolyam egy-egy tanárra van bízva, akihez bármilyen kérdésben bizalommal fordulhatnak a hallgatók.

c/ Amint mondtam, a teológusképzés mellett feladatunk a lelkészképzés is. Ennek nélkülözhetetlen feltétele az egyházunk mindennapi életével való szoros kapcsolat tartása. Hallgatóink nem egyéni kedvtelésből hallgatják az előadásokat, hanem gyülekezeteink, egész egyházunk szolgálatára készülnek fel. Erre jó alkalmat kínál az Akadémiával szinte összenőtt zuglói gyülekezet, amelynek változatos, gazdag élete inspirálóan hat teológusainkra. A gyülekezet vezetői és tagjai mindig készek foglalkozni a hozzájuk forduló fiataljainkkal. Köszönjük a gyülekezetnek ezt a nyitottságát felénk. De több olyan budapesti, illetve Pest környéki gyülekezet van, amelynek életébe beépülhettek hallgatóink.

A gyülekezetben folyó szolgálat megismerését szolgálja az évente két hetet igénybevevő hospitálás, amikor minden hallgató évente két hetet egy-egy gyülekezetben tölt és megfigyelheti az ott folyó munkát. Az ötödéves hallgatók egy hónapra vannak beosztva a budapesti gyülekezetekbe. Kérjük a lelkészeket, hogy jól használják ki ezeket az alkalmakat, hiszen fiataljaink többségének nem lesz lehetősége segédlelkész-ként megismerkedni a gyakorlati lelkesítő munkával.

De a legszélesebb érintkezési felületet a gyülekezetek és hallgatóink között a szupplikáció és teológusnapok jelentik. Hallgatóink az elmúlt tanévben 189 gyülekezetben szupplikáltak és negyven gyülekezetben rendeztek teológusnapot. A nagyhéten egy csoport a Győr-Soproni Egyházmegyében passióelőadással járta a gyülekezeteket. Gyülekezeteink ezen a cél-alkalmakon 1.582.000.- Ft-ot adtak a lelkészképzés cél-

jaira, 156.000.- Ft-tal többet, mint a megelőző tanévben. Köszönet illeti dr. Selmeczi János otthonigazgatót, Szabóné Mátrai Marianna otthonigazgató-helyettest ennek az akciónak szervezéséért, különösképpen pedig egyházunk népét, amelynek áldozatkészsége a lelkészképzésért vállalt felelősségéről tanúskodik. A teológusnap szolgálatokban részt vett a tanári kar több tagja is, akik egyébként is gyakran vállalnak igehirdetői, illetve presbiteri szolgálatot a gyülekezetekben.

A gyakorlati lelkési szolgálatra készítették fel hallgatóinkat Bánffy György érdemes művész a szép magyar beszéd el-sajátítása érdekében tartott órái. Sajnáljuk, hogy ez az avatott művész másirányú lekötöttsége miatt nem vállalhatja tovább órái megtartását. Hálás köszönettel tartozunk neki eredményes munkájáért. Ugyancsak köszönjük a fóti kántorképző nyugalmazott igazgatójának, Kiss Jánosnak fáradozását, aki több mint harminc hallgatóinkat oktatja harmóniumjátéokra.

d/ A lelkési szolgálat nem légüres térben folyik, hanem a mi társadalmunk kontextusában. A fórum-alkalmakat használtuk fel arra, hogy hallgatóink reális ismereteket szerezzenek arról a környezetről, amelyben szolgálatukat majd végezniük kell. Ebben az évben az ifjúság javaslatára elsősorban olyan előadókat hívtunk fórum-előadásokra, akik mai életünk egy-egy akut problémájában adhattak eligazítást. Így szólt többek között Gyökössy Endre a lelkigondozás mai feladatairól, Fehner Tamás és Löwy Tamás szerzőpáros a zsidó folklóról és az antiszemitizmus kérdésköréről, Vértessy és Boros újságírók a kábítószerezés áldozatairól, Szabó János római katolikus lelkész pedig a kábítószerezők egyházi gondozásáról. Vámos József professzor tanszéki munkája keretében az elmúlt évtizedek egyházpolitikai küzdelmének résztvevőit, illetve szemtanúit szóaltatta meg. Az Akadémia és a társadalom között meglévő eleven kapcsolat elismeréseként értékeljük dr. Vámos József professzor kitüntetését a munka érdemrend arany fokozatával 60. születésnapja alkalmából.

e/ Szólnom kell még nagy vállalkozásunknak, az Akadémia új tanépülete építésének állásáról. Tudjuk, hogy erre a lépésre a hallgatók létszámának örvendetes növekedése miatt van szükség. Örömmel jelenthetem a következőket: a régihez csatlakozó új telekrész használati jogát megkaptuk, ideiglenes körülkerítését megkezdtük, s megindult az építőanyag és építőkapacitás biztosítása is. Az építés engedély napokon belül megérkezik a Tanácstól. Reményünk szerint nyár végén megkezdhetjük az építést. Az anyagi fedezet tetemes része külföldi testvéreink segítségével biztosítottnak látszik. Hálásak vagyunk egyházunk Elnökségének és az Országos Presbiteriumnak az építés mellett szóló döntésért, Füzfa Imrének, a Fővárosi Tanács mellett működő Egyházügyi Hivatal főtanácsosának és dr. Holl Józsefnek, a XIV. ker. Tanács VB. elnökének ügyünk támogatásáért, a szükséges telek biztosításáért, illetve ennek szorgalmazásáért.

Végül szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik sokrétű feladatunk betöltésében segítségünkre voltak: a tanári kar minden egyes tagjának, Horváth Gabriella irodavezetőnek, a szenioroknak és proszenioroknak, a konyha vezetőjének és dolgozóinak, takarítóinknak.

III.

Jelentésemből kitűnhetett, hogy milyen szellemi és testi energiát emésztő gazdag tartalmú év van mögöttünk. Mégsem lehetünk önelégültek, ha azt a szintet vesszük alapul, amelyhez nem emberek, hanem a mi Urunk mér minket. Ez a szint pedig feladatunk természetéből adódóan az az igény, amelyet az elkövetkező évtizedek egyre bonyolultabbá váló egyházi és társadalmi problémái támasztanak a nyomunkba lépő lelkésznevezettek hite, teológiai tisztánlátása és gyakorlati felkészültsége iránt. Mert nem kétséges, hogy a jövőben tovább csökken a népegyházi kegyesség és életforma megtartó ereje, s egyre nagyobb szükség lesz a tudatos keresztyéniséget ébresztő és ápoló szolgálatra és gyülekezeti közösségre, de azzal sem áltathatjuk magunkat, hogy a szociális igazságosság megteremtése társadalmunkban könnyen megoldható feladat lesz, vagy hogy a globális kérdések súlya csökkenteni fog. Ha ehhez a fokozott igényhez mérjük magunkat, akkor senki sem mondhatja el magáról, hogy hivatása magaslatán áll. Mindegyikünknek van javítanivalója az eddig végzett munkán. Egy dologban viszont bizonyos vagyok: Akadémiánk színvonala egy szemernyit sem fog emelkedni, ha a felelősség labdáját "egymásnak passzoljuk", a tanárok a hallgatóknak, a hallgatók pedig a tanároknak. Vagy: egyházunk közvéleménye az Akadémiának és viszont.

Egymagam nem vagyok eléggé bölcs ahhoz, hogy a színvonal emelkedéséhez szükséges minden lépéssel tisztában legyek. De az - úgy hiszem - aligha vitatható, hogy a színvonal emelése nem mennyiségi kérdés. A megoldás nem újabb tárgyak beiktatása a tanrendbe, az órák számának emelése, vagy a számonkérés megszigorítása. Ezzel eddig is kísérleteztünk, ám vajmi kevés eredménnyel. Véleményem szerint az eddigi kereteken belül kell több alkalmat teremteni az őszinte teológiai eszmecserére a tanári karon belül és a tanári kar és a hallgatóság között. Törekednünk kell arra, hogy minden tárgyból jegyzet álljon a hallgatók rendelkezésére, aminek következtében a szaktanárnak alkalmat nyílhat az elvégzendő anyag egy-egy pontjának elmélyítésére. A jegyzetek, teológiai művek terén a korábnál jobban támaszkodhatnánk a testvérakadémiák munkájára. Egy ilyen tartalmi gazdagodás csak akkor lehetséges, ha minden tanár időt és energiát szán a szakirodalom nyomán követésére. Természetesen a hallgatóknak is meg kell tenniük a magukét. Nem játszhatják ki a hitet a teológiával, a gyakorlatot az elmélettel szemben. A fokozott megterhelést is vállalniuk kell. Félő, hogy a szélesebb körű és szabadabb szellemi tájékozódás érdekében sürgettebb, lazább tanrend a kényelemszeretetnek nyújtana tágabb tereket. Végül is a magasabb színvonal nyitja az igényesség, a tanár és a hallgató részéről egyaránt. Enélkül minden reform kudarcra van ítélve. Ezt az igényességet ébressze fel bennünk a Szentlélek. A módokat a kielégítésére már könnyebben meg fogjuk találni.

Dr. Cserháti Sándor
dékán

A teremtés megszentelése

/Katechetikai vázlat/

A környezet válságának megoldása nem egyházi feladat. A fejlett ipari civilizációnak kell megtalálnia a kiutat abból a krízisből, amit előidézett. Az egyház lehetősége mégsem csak annyi, hogy a környezet védelmére mozgósítson. A teremtettség léte, teljességéért felelős magatartást követel. Olyan szemléletet, amely észreveszi a teremtmény kizsákmányolását, legyen ez társadalmi, gazdasági vagy természeti. A valóságban ezek szorosan összekapcsolódnak. A cselekedet csak változni és változtatni képes tudatból, magatartásból és valóságérzékeny hitből sarjadhatsz.

Az ökológia az ifjúsági katechézistnek nem tárgya, inkább eseménye. Tárgya azonban a szociáletikának; amennyiben az utóbbi tisztázza a "fejlődés" fogalmát. Hiszen e bűnös szó fedezte a gazdaság jelentőségének mind ez ideig korlátlan megnöveledését. Ez hozta magával a létezés és a birtoklás értékrendi helyzetének megváltoztatását. S veti fel a lényegi kérdést: hogyan viszonyul egymáshoz a jelenkori fejlődés és az élet manipulálhatósága?

Igy az ökoszociológiai megközelítés kínálkozik a katechézis számára a legjárhatóbb útnak ahhoz, hogy biblikus alapon munkálja a teremtettség teljességéért felelős, a létezés primátusát Istentől megkérdőjelezhetetlenül elfogadó magatartást.

A Galileivel, Darwinnal, Freuddal folytatott dicstelenség, s visszavonulásra kényszerítő viták után a természet – legalábbis átmenetileg – kimaradt a keresztyénség credo-jából. Isten – mint a menny és föld teremtőjének – megvallása elkötelezés nélküli formulává pervertálódott. S végül Gen 1,28 betöltése sem jelentett mást, mint a természettudományok és technika gátlástalan fölhasználását. Mégsem lehet kérdés, hogy az egyház e téren behozhatja-e évszázados lemaradását. Nincs más lehetősége. A pusztulás nem alternatíva.

1. Konfliktusok

- Milyen konfliktusok érnek: a társadalomban, szűkebb életedben, az egyházban?
- Felismered-e a konfliktusok okait, vagy milyen okait ismerheted fel a különböző konfliktusoknak?

Küzdelem nélkül eddig még semmi sem jött létre. Természeti erők viaskodnak egymással; ember a természettel; s ember az emberrel. Az őstörténet – pontosabban Gen 3-11 – félelmetes "fejlődést" látta. E történetek csírájában hordozzák az emberiség történetét: a konfliktusok történetét. A Biblia még egy további dimenzióra is figyelmeztet: a jó küzd a rosszal; az ember az Isten ellen harcol.

A föld – amennyire ma tudjuk – a természeti erők konfliktusa nyomán keletkezett. Az a kultúra, amelyben élünk emberek vitái révén jött létre – háborúkban, politikai harcokban, az identitás keresésében. Az ember természettel vívott harcának talán az a legdrámaibb területe, ahol megkísérli a természeti erőket legyőzni, ezeket fejlődése eszközévé tenni.

Energiaszükséglete biztosításához kezdetben fölhasználja a szelet és a vizet, aztán a szenet, olajat, gázt, urániumot. E-lőször meghódítja a légtért, aztán a teret. Az atommaghasadás révén azonban olyan újabb, s vészthozóbb erőket fedez föl, amelyek az adott fejlődés határát végzetesen közelre hozzák.

S van-e jele annak, hogy a gonoszt sikerült legyőznie? Úgy tűnik, az ember teremtési rendje és teremtményi mivolta közötti feszültségmezőben képtelen erre. Az emberi értelem még akkor is kiszolgáltatót a bűnnek, midőn jó szándékkal és felelősen veti latra a szükségszerűségeket és a veszélyeket. Nagy-ravagóság, szorongás, gőg és hatalomvágy kísérti minden megmozdulásában.

Ezért egyszerre valóságos: Jézus Krisztus halála és feltámadása meggyőz minket arról, hogy a lét kiszolgáltatatlanságában nem a vak sors, hanem Isten hatalma és szabadsága nyilvánul meg, mégis kitanult kereszt eltávolítóknak bizonyulunk, ha evilági érdekeinkről van szó.

És a jövő? Milyen gigantikus vállalkozásokba bonyolódunk a természet, a teremtés elleni küzdelemben, megoldani akarva a túlnépesedést s milliók éhezését? A pszichológiától várjuk magunk mélyebb megismerését, hátha így eltalálunk Istenhez; vagy éppen ennek segítségével távolodunk el még messzebbre a Teremtőtől, végre már saját utunkra lelni vagyván? Egyáltalán, múltunkban hordozott és mostani, személyes és közösségi konfliktusaink között fölvilan-e valami vidám és boldog jövő-re mutató jel?

2. Hatalmak

- Mi a véleményed a családotban, egyéb közösségeidben létező hatalmi helyzetről?

- Van-e lehetőséged életed irányítására, miben dönt-hetsz, s mit döntenek el nélküled, vagy szándékod ellenére?

- Milyen hatalmaknak kellene világunkban fejlődniük?

A nyugat-európai környezetvédők - NSZK-beli "zöldek" - mozgalmát szemlélve, konkrétan is fölvetődik a hatalom kérdése. Ökoszociológiai motiváltságú tetteik az állam, az ipar érdekeivel, s a társadalmi életszínvonal igényével ütköznek. Megkérdőjelezik a természettudomány ma még érvényes paradigmáit, s az erre épülő termelési rendszert. Közben egy szelíd alternatíváért szállnak síkra, leleplezik az önmagát tudományosnak valló értelem formális logikáját és a technikai formák hatalomszerűségét. /Figyelemre méltó, hogy ebben a társadalmi vitában, s a különböző akciókban az egyházak milyen módon vesznek részt./

Ha hűségesek akarunk maradni a teremtés Uráról szóló hitvallásunkhoz, el kell ismernünk: a teremtettséggel való kapcsolatunk hitelessége azon áll vagy bukik, miképp élünk; tudományos, gazdasági, technikai létigényünk mit és mennyit követel; mennyire osztozunk s törődünk a szegények és gazdagok, éhesek és jóllakottak közötti különbségek megszüntetésével; s végül rablogazdálkodásnak, s felfegyverzésnek alávetett világunkban hogyan teremtünk békét? - S mindez hatalmi kérdés is.

A Biblia szerint, a hatalom Isten tulajdonsága; tőle származik az ember megbízatása, s lehetősége a hatalom gyakorlására. Ettől fogva a hatalom szüntelenül játékban van, ez a cél, a tét, akár egyéni, akár közösségi alapon. Ezért meg kell

tanulni - ha élni, s éltetni akarunk - a hatalommal bánni. Megkísérelni az öncélúvá lett, a teremtéstől elidegenedett hatalmat ellenőrizni, de legalább a magunk - másokat érdekeinknek alávető - hatalmát korlátozni.

3. Az "igazi tartás"

- Mit tartasz a magad életéről, s milyen álmaid, elképzeléseid vannak erről?

- Milyenek arról a társadalomról, családi, gyülekezeti közösségről észrevételeid, amelyben élsz? Mik az elképzelésaid?

- Mennyire tartod megvalósíthatónak mindezt?

A kifejezés Ernst Blochtól származik, ezzel utalt arra, hogy az embernek még meg kell tanulnia magához méltóan viselkednie világában. Nem szükségszerű, hogy olyanok legyünk és maradjunk, amilyenek tapasztaljuk magunkat. Mássá lehetünk, megterhetünk. Ennek föltétele - immár a Biblia szerint -, hogy fölismerjük: nem az egyik vagy a másik lépés volt rossz, hanem az irány. Jelenlegi útirányunk a múltból ered. Másra, kétségtelen radikális változásra van szükség. Mindennek újjá kell lennie, s ez több, s egészen más itt-ott való reparálásnál.

"Sáfárai vagyunk egyetlenként barátságos az élet iránt. Hatalmunkban van élettelené tenni. A mi kezünkben van ma letéve minden ismert élőlény jövője. Ha bölcsen használjuk fel a hatalmat, az élet tovább fog virágozni két bolygónkon, s az emberiség nyugodtan nézhet a jövőbe. De bárhová nézünk a Földön, nyilvánvaló, hogy nem haladunk elég gyorsan a szükséges bölcsesség felé. S ez az alapja környezeti válságunknak". R.F.Dasmannak igaza van, de talán mégsem csak a gyorsaságon múlik minden. Hogyan kell az életet szolgáló bölcsesség hatalmát használni? S ki kezdje? Mit tehet az egyes ember, s mit a közösség? - Az alkalmatlanság és a rezignáció érzése, sőt olykor a kétely is e választalanul hagyott kérdések nyomán támad. A változás valódi modelljei nagyon ritkák, de vannak.

Ezek egymástól sokban eltérnek, de céljuk azonos: az egyszerű és a teljes teremtettségért felelős életstílus megvalósítása. Ez sem csodaszer. Rossz megfontolásból is választható/büntudatból; vagy a politikai cselekvés pótlékeként; esetleg a morális "tisztaság" vágyának részeként./ Mégis értelmes és jelentős lehet

- ha hitből, a teremtés megszenteléséért fakad,

- ha így válik szolidárisá a világ népeinek elnyomott többségével, azokkal, akik nem választhatják meg életstílusukat,

- ha ez a mindabból való osztozás, amiben részünk van; s nem kevésbé a tanítás és gyógyítás lehetősége Jézus missziói parancsa alapján,

- s végül, ha a többiekkel való kreativitás, spiritualitás és közösség ünnepevé válik.

4. Ember - Természet - Teremtés

Összetartozó valóságok. Csak a jelenkorban estek ezek egymástól oly végzetesen messze. Mára azonban világos: az emberi élet rizikóival együttjáró energiafogyasztási, gazdasági kiépítési döntések elválaszthatatlanok a természettel való kapcsolatunktól. Így konkrét a vagy-vagy: uralkodás, kizsákmányolás és expanzió vagy gondozás, megbecsülés és harmónia.

/A Genézis mindkét teremtéstörténete - 1Móz 1,28 és 2,15 - az összes többi teremtménytől megkülönböztetve írja le az ember helyét a természetben. Katechézis alkalmával a szívesen rajzolókat két csoportra bontva a következő feladat végezhető el: rajzolják le az első illetve a második tudósítás szerint az eseményt. Az összehasonlítási pont az ember viszonya a természethez. Ha a csoportok elkészültek, rajzolók és nézők megbeszélhetik fölfogásukat, benyomásukat./

Az ember kapcsolata a természettel az évszázadok során folyvást változott, hol létét fenyegető veszedelemnek, máskor csodálandónak, vagy a gazdasági haszon eszközeinek, esetleg védelemre szorulóknak látta. Az egyházban, a teológiában, a kegyességben is különböző és ellentmondásos ez a kapcsolat. /A katechézis kitérhet a különbségeket illusztráló bibliai, egyháztörténeti és a személyes istentiszteleti tapasztalatokból származó példák összegyűjtésére. Egyetlen példa: Assisi Szent Ferenc kegyessége; gyakorta való felidézése napjainkban nem véletlen. Számára a természet nem öncélú volt, benne kereste és találta meg az örökkévalóság jelképét. Mellesleg közvetlen természetfölfogásában - melyben a többi teremtmény testvérré válik - a középkori kegyesség egyik tipikus vonására ismerünk: ember és természet egymással nem alany-tárgy viszonyban áll. Ferencnél együtt történik önmaga megtalálása a külvilágban és a természet szubjektumként való komolyan vétele./

Az, hogy a keresztyénység és a természet változó és ellentmondásos kapcsolata mennyiben formál minket is, úgy derül ki igazán, ha a közösséget ismét két csoportra osztjuk. Az első e szempontok szerint gyűjti a példákat:

- uralkodás a természetben,
- közömbösség a természettel szemben,
- a második pedig:
- a természet teremtményként való szeretete,
- az ember, aki Isten teremtéseként maga is a természethez tartozik.

/A csoportmunkák eredményét ismét közösen meg lehet vitatni./

Felettébb sürgető, hogy a keresztyének az ember természet fölötti úr elképzelését korigálják, mégpedig azon biblikus tradícióknak megfelelően, melyek az ember testvéri közösséget vallják a növényekkel és az állatokkal. /Néhány példa: az első teremtéstörténet nem szól arról, hogy az ember az állat megölése révén jusson eledelhez, 1Móz 1,29. Ézsaiás Isten országáról szóló próféciájában egészen másképp mutatja ember és állat kapcsolatát, Ézs 11,6-9. A zsoltozás szerint az ember csak egy teremtmény a teremtésben, Zsolt 148. És végül Pál apostol szerint, az embert és az állatot a szenvedés és a remény összeköti egymással, Rm 8,18-23./

Isten fiainak - e versekben kimondott - dicsősége nem lenne azonos a "doxa" teljes értelmével, ha nem vonatkoznék korlátlanul a többi teremtményre is. A föld, az ember, az állat, a világmindenség összetartozik, s együtt halad a Krisztusban föltárlt egységben. A teremtés megszentelése sem visszalépést, sem fejlődés-ellenességet nem jelent. Ez az út előre vezet. Gondolkodásunk módja - technikai eszközeink megválasztása, termelési céljaink hajszolása - dönti el, vajon a teljességből részesülteként éljük-e át teremtésbe öleltetésünket, vagy továbbra is megmaradunk a hagyományos európai teremtés-ignoranciában természet megszenteltetésnek. A teljes teremtettséggel

való kapcsolatunk lelkiisége attól függ, vajon a "fejlődés árának" lerovása mellett, képesek vagyunk-e életünkbe kalkulálni a teremtett világ szenvedésében való fájdalmas részvétel árát - tekintettel az Úr visszajövetelére.

Ez a kérdés, és nem az, hogy késő van-e vagy sem. Idő még van, de meddig és mire?! Természet, ember, megváltás - és idő. Saint-Exupéry meséjét villantják észbe:

"- Jó napot! - mondta a kis herceg.

- Jó napot! - mondta a kereskedő.

Ez a kereskedő szomjúságoltó labdacsokat árult. Aki hetente egyet bevesz, az többé nem is kíván inni.

- Hát ezt meg minek árulod? - kérdezte a kis herceg.

- Rengeteg időt lehet megtakarítani vele - felelte a kereskedő. - A tudósok kiszámították: heti ötvenhárom percet!

- És mit csinál az ember azzal az ötvenhárom perccel?

- Amit akar...

- Én - gondolta a kis herceg -, ha nekem ötvenhárom fölösleges percem volna, szépen elindulnék egy forrás felé..."

Donáth László

XX

"Van egy válasz az emberi egzisztencia kérdésére, a kérdésre, hogy meddig határozzuk meg az időt, illetve, hogy az meddig határoz meg bennünket. Ez van összefoglalva Jézus szavaiban: "Betölt az idő, elközelgetett az Isten országa." Itt tör be az Isten ideje a mi emberi időnkbe. Itt valami új jelenik meg... Mint a gondolkodó emberek minden generációja, kérdezzük mi is: mi a legmélyebb értelme a tovasiető időnek és minden dolog elmúlásának, ami az időben történik? Mi a legmélyebb értelme fáradozásunknak és panaszzkodásunknak, ha minden munkánknak az eredménye ugyanaz: a semmivé válás? A válasz pedig, amit kapunk, ez: itt, a mi időnkben történik valami, ami nem a mi időnkéből jön, hanem az örökkévalóságból, és ez határozza meg a mi időnket. Ugyanaz a hatalom, ami az időnknek határt szab, örök jelentőséget kölcsönöz neki."

(Paul Tillich)

Temetési igehirdetések

III. Idős özvegyasszony felett

91. Zsolt 14 és 16: Így szól az Isten: "Aki ragaszkodik hozzám, megszabadítom őt, felmagasztalom, mert ismeri az én nevemet. Hosszú élettel elégítem meg és megláttatom vele az én üdvösségemet".

Hosszú élet és üdvösség

1. Hosszú élet

Az emberi lélek mélyén általában kezdettől fogva kétféle reménység él. Ezek nem mindig vannak együtt egy emberi szívben. Az egyik reménység, amely szinte minden ember szívében ott él: a hosszú élet vágya. Vágyakozás azután, hogy minél tovább élhessünk Isten látható világában, ahol naponta körülvesz minket a teremtett világ kibeszélhetetlen gazdagsága és szépsége. A hosszú élet reménysége vágyakozás azután is, hogy minél tovább lehessünk együtt szeretteinkkel, hozzátartozóinkkal. Férj a feleséggel. Szülők a gyermekekkel. Nagyszülők az unokákkal.

Most olyan testvérünk ravatalánál állunk, aki az átlagos emberi életet meghaladó mértékben részesül annak örömében, hogy sokáig élhetett a látható világban és lehetett együtt igen sokáig családjával.

- 86 év Isten teremtett világában! Ennyi ideig gyönyörködhetett napról napra az élet csodájában. A teremtés minden elképzelésen felüli szépségében. Sz. L.-né testvérünk még nagyon idős korában is szeretett és tudott dolgoztatni a mezőn és a ház körüli kis kertben. Így állandóan közel volt a Teremtés Urához. Szokta is mondani, hogy ő kint a szabadban érzi jól magát. Mindig mosolygó, szelíd arca itt újult meg évek gyors pergeje ellenére is.

- 86 év családjában! Igazi öröme mégis csak ez volt. Gyermekek, majd unokák, majd dédunokák egyre növekvő nagy családjában mindig megtalálta a család összetartásában és irányításában nélkülözhetetlen szolgálatát. Szeretet és bölcsesség által volt erre képes. Munkáját is családjáért végzett szolgálatnak tekintette. Még utolsó este is csendesen dolgoztatott. Senki nem hitte volna, hogy még az éjjel oly csendesen jön el érte a halál, amilyen csendes volt egész élete. Hosszú életről álmodhatott egyszer ő is. Isten kegyelméből megadatott néki.

2. Üdvösség!

Hívó ember lelke mélyén a hosszú élet reménységén túlmenően van egy másik vágyakozás is: vágyakozás az örök élet, az üdvösség után. Ez teljesen független az évek, évtizedek számától. Hosszú élet és üdvösség: Isten Országában két teljesen külön világ ez. Gyakran nem is találkozik sok ember szívében ez a kettő. Az üdvösség iránti vágyódásra nem az évtizedek múlása nevel. Saját magunktól nem is tudnánk bizonyosságára eljutni, még oly hosszú élet során sem. Isten kegyelmi ajándéka az örök élet. Kegyelmi ajándék az utána való vágyakozás is.

Elhunyt testvérünk is, mint minden hívó ember, Jézus Krisztusban ismerte meg és fogadta el az üdvösség titkát. 86 évnnyi életében nemcsak a természet szépségét, nemcsak a családi élet sok-sok örömét, hanem Isten ígését is megismerte. Is-

ten igéjében pedig az örök élet és feltámadás evangéliumát is. Szent volt számára nemcsak a családi élet békesége, hanem az ünnepnap megszentelésének igénye is.

Feltehetőleg nem minden hosszú élet folytatódik örök élettel. Reménység szerint testvérünk hosszú élete Jézus Krisztus kegyelméből így folytatódik és végződik majd. Nagy ajándék a hosszú élet. De még nagyobb, mindenek között a legdrágább ajándék az üdvösség, az örök élet.

Most amikor elbúcsúzunk testvérünktől - gyermekei, unokái, dédunokái, volt férjének minden rokonsága, az evangélikus gyülekezet és az egész falu nevében -, akkor az élő és irtalmatlan Istennek adunk hálát testvérünk hosszú életéért, valamint a Jézus Krisztusban néki is elkészített üdvösségért. Saját magunkra nézve pedig mindnyájan azt kérjük Istentől, hogy ne csak a hosszú élet vágyát adja meg nekünk és magát a hosszú életet, hanem Jézus Krisztusban az üdvösség iránti vágyat és egykor, magát az üdvösséget is.

Amen

IV. Idős orvos felett. Özvegy és gyermektelen.

Mt 4,23: "Bejárta Jézus egész Galileát, tanított azok templomaiban, hirdette az Isten Országának evangéliumát és gyógyított a nép között minden betegséget és minden erőtelenséget".

Búcsúzás és bizonyoságtétel

1. Búcsúzás

Minden temetésen elsősorban búcsúzás történik. Amikor a halál valakit elszólít ebből a világból, akkor elsősorban arra gondolunk, hogy kik veszítettek a legtöbbet, mert elsősorban az ő nevükben búcsúzunk.

- Dr. L.B. testvérünk orvos volt. Így mindenekelőtt azok nevében búcsúzunk, akik az ő szolgálatán keresztül jutottak bármilyen mértékben is a gyógyulás örömére. Testvérünk szenvedélyes szolgálója volt az orvosi tudományak, melynek szeretetét a családi házból hozta magával. Édesapja nyomdokain haladt, amikor az embereken való segítségnek ezt a nehéz, de mégis sok áldásban gazdag útját választotta. Évtizedeken keresztül harcolt a szenvedés és betegség minden formája ellen.

Egész életének ez volt az értelme és szépsége. Ebben látta Istentől adott küldetését. Az ajkai kórház folyosóján van egy felirat, azzal a szobával szemben, amelyben élete utolsó napjait töltötte. A felirat így hangzik: "Az orvos csak abban különbözik minden más embertől, hogy míg a legtöbb embert csak a saját fájdalma foglalkoztatja, addig az orvost a többi ember fájdalma is". Megvolt néki is a maga sokféle gondja, betegsége. A testi betegség terhei mellett élete utolsó hónapjaiban hordoznia kellett annak mérhetetlen fájdalmát is, hogy a halál oly hirtelen elszólította mellőle azt a hitvestársat, aki a gyógyítás szolgálatában is nélkülözhetetlen társa volt mindig.

- Dr. L.B. testvérünk evangélikus gyülekeztünknek is tagja volt. Ezért búcsúzunk tőle gyülekezetünk nevében is. Szinte senki nincs a gyülekezet idősebb nemzedékében, aki szeretetét, segítőkészségét, figyelmességét meg ne tapasztalta volna. Személyesen foglalkoztatták a vallási kérdések ugyanúgy, mint gyülekezetünk mindennapi életének örömei, gondjai. Feleségével együtt mindvégig szívvel-lélekkel résztvett a gyülekezet életében, presbiteri szolgálatával pedig a gyülekezet vezetésében.

Orvos volt, búcsúunk tőle betegek nevében. Gyülekeztünk tagja volt, búcsúunk tőle evangélikus egyházunk nevében. Ebben a búcsúzásban helye van az Isten iránti hálaadásnak: Áldott legyen az Isten mindazért, amit dr. L.B. testvérünk szeretetében és szolgálatában, emberek javára és Isten dicsőségére elvégzett.

2. Bizonyságtétel

Egy orvostestvérünk ravatalánál lehetetlen nem emlékeznünk és emlékeztetnünk arra, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus is - többek között - orvos is volt. "Szertejárt egész Galileában... gyógyított a nép között minden betegséget és minden erőtelenséget". Így jelent Jézus Urunkban maradéktalanul Isten irántunk való szeretet és Isten akarata, hogy emberek gyógyuljanak:

- A test betegségeiből. Hiszen mindennapi életünkben a testi betegségek okozzák a legtöbb fájdalmat. De jó tudnunk arról, hogy az Úr Jézus soha nem ment el érzéketlen szívvel egyetlen szenvedő ember mellett sem. Mindenkin segített. Mindenkin könyörült.

- A lélek betegségeiből gyógyulni, ez szintén Isten akarata. Ez különösképpen hozzátartozott Jézus Urunk gyógyító szolgálatához. Ezáltal lett teljes a test betegségein megkezdett gyógyító szolgálata. Az Úr Jézus ezért hozta közénk a bűnbocsátnak és örök életnek evangéliumát, hogy emberek akkor is és ma is, gyógyuljanak a léleknek minden betegségéből és erőtelenségéből is.

Egy orvostestvérünk meghalt. Az ő gyógyító szolgálata közöttünk véget ért. De közöttünk van és velünk van ma is a feltámadott és élő Jézus Krisztus. Az ő gyógyító szolgálata soha nem ér véget. Éppen ezért Néki legyen dicsőség és hálaadás orvostestvérünk ravatalánál is! Amen

V. 38 éves Öngyilkos felett

Mt 11,29: Jézus Krisztus mondja: "Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek. És én nyugalmat adok néktek".

A kétféle hívás

1. A halál hívása

A halál nem egyszerűen ott áll és vár életünk végén, hanem a halál erői állandó mozgásban, aktivitásban vannak. A halál minden ereje azon munkálkodik, hogy életet idő előtt magához szőlítson. Időnként egészen szembetűnő és megrendítő a halálnak emberi szívekben munkálkodó hívása.

Tragikusan elhunyt testvérünk ravatalánál mindenekelőtt a halál hívása döbbsent meg mindnyájunkat. Számára a halál azt sugallta, hogy idő előtt önként mondjon le életéről és szabaddon, saját elhatározásából vessen véget életének.

Vannak a halálnak szolgálói, melyeken keresztül emberi szíveket és életeteket magához hív. A mindennapi életben jelentkező, majd megoldhatatlanná váló gondok és nehézségek is alkalmasak a halál kezében, hogy általuk magához hívjon küzdelmekben vergődő és reménytelenségre eljutottakat. Elcsüggedt, megfáradt, erőtelenséggel, gondokkal és félelmekkel megterhelte szívüket. A súlyos és gyógyíthatatlan betegségen keresztül is - mint elhunyt testvérünknel - hívást sugároz a halál. És aki éveken keresztül nehéz terhet hordoz, a gyógyíthatatlan betegség tes-

ti és lelki terhét, az éveken át vagy hónapokon át lelke mélyén napról napra hallja a halál csendes, majd egyre erősödő hívását. És amikor lelke mélyén már csak ezt hallja, akkor ez a benső hang erősebb tud lenni hozzátartozók minden áldozatos szereteténél.

A halálnak van ígérete is. Mit ígér a halál? Ígéri minden probléma megoldását, minden fájdalom és nehézség végetérését. És mit ad? Mutatja ezt most a gyászoló család mérhetetlen fájdalom és szenvedése. Idős édesanya egyik gyermekét, feleség 14 év után férjét, gyermekek édesapjukat, testvérek testvérüket veszítették el, mert szerettük szívében győzött a halál hívó szava.

Elhunyt testvérünk ravatalánál azonban egy másik hívásról is számot kell adnunk és bizonysgot kell tennünk.

2. Jézus hívása

Felolvasott ígénk hirdeti ma is, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus is hívta magához az embereket. Különösképpen a megfáradtakat, terhek alatt roskadókat. A reménytelenségben vergődőket. A kiúttalanságban eltévedteket. Hívta őket, hogy életüket megmentse, szívüknek békességet, reménységet és erőt adjon. És mindazok, akik akkor is és azóta is nemzedékről nemzedékre meghallották és követték az úr Jézus hívó szavát, azok messze elkerülték a halál hívó hangjának kísértését. Testvérünknek is hangzott ez a hívás, de családjában senki sem gondolta, hogy lelke mélyén ő már rég eljegyezte magát a halál hívásának.

Most a gyászolók felé annál inkább hangzik Jézus hívása és benne a drága ígélet mindarról, amiket csak Ő tud adni a gyászoló családnak, a gyász terhével megterhelt szívűeknek. Hirdetjük, hogy akik szívük minden fájdalomával ma is elindulnak Jézus felé, azok Jézusnál reménységet, vigasztalást és megnyugvást találnak.

És a Szentírás abban is megerősít minket, hogy az idők végén, a feltámadás nagy napján újra hangzik majd a győzelmes visszatérő Jézus hívása. Amikor feltámadásra és örök életre hív. A mi Urunk végtelen irgalma miatt hiszünk abban, hogy ez a végső hívás megérkezik majd elhunyt drága testvérünkhöz ugyanúgy, mint minden gyászolóhoz. Ámen

VI. Idősebb férj és édesapa felett

Mt 28,20/b: Jézus Krisztus mondja: "Íme, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig".

Esketési, majd temetési ige

Amikor a gyászoló család jelentette N. J. testvérünk halálhírét, megnéztem az esketési anyakönyvet, amely megőrizte testvéreink házasságkötésének nemcsak idejét, hanem az akkor elhangzott bibliai ígét is. Hadd hangozzék fel újra Jézus ígérete e szomorú órán ugyanúgy, ahogyan felcsendült egykor az örvendezés idején. Isten ígéjének üzenete mindig ugyanaz, örömben és bánatban is, találkozáskor és elváláskor is: bizonyossá tenni szívünkben Isten irántunk való szeretetét.

1. Isten ígével áldotta meg a találkozást.

Keresztyén emberek úgy indulnak el a házasság útján, hogy nélkülözhetetlennek érzik Isten ígéjének útmutatását és áldó erejét. 48 évvel ezelőtt két fiatal úgy állt meg templomunk oltáránál, hogy elindulásukat a házasság útján nemcsak szí-

vük szeretete határozta meg, hanem Isten ígéje is. Reménységük nemcsak saját maguk erejére, szülők és hozzátartozók bizalmára épült, hanem az ígében megszólaló ígéretre is: "Én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig".

Amit addig külön-külön tapasztaltak meg, attól kezdve kettőjük közös kincse és erőforrása lett: Jézus Krisztusban velünk van az Isten. Ezt pecsételte meg a kegyelem mindkettőjük hosszú, egymás mellett leélt életével is. A gyermekáldások, majd a gyermekek felnevelése, sokszor nagyon nehéz körülmények között is, mindig nyilvánvalóvá tették, hogy életükben évtizedeken át szeretőtt családi békéjükben, egymás iránti el nem fogyatkozó szeretetükben többről van szó emberi jószándéknál és erőfeszítésnél. Ahogyan éveken keresztül minden vasárnap együtt lehetett látni őket a templomba vezető úton, az is bizonyosság volt arról, hogy milyen erősen össze tudja kötni emberek szeretetét és reménységét az élő Isten.

2. Isten ígével áldja meg az elválást is.

Nagyon fájdalmas ellentéte ez a mostani óra a 48 év előttié. Akkor két fiatal szív tekintett egymásra reménységgel, s most egy idős asszonytestvérünk tekint megtört szívvel erre a ravatalra. Akkor csupa örvendező rokon és ismerős vette őket körül, mindkettőjüket egyforma szeretettel. Most pedig sok szomorú szívü ember veszi körül azt, akinek egyedül kell újrakezdenie az életet. És olyan terheket hordozni, olyan gondokkal szembenézni, melyekhez eddig kettőjük ereje volt hozzá szokva.

Igen nagy a különbség a két esemény, esküvő és temetés között. De változatlanul ugyanúgy hangzik Isten ígéje. Áldás volt az ígében egykor, áldás van benne és általa most is. Akkor a közös indulást áldotta meg, most az elválás fájdalmát enyhíti. Akkor erre a világra szóló reménységet ébresztett, most a túlnani életre szóló bizonyosságot munkálja.

Isten ígében sehol nincs ígéret arra, hogy egymást szerető szívek mindvégig egymás mellett maradnak. A halál előbb-utóbb elszakít egymástól. De arra van ígéretünk, hogy Jézus Krisztus, a mi kegyelmes és üdvözítő Urunk velünk marad. A halál megszakítja azt a szövetséget, mely két ember házasságkötésével indul. De nem tudja még a halál sem megtörni azt a szövetséget, amelyet maga Jézus ígér nekünk, már életünk kezdetén. Ő velünk van minden napon, nemcsak a mi életünk, hanem a világ végezetéig. Amikor dicsőségesen visszajön, hogy ítéljen élőket és holtakat felett. Hogy irgalmas legyen élőkhöz és holtakhoz.

Gyászoló testvéreink mind vigasztalást találnak ebben a bizonyosságban: Velünk van Jézus! Életünkben a szeretetével, gyászunkban és halálunkban a feltámadás vigasztaló erejével. Velünk van, és velünk marad! Ámen

VII. 22 éves korban szívbetegség következtében elhunyt felett. Jn 22,25: "Mondotta néki Jézus: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él".

"Könny hull koporsómra"

1. Könny hull minden koporsóra.

Egyik temetési énekünk a halál érkezésével együttjáró szenvedést így énekli meg: "Ha út a végóra, Könny hull koporsómra". Közülünk nyilvánvalóan még senki nem volt olyan teme-

tésen, amelyen hozzátartozók ne siratták volna szerettüket. Lehetetlen elképzelni, de megakadályozni is, hogy minden koporsóra ne hulljanak könnyek. A fájdalomnak, a gyásznak a könnyei.

Elhunyt fiatal testvérünk koporsójára is bőven hullanak a könnyek. Mindenekelőtt édesanyjának könnyei. Megrendítő emlékezni arra, hogy 11 évvel ezelőtt, a most elhunyt testvérünk édesapja is nagyon fiatalon hunyt el, s attól kezdve az özvegy édesanya nagy áldozattal, egyedül nevelte két fiát. A kik közül az egyiket az édesapa útjára szólított a halál. Két gyermek közül az egyiket, két reménység közül az egyiket, könnyörtelenül magával vitte a mulandóság örök törvénye.

Fiatal testvérünk koporsójára bőven hullanak feleségének könnyei. Ily hamar szomorúságra fordult fiatal szívének minden öröme. Két évvel ezelőtt, amikor a templom oltáránál mondták az eskü ígérését: "Esküszöm az élő Istenre, hogy holtamig... holtáig... el nem hagyom", ki gondolta volna, hogy ily megdöbbenően rövid idő közös útját indítja el az eskü ígérete?!

Fiatal testvérünk ravatalára - lélekben - ott látjuk hullani egy egyéves kisgyermek, majd később előtörő könnyeit is. Kis szíve és értelme nem tudhatja még, hogy mi a halál, de később napról napra megérti majd.

2. Virágok is hullanak minden koporsóra

A virágok a szeretet jelképei. Azért van itt oly sok virág testvérünk ravatalánál, mert nagyon sokan most már sajnos csak így tudják kifejezni szeretetüket. Minden szál virágnak külön története van. Mint ahogy története van az édesanyjai, a hitvestársi, a testvéri, a munkatársi szeretetnek. A sok virág szinte teljesen eltakarja előlünk a halál, a ravatal sötét világát, melyről nem hittük volna, hogy ily végzetesen közel ott jár fiatal testvérünk nyomában. Igaz, a virágok elhervadnak majd, de rövid életükkel is áldott szolgálatot végeznek, a szeretet, az együttérzés kifejezése által. Majd újabb virágok kerülnek a sírra s majd ezek hirdetik tovább az el nem múlt szeretet erejét. Énekünk így mondja ezt: "Kik a szívemhez forrtak itten, És most nyugodtan csendesesen, Kiknek sírját virággal hintem, S könnyharmattal öntözgetem".

3. Fény is hull minden koporsóra!

Amikor a mi Urunk Jézus Krisztus megállt annak idején, szintén egy fiatal ember koporsója mellett, akkor arra a koporsóra még valami reáhullt: Isten örökkévaló szeretetének, a feláldozás és örök élet evangéliumának fénye. Jézus szava azonnal mindent megváltoztatott. Új és végérvényes távlatok tárultak fel ígérete nyomán: "Aki hisz énbenem, ha meghal is, él". Ilyen titokról azelőtt senki nem tudott. Ilyen vigasztalás addig senki szájából el nem hangozhatott. Ilyen világosság ravatal előtt addig nem támadhatott. És Jézus ezt cselekszi most is. Igéje és a benne megszólaló ígélet által körülveszi ezt a ravatalt is a mennyei élet világosságával. Ravatalra és gyászolóknak fájdalmas szívére gazdagon hull ez a fény, mely megvilágít és megvilágosít mindent.

Gyászolók, szívükben ezzel a fényvel mehetnek tovább, nagyon szomorú, de nem vigasztalás nélküli életútjukon. Ámen

Győr Sándor

Az Ige testté lett

Ádventi, karácsonyi játék

Ha nem lesztek olyanok, mint a kisgyermek

(Gitár vagy más modern zene szól, gyerekek labdázna, rajzolna, játszanak.)

Ifjúság tagjai:

1. Ők a jövő, az új nemzedék, az élet értelme és folytatása.
2. Ők a XXI. század!
3. Ők azért jönnek a világra, mert mi is akarjuk, hogy legyenek!
4. Olyan világba jönnek, amelyet mi teremtünk nekik.
5. A Kisgyermek, akit szeretünk, védünk, melengetünk, akire szükségünk van, mert rákutatalságával, gyengeségével ő is véd, melenget és vigasztal minket.
6. A Gyerme, aki ember és emberré kell növekednie.
7. A Gyerme, akinek ez a növekedés fáj és szenvedést okoz.
8. A Gyerme, akinek első csalódását is mi okozzuk.
9. A Gyerme, aki egyszer megkérdezi, hogy miért jött a világra, mi az élet értelme és akinek választ adni nem tudunk.
10. Akinek nem elég azt mondani: hallgass, most nem érek rá, velem ne vitatkozz, tanulj... bezzeg az én időmben!
11. A Gyerme, aki fellázadt anyagias világunk ellen...
12. A Gyerme, akiért mindnyájan felelünk... akinek válaszolni kell...
13. Akiért saját magunknak is választ kell adni... Ki vagyok én, ember?

Janikovszky Éva verse

Egyesztendős voltam,
épp, hogy elindultam.

Aztán kettő lettem,
épp, hogy megszülettem.

Három évet éltem.
Én voltam? Nem értem.

Négyesztendős múltam,
s nem volt semmi múltam.

Évem száma öt lett,
nem volt bennem ötlet.

De most hatéves vagyok és
okos vagyok nagyon-nagyon.

Igy azt hiszem, ezt a kort már
soha-soha el nem hagyom.

Novella:

Oscar Wilde: Az önző Óriás
(Dramatizált felolvasás)

xxx

Evangélium: Máté 18,3 - Jézus mondja: Ha nem lesztek olyanok, mint a kisgyermek, nem látjátok Isten szeretetének és uralmának jeleit - ami nélkül nem teljes az élet.

1. Jézus szerint a jövő nem a gyermeké, akiből nagykorú, kiábrándult felnőtt lesz 15-20 év múlva, hanem azé az emberé, aki a szívében gyermek marad.
2. Akinek a lelke nem törik meg 35-40 éves korában, szemeiből nem huny ki a fény, akinek szava őszinte marad, aki remélni tud élete utolsó percéig.
3. Aki megáll a rohanásban és gyönyörködni tud a bárányfelhőkben, az ég végtelen horizontjában, egy nyíló virág pompájában.
4. A jövő ember az, aki a smogon, a kipufogócsövekből kiáradó benzingőzön felül is érzi a lélek erejének szabad áramlását
5. A jövő embere, aki tudja, hogy a világ mégis halad a kiteljesedés, Isten jövője felé,
6. aki tudja, hogy az élet egy múlt pillanat, de ebben a pillanatban megélhetjük a legnagyobbat: a Szeretetet,
7. amelyet Jézus hozott karácsonykor a világba.
8. A jövő embere Jézus és mindazok, akik lelkéből kapnak lelket,
9. akik tudják, hogy gyermekek, akiknek Atyjuk és Óbenne észfeletti, beláthatatlan örök jövőjük van,
és ezért, ebben a "bolond" örömben elindulnak szolgálni a világba.
Ének.

(Gyerekek körtáncot járnak és énekelnek, majd apró ajándékokat adnak a gyülekezet tagjainak.)

Karácsonyi játék

A világ elveszett - Krisztus megszületett

(Szín: Jászol, mellette Mária és József)

- József: Mária, mit mondtál erről a gyermekről?
Mária: Ó a Magasságos Fia.
József: Isten Fia - itt ezen a szükségszálláson? Itt, a szegénység, állati pára, reménytelenség közepette? (Miközben József beszél bejön Ádám és Éva)
Kik vagytok? Mit akartok? Nem látjátok, hogy mi sem férünk el ezen a szűk helyen?
Ádám: Ádám vagyok.
Éva: Éva vagyok. Ide kellett jönnünk...

- József: Ezt hogy érted?
- Ádám: Mi vagyunk az első emberpár. Velünk kezdődött minden. A mi lázadásunkkal kezdődött az emberiség tragédiája.
- Éva: Nekünk nem volt elég az, amit Isten adott. Hozzá hasonlók akartunk lenni. Ezzel a nagyravágyással tönkretettük magunkat és utódainkat is.
- Ádám: (Máriához) Gyermekedben most Isten lett emberré és ezzel megmentett mindnyájunkat.
- Angyal: Igeolvasás (Fil 2,6-8)
- Mária: A világ elveszett, de Krisztus megszületett!
- József: Itt még többen is jönnek! (Kainhoz, aki Ábellel jön). Ki vagy te és ki ő, aki mint az árnyék úgy követ?
- Kain: Kain vagyok és ez itt a testvérem, Ábel. Meg akarom szabadulni tőle, mert zavart a jelenléte. Megöltem, elföldeltem. Még sem tudok tőle menekülni. Vádoló tekintetével mindenütt nyomomban van.
- Ábel: Kiontott vérem és minden kiontott vér téged vádol. Te vagy az első, aki öltél és elindítottad a sort. Megmutattad, hogy mire képes a gyűlölet, irigység és harag.
- József: Takarodj, gyilkos, veled semmi dolgunk! Talán a mi gyermekünket is meg akarod ölni?
- Kain: Nem, József, ezt nem akarom. Azért jöttem ide, mert itt ezen a helyen nem vádol az Ábel vére, itt békességet és nyugalmat találok. Ez a gyermek meg tud szabadítani szörnyű kötelékeimtől!
- Ádám: Nem menekülhetünk gonosz tetteinkkel és gondolatainkkal sehová, csak ide. Még sokan jönnek majd ebbe az istállóba, ehhez a jászolhoz, ehhez a gyermekhez, hogy szabadulást találjanak. (Kain és Ábel Ádámmal és Évával együtt körülállja a jászolt.)
- Angyal: Igeolvasás (Ézs 43,25)
- Mária: A világ elveszett - Krisztus megszületett. (Három idegen jön érthetetlen szavakat mormolva).
- József: Nem, nem, nem! Ez lehetetlen! Állatok, őrültek, gyilkosok hódolnak gyermekünknek? Ez így folytatódják?
- Éva: Nézd csak! Ezek előkelő emberek, tudósfélék, egészen elütnek a többiektől!
1. Tudós: Mit mondtál?
2. Tudós: Mit mondtál?
3. Tudós: Mit mondtál?
1. Tudós: Bábelből jöttünk. Mi valami nagyot akartunk csinálni, meg akartuk változtatni a világot és egészen összezavarodtunk. Nem értjük egymás szavát, hiába beszéljük ugyanazt a nyelvet. Minden összezavarodott.
2. Tudós: A füleink csalnak meg bennünket, vagy a nyelvünkkel van baj? Vagy talán a szemünk rossz?
- Mária: A szív, a szív az, amivel baj van!
- Angyal: Igeolvasás /1Móz 8,21; Mt 15,19/
1. Tudós: Gyermek, a te közeledben megint értem, mit mondanak a többiek.
2. Tudós: Gyermek, a te közeledben egyszerre minden olyan világos és egyszerű lett!

3. Tudós: Gyermekek, a te közeledben megértettük, hogy mit kell tennünk!
(A jászol előtt leborulnak.)
1. Tudós: Bábelből jöttünk. A világot a saját képünkre, saját akaratunk szerint akartuk megváltoztatni.
2. Tudós: Isteneknek képzeltük magunkat. Már nem kérdeztük, hogy mi az Isten akarata és ezzel elvesztettünk valamit. Mindenki jót akart, de nem tudtuk már mi a jó.
3. Tudós: Minden összezavarodott: bennünk és körülöttünk. De most már minden világos!
- Angyal: Ez a bábeli zűrzavar, hogy nem látjuk, nem értjük egymást még ma is folytatódik a családokban és más életközösségekben. Csak Jézus Lelke tesz bennünket képessé arra, hogy visszakapjuk igaz látásunkat és hallásunkat.
- Mária: A világ elveszett - Krisztus megszületett.
(Hirtelen, hogy a többiek megjájdnek, a kör közepére ugrik a Kétségbeesés.)
- Ádám: Nem, te nem, te ne gyere ide!
- Kain: Ezen a Gyermekek nincsenek!
- Kétségbeesés: Ó, az én erőm korlátlan! Én vagyok a kétségbeesés, a világhoz és így minden emberhez is hozzátartozom! És neked, Kisgyermek, azt mondom: ismét eljövök és üldözni foglak és kétségbe fogsz esni az embereken. De a legnagyobb győzelmem az lesz, hogy Istenen is kétségbeesel és ezt ki is kiáltod majd hallhatóan a világnak.
- Mária: Igen, ezt megteszed és az emberek gúnyolni fogják őt. De Isten Gyermekekem nem hagyja el, ő megtöri erődöt! (A Kétségbeesés a jászol felé indul, de azután hirtelen mozdulattal, felemelt kezekkel elfut).
- Kísértés: Hah - kedveseim, hiszen mi ismerjük egymást (nézők felé, majd a jászolhoz fordulva.) En vagyok a Kísértés. Téged is megkísértelek majd, eljövök hozzád!
- Mária: Ezen a Gyermekek megtörik hatalmad!
- Kísértés: Ó, olyan erős ő, hogy hatalmamnak ellenáll majd? Nem hallgat-e majd rám és nem akar-e ő is csak kenyérkirály, csodadoktor lenni, ha megismeri a világ nyomorúságát?
- Mária: Ó az Atya akaratát cselekszi, mert ezért jött a világba. Megkeresi az elveszettet és az éhezőknek az élet teljes eledelét adja. Közeliében elcsitul a harag, gyűlölet és igazságtalanság és új élet születik. Őbenne megvilágosodik az emberek számára, hogy nemcsak földi kenyérrel él az ember, ha boldogulni akar.
- Kísértés: Lehet, hogy ránézve igaz mindez, de én még sok embert megejték! (A gyülekezet felé fordulva) Ha-ha-ha! Ti hisztek ebben a mesében? Hogy Isten egy istállóban!... Ha-ha, nevetséges!... Isten egy istállóban! (Elfut!)
- Angyal: Ézs 53,1-5; 55,8-9
- Mária: A világ elveszett, de Krisztus megszületett!
- Beszélő: Lehet, hogy furcsa volt Jézus bölcsője körül i-

lyen alakokat látni, mint Kain, babiloniaiak, Kétségbeesés és Kísértés. De éppen, mert Isten emberré lett karácsonykor, semmi sem volt idegen számára, ami emberi. Kezdetből körülvette őt a bűn, a gyűlölet, kísértés, amíg a keresztén halála és majd feltámadása által diadalt nem aratott ezeken az erőkön, hogy mi is győzni tudjunk.

Mária: A világ elveszett, de Krisztus megszületett!
Örvendj, emberiség!

Éva: Örvendj, te megkísértett, kereső ember!

Kain: Örvendj, te nyugtalan és hajszolt!

Ábel: Örvendj, te megalázott és legyőzött!

Babiloniai: Örvendj, te kétségbeesett!
Örvendj, te elhagyatott!
Örvendj, te kételkedő!
Örvendj, Ember!

Angyal: Mert Megváltó született ma neked!
Dicsőség a magasságban Istennek és a földön
békesség a jóakarató embereknek!

Átdolgozás németből

Karácsonyi játék

A három ajándék

Beszélő: Azon az éjszakán történt, amelyet azóta szent éjszakának neveznek. Betlehem kapui előtt a mezőn a pásztorok őrizték nyájukat.

Pásztor I.: Ó, bárcsak beteljesednének az ígéretek, amelyekről a próféták jövendöltek!

Pásztor II.: Ó, bárcsak küldene Isten valami jelt, hogy nem feledkezett meg rólunk!

Pásztor III.: Aludj, éjszaka van, ne gondoldj másra, csak a nyájra!

Angyal: Lk. 2, 11

Angyalok: "Dicsőség a magasságban Istennek,
és a földön békesség,
és az emberekhez jóakarati!"

Ének: Egy zsenge rózsatorlól vessző sarjadt, nemes,
Ének zeng rég időből, Jessének ága ez!

Beszélő: S ím bimbó nyílt hegyén,
Dermesztő hideg télben, Éj kellős közepén.
Amikor az angyalok eltűntek, a pásztorok felkerekedtek és elindultak Betlehembe. (Pásztorok a jászolhoz vonulnak.) Ott találták az istállóban pólýába csavarva a kis gyermeket, amint az angyal mondta nekik. Leborultak a jászol előtt és imádták a gyermeket.

Pásztorok: Amily kicsiny e rózsza, Oly édes illata,
Amerre fényét szórja, tűnik az éjszaka,
Isten és ember ő, megment bűntől, haláltól,
Igaz Üdvözítő! (Az egyik pásztor leveszi bekecsét és odaadja Józsefnek.)

Beszélő: A pásztorok után még mások is jöttek az is-

- tállóba és ajándékokat adtak a kis gyermeknek. (Gyermekek vonulnak be, kosár almát, tejeskennát, kis zsákot, kenyeret hoznak a jászolhoz, ott lerakják, majd a gyülekezet felé fordulva a Mennyből jövőök most hozzátok c. lutheri ének egy-egy versét mondják el. Végül körülállják a jászolt.)
- Beszélő:** Egy nap előkelő vendégek érkeztek napkeletről. Isten csillaga vezette őket Betlehembe. /Csil-laghordó jön a három bölcessel. A három napkeleti bölc verseket mond, pl. József Attila: Betlehemi királyok c. versét./
- Beszélő:** Amint az előkelő idegenek elhagyták az istállót, három gyanús alak közeledett a helyhez. Ilyen embereket nem láttak azelőtt itt a környéken. Az első teljesen rongyos volt, a másik kezén láncok lógtak, a harmadik haja kócos volt, arca szomorú. Nem hoztak magukkal semmit, talán éppen lopni jöttek? (Bevonul a három gyanús alak.) Erre gondoltak azok is, akik a jászol körül álltak és ezért elzárták az utat a három idegen elől. (Gyerekek láncot alkotva megállítják a három idegen.)
- Emberek:** Álljatok meg, mit akartok? Ide nem jöhettek be!
- József:** Ehhez a gyermekhez mindenki idejöhet. Bárki legyen is! Engedjétek őket is ide!
- Beszélő:** Az emberek vonakodva tettek eleget József szavának. A három idegen odalépett a jászolhoz és némán nézte a gyermeket (három vándor odalép a jászolhoz). Ki volt szegényebb, a kisgyermek a szalmán vagy a három idegen? József megszánta őket, ezért így szólt hozzájuk:
- József:** Olyan szegények vagytok, mi pedig sok ajándékot kaptunk. Segíteni akarok rajtatok! (A három idegenhez megy.) Itt van, fogd az aranyat! Végy rajta ételmezt és ruhát. Nekem szakmám van és családomat arany nélkül is fenn tudom tartani. Neked itt van ez a drága kenet! Szánlak rabláncaid miatt. Nem tudlak megszabadítani, de sebeidet enyhítheti a kenet. Olyan szomorú vagy, ezért neked ajándékozom a tömjént. Illata felüdíthet és felvidíthat. Vedd hát ezt a szelencét!
- Beszélő:** Az emberek, akik látták, hogy József mindent elajándékozott, fel voltak háborodva.
- Emberek:** Mindent elajándékozott!
Mindent odaadott!
Nem gondol a jövőre!
Meglopta a gyermeket!
- Beszélő:** A három idegen nem akarta elfogadni az ajándékot.
- Rongyos:** Köszönöm jóindulatodat, de nem fogadhatom el az aranyat. Ha megtalálják nálam, tolvajnak gondolnak. Tartsd meg az aranyat gyermekeid számára.
- Fogoly:** Hozzászóltam sebeimhez. Vedd a kenetet gyermeked számára. Ha majd egyszer megsebzik őt,

- enyhíthetsz fájdalmán.
- Szomorú: Mit segíthet rajtam a tömjén? Én mindenben ké-
telkedem. Istenben is. A tömjén nem segít szo-
morúságomon és elhagyatottságomon.
- Beszélő: Az emberek nem értették, hogy a három idegen
nem fogadta el az ajándékokat. Mária és József
értetlenül és szomorúan nézte őket. Csak a kis-
gyermek tekintett biztatóan a három férfira.
- Ének: Im, jászlad mellett térdelek...
- Beszélő: Akkor a három férfi közelebb lépett a jászol-
hoz és így szólt a gyermekhez:
- Rongyos: Te nem tartozol az arany, mirrha és tömjén vi-
lágába - éppoly kevésbé, mint mi.
- Fogoly: Te közénk alázkodtál, észreveszed szükségünket,
nyomorúságunkat és kétségünket.
- Szomorú: Felveszed magadra terheinket. (Kereszthordozó
gyerek jön és a csillag mellé állítja a keresz-
tet.)
- Beszélő: Az első levette rongyait és a jászol szalmájá-
ra fektette. Majd így szólt:
- Rongyos: Vedd a rongyaimat. Neked egyszer szükséged lesz
rájuk, ha elveszik a te ruháidat, meztelen és
magányos leszel. Gondolj akkor rám!
- Beszélő: A második a láncait tette a gyermek kezébe.
- Fogoly: Vedd a bilincseimet. A te kezedre illenek majd.
Egyszer kezeidre helyezik ezeket a bilincseket,
amikor a katonák elvezetnek. Gondolj akkor rám!
- Beszélő: A harmadik mélyen meghajolt a jászol előtt:
- Szomorú: Vedd át kétségemet és elhagyatottságomat. Nem
bírom egyedül viselni terhemet. Túl nehéz ne-
kem. Kérlek, vedd át tőlem és hordozd helyet-
tem, ha majd eljön az ideje...
- Beszélő: Mária ijedten emelte fel oltalmazó kezét a
gyermek fölé. Az emberek azt suttozták:
- Emberek: Halljátok, mit mondanak erről a gyermekről?
Úzzétek el őket!
- El velük!
- Beszélő: József a rongyok, a bilincsek után nyúlt, de
azok nem engedtek. Mintha összenőttek volna a
gyermekkel. A kisgyermek nyugodtan és csende-
sen nézett a férfiakra.
- Ének: Te megszülettéél énnekem...
- Beszélő: A három idegen felemelkedett, majd így szólt:
- Rongyos: Megtaláltuk a helyet, ahol lerakhatjuk terhe-
inket.
- Fogoly: Ez a gyermek hordozni fogja szenvedésünket és
fájdalmainkat, bűneinket és minden nyomorúsá-
gunkat.
- Szomorú: Most már nem vagyunk egyedül!
- Beszélő: A három idegen boldogan hagyta el az istállót.
Ők tudták, hogy Megváltó született számukra!
Csak egyet, egyet kérhetek...
- Ének:

Betlehemi fények

Gyülekezeti ének: Krisztus Urunknak áldott születésén...
158,1-2.

Beszélő: Proféták ők, az idők mélyéből lépnek elő,
Ők, akik figyeltek, bölcsességért és
világosságért könyörögtek,
messze távolból megsejtették az Eljövendőt.
Nos, mondjátok meg nekünk, férfiak,
Mondjátok meg igazán, mit láttatok és mi
hallgatunk rátok. Beszéljete!
(Proféták előlépnek)

Ézsaiás: 9,5-6.

Mikeás: 5,1.

Zakariás: 2,14.

Keresztelő János: 1,29.

Ének: Eljött már, akit az atyák rég vártak...
158,4-5.

Beszélő: Isten nagy hatalommal nyúlt az emberek életé-
be: Lássuk meg, mit tett azon a csodálatos éj-
szakán, amikor elküldte Fiát.

xxxxx

A császár parancsa

Császári követ: Én vagyok Augustus császár követe. Sietve lo-
vagolok egyik helyről a másikra. Ma itt va-
gyok, holnap ott. Nagy a római birodalom. (Jár-
kálva beszél, majd megáll.) Augustus hatalmas
uralkodó, az ismert világon ő a leghatalmasabb
ember! Itt, Cyrenius provinciájában is ismerik
nevét. Halljátok hát názáreti emberek! Ezt pa-
rancsolja a császár: Mindenki siessen arra a
helyre, ahol született, abba a városba, ahol
atyái és ősei laktak. Azonnal jelentkezzen ott!
A császár tudni akarja milyen nagy a birodalma
milyen nagy a népe és mennyi adó folyik be bi-
rodalmában. - Hallottátok, úgy tegyetek! Én to-
vábbsietek, még nagy út áll előttem. Engedel-
meskedjete a parancsnak, mert az én császár-
rom élet és halál ura! /Hírnök elmegy./

I. Polgár: Adót, pénzt akarnak megint! A világ urai akar-
nak lenni - minket meg szegénységbe döntenek!
Rajtunk már nem segít senki!

II. Polgár: Most, télidőben induljunk útnak? - A római
császár nem ismer irgalmat!

III. Polgár: Istenünk, hallgasd meg kiáltásunkat: Küldd
el már a megígért Megváltót! Szabadíts meg
minket!

IV. Polgár: Urunk, irgalmazz, halld meg imádságunkat, küldd
el a Messiást, szabadítsd meg népedet!

Ének: 133,1

Mária és József Názáretben

- Mária: Nem értem, nem tudom felfogni, valóban Betlehembe kell mennünk? Félek, félek az úttól, most induljunk délre, Júdeaába? József, félek, add a kezéd!
- József: Tudom miért félsz, Mária. Az út a hegyeken át hosszú és fáradságos. De ott a szamarunk az istállóban, az majd kényelmes utazást biztosít neked és Isten velünk lesz.
- Mária: Jaj, hogy ilyen szegények vagyunk! Szegény lesz a gyermekünk is! Ősünk, Dávid nagy volt és erős, nekünk csak az emléke maradt, mert minden más elmúlt, elpusztult az ezer év alatt. Nekünk nincs sem koronánk, sem jogarunk, sem csillagunk...
- József: Mégis, ígéretünk van az Úrtól! És ez boldoggá és gazdaggá tesz minket. Senki nem hasonló hozzánk a földön, ez a mi kettőnk titka: mi leszünk a Messiás, a Krisztus őrizői.
- Mária: Köszönöm, hogy ezt mondta, hiszen én a nagy Isten szolgálólánya vagyok. Ő megőriz minket a szélben és viharban, mi az övéi vagyunk, mi tápláljuk és ápoljuk az Ő gyermekét. Adja Isten ehhez áldását!
- Gyerekek éneke: Jer, mindnyájan örüljünk...

Mária és József Betlehemben

- Mária: Ó, József, nem bírom tovább, olyan fáradt vagyok! Három napja vándorolunk már. Itt Betlehemben, ebben a régi városban, ahol Ősünk Dávid született, senki nem fogad be minket. Mindenki továbbküld. Nincs már irgalom a világban? Ó, mindenkinek csak a pénz kell. Ha drága láncaink és gyűrűink lennének, akkor mindenki barátságos lenne hozzánk, ha selyemben, drága cipőkben jöttünk volna és jó hangzatos nevünk lenne, nem lennénk ilyen szörnyen egyedül. Félttem a gyermekemet! Hideg a szél, minden hideg. Kiben van még szeretet és ki imádkozik még? Az én gyermekem ebbe a világba akar megszületni? Nincs sátrunk sem... A madaraknak van fészük, a rókáknak barlangjuk, csak nekünk nincs oltalmunk.
- József: Nézd, Mária, ott egy istálló! Menjünk be. Egy istálló is lehet meleg és barátságos! Ha az emberek ridegen elűznek, meneküljünk az állatokhoz! A gyermekem istállóban jöjjön a világra?
- Mária: Ha Istennek úgy tetszik, akkor legyen úgy.
- József: 154,1-3,4,5,6. (Esetleg prózában is lehet egy versszakot.)
- Ének:

XXXXX

Pásztorok a mezőn

1. Pásztor: Nem tudok aludni. Nyugtalan vagyok, mindig a prófétai jövendölések keringenek az agyamban.
2. Pásztor: Jövendölések, jövendölések. Szavak, és mi értelme a szavaknak? Ki szabadít meg minket a rómaiaktól? Ki ad nekünk kenyeret, ki ad nekünk búzát, lisztet, ebben ki segít?
3. Pásztor: Ne beszélj így! Ne gúnyolódj! Tudod, hogy minden szót hall az Isten!
2. Pásztor: Én csak azt hiszem, amit látok. Soha nem nyílt meg a menny, soha nem láttam angyalokat, Istent. Csak napot, holdat és csillagokat látok. Szép történeteket én is tudok mondani. Fantáziálni! Barátom, te nagyon szegény vagy! Mi sem látunk a mennybe. Mégis, amikor Betlehemben vagyok, eszembe jut Mikeás, a látó. Nem mondta, hogy ez a város lesz a Messiás szülőhelye?
3. Pásztor: Igen, ez a prófétai ígélet. Bárcsak már ma beteljesedne! Követném Őt!
2. Pásztor: Együgyűek vagytok, csak nevetnem kell rajtatok! Miközben a bárányok mellett őrködtek, olyan dolgokról beszéltek, amelyek nem léteznek. Nem hiszek a megígért Messiásban. Igazatok van, a szívem üres, én nem hiszek többé a csodákban. Ha látnám megnyílni a mennyet, akkor le tudnék borulni én is.
1. Pásztor: Majd te is megérezed még az Úr hatalmát!
- Angyal: Lk 2,10-11.
- Angyalok: Lk 2,14.
2. Pásztor: Ó, Uram, légy türelmes hozzám, bocsásd meg nagy hitetlenségemet! Mindenben kételkedtem, semmi-
ben sem hittem. Most Te jöttél el hozzám és megnyitottad nekem az eget.
1. Pásztor: Jól hallottam? Krisztus született, eljött a Messiás? Nem álom mindez, valóban láttuk az angyalt?
3. Pásztor: Valóban láttad az angyalt. Nézd ott a földön a kételkedő társunkat, a földön térdel, amit azelőtt soha nem tett meg, és imádkozik.
2. Pásztor: Barátaim, menjünk Betlehembe, keressük meg a Megváltót!
- Pásztorok: Menjünk Betlehembe és nézzük meg, mi történt ott!
- Enek: 163,1.

A betlehemi jászolnál

1. Pásztor: Át- meg átjártuk az utcákat. Minden sötét és sehol egy lélek. Hol van hát a megígért gyermek?
2. Pásztor: Figyeljetek, ott az istállóban látok valami fényt!
3. Pásztor: Csak nem fekszik a Messiás az istállóban?
1. Pásztor: Az angyal szerint jászolban született meg. Jászol pedig nem található máshol, csak az istállóban.

3. Pásztor: Menjünk oda, ahonnan fény árad: a sötétbe.
161,1-2,6.
Ének: Utat mutatok nektek, én vagyok a csillag.
Csillaghordó jön: Krisztushoz, a mi Urunkhoz vezetlek benneteket. Meglátjátok Őt, mert hittetek nekem.
/Napkeleti bölcsek jönnek./
1. Bölcs: Elhoztuk neked mindazt, amink volt, napkelet ajándékait: aranyat, tömjént és mirrhát.
2. Bölcs: Áldj meg bennünket, messziről jött vándorokat, drága Gyermekek!
3. Bölcs: Áldj meg minket! /Letérdelnek/
Csillaghordó: Fil 2,6-11.
Ének: Ti gyermekek, jertek, ó, jertek ma mind!

Átdolgozás

Karácsonyi játék

Egy gyermek született nekünk

(Augustus császár palotája)

- Augustus: (ülve) Apródjaim, gyertek és halljátok parancsomat! Siessetek, hol késtek? Sok a dolgom! Egy nagy birodalmat kell kormányoznom, üléseket kell tartanom, rendeleteket kiadnom. Azonnal hívjátok ide Rufust, az írnököt!
- Apródok: Szavad parancs, Urunk, sietünk!
- Kancellár: Óriás birodalmat alapítottál, Felség. Határa tengertől tengerig, a Rajnától a Nílusig terjed. Ennek a sok népnek kenyeret és cirkuszi játékokat kell biztosítanod. Hatalmadat a szuronyok és légiók védik, de ezek fenntartásához pénzre és megint csak pénzre van szükség.
- Augustus: Tudom, ezért hívtam az írnököt. Meg kell emelni az adókat!
- Rufus: /íródtáblával/ Uram, itt vagyok! Augustus, Cézár, akit a világ megváltójának tart!
- Augustus: Ird hát, amit elhatároztam és azonnal add hírrül:
Parancsolom Cireniusnak, Szíria helytartójának, hogy írja össze a lakosságot, vezessen pontos listát az adóról. Tudni akarom, ki mennyit keres, az adókulcsot meg kell emelni. - Rendben van. Most mehatsz! Tisztázd le, amit diktáltam és az üzenetet add át a hírvivőnek!
(Mindenki mélyen meghajol a császár előtt.)

(Názáret utcáján)

- Polgár: Miért fut a nép a térre? Valami ünnepség kezdődik, vagy cirkuszi játék?
- József: Nem ünnepi ez a tolongás, inkább a méhkaszhoz hasonlít!
- Asszony: Most látom: hírnök érkezett! Jaj, ez nem jelent jót!
- Polgár: A császár hírnöke? Ez csak bajt jelent! Talán háború van és mennünk kell katonának?

József: Türelem, Isten oltalma alatt állunk a császár kezében is!

Hírnök: (kürtöt fúj meg) A császár nevében hirdetem nektek, názáreti emberek! Mindenki menjen származási helyére és ott iratkozzék fel. Mindenkiről, gyerekről, csecsemőről, öregekről listát vezetnek, senkinek nem szabad lemaradni! - Hallottátok, ez a császár parancsa! (Ismét kürtöt fúj meg és elmegy.)

Asszony: Most télen? Ez hallatlan!

Polgár: Ez kevéssé izgatja a császárt!

Asszony: Én Joppénban születtem, míg oda eljutok, megfagyok!

József: Hogyan mondjam meg Máriának!? Úgy sajnálom! Már minden elő van készítve a születéshez. Most induljak neki a hosszú útnak, ebben a hidegben! - Mégis! Mikeás prófétánál, aki az Úr nagy tettéről jövendölt, szó van Betlehemről is...

Beszélő: Mikeás 5,1.

József: Sajátságos, hogy nekünk éppen most kell Betlehembe mennünk! Isten terve így valósul meg? Bízom ígéretében és meghajlok szent akarata előtt. Ő uralkodik! Isten nevében induljunk hát!

(Betlehemi utca)

Mária: Nem bírom tovább, József, testem elfáradt, lábaim nehezek, mint az ólom. Több mint száz kilométert vándoroltunk. Hol van végre valaki, aki megkönnyörel rajtunk?

József: Ne csüggedj el! Isten már készített számunkra valahol helyet, ajtóról ajtóra megyek bebocsátást kérni. (Gyerektől gyerekgig megy.)

Asszony: Sajnálom, a házam tele, azokat sem tudom elhelyezni, akiket befogadtam.

József: (egy polgárhoz) Nem lenne házadban számunkra hely?

Polgár: Takarodjatok innen és ne ólálkodjatok házam körül!

József: (egy asszonyhoz) Nem lenne házatokban hely a mi számunkra?

Asszony II.: Legfeljebb a fa alá fekhettek! Ha megfagytok, senki nem fogja tudni kik vagytok!

József: (polgárhoz) Nincs számunkra hely a házadban?

Polgár II.: Szegények vagytok, se lovatok, se pénzetek. Pénz nélkül nem adok szállást!

Mária: Ó, Gyermekem! Senki nem fogad be téged! Kivetett vagy már most! Mégis, mégis nagy vagy, a világ minden dicsősége semmivé válik előtted!

József: Nincs számunkra hely az otthonotokban?

Fogadós: Hidd el, már sokan kérdezték előtted is. (fogadós né jön)

Fogadósné: Hiszen ez borzasztó, milyen állapotban van ez a szegény asszony! Ha nem vagytok kényesek, az istállókat felajánlhatom nektek! Szégyellem ezt kimondani, de ott még van egy száraz hely, ahol letelepedhettek.

Mária: Hála az Úrnak! Ő nem hagyja el az övéit. Gyere, József, az ökrök és szamarak meleget adnak.

(Betlehemi istálló)

- Gyerekek éneke: Mennyből jövök most hozzátok...
József: Szénában és szalmában született meg Isten Fia a Dávid városában Betlehemben. Ilyen mélyre alázkodott Isten, hogy mindenki megragadhassa mentő kezét.
- Mária: Istennek szent Fia, ember váltságára lejött a világra, szolgai formába, hogy minket megtartsion, büntől szabadítson. (Kintről zaj hallatszik.)
- József: Mi ez a zaj, csak nem tolvajok vagy rablók jönnek?
- Boldizsár: Itt kell lennie! A csillag éppen erre a házra mutat.
- Ruben: Te balga! Csak nem egy istállóban lakik a Messiás!
- Simeon: Ez a barlang félig beomlott, mit keresünk itt?
- Juda: Ne feledjétek mit mondott az angyal: jászolban született. Jászol pedig csak istállóban van!
- Benjamin: Menjünk be erre a szegényes helyre!
Boldizsár: Itt született meg a Megváltó, aki az egész világ üdvözítője lesz?
- József: Gyertek és lássátok! Isten ennyire megalázkodott, mindnyájunk szolgája lett ebben a Gyermekben!
- Ruben: Tudom, hogy miért találjuk Isten Gyermekeit ebben a mélységes mélyben. Azért, hogy mi kivetettek, akiknek zekéje és nadrágja, de szíve is piszkos, nála megtisztuljunk. (együtt) Fel útra, ti hívek. (A gyerekek sorra bevonulnak ajándékokkal.)
- Pásztorok: Gyertek mindnyájan!
József: Gyertek, ne féljete!
- Mária: Ézs 9,1,5-6.
Gyerekek: Ézs 11,1-2.
Gyerekek: Zak 9,9
Gyerekek: Ézs 60,1-2.
- Mária: Jöjjetek a jászolhoz, megsimogathatjátok a Gyermekeket!
(Gyermekek jönnek ajándékokkal.)
- Gyerekek: Puha párnát hoztam neked, hogy ne szorítson úgy a jászol szalmája.
- Gyerekek: Ebben az üvegben forró víz van, hogy megmelegítsen.
- Gyerekek: A bazárban vettem ezt a labdát, neked adom!
- Gyerekek: Finom szappant adok neked, hogy illatos legyen kicsiny tested.
- Gyerekek: Ezt az autót Mikulásra kaptam, most neked adom!
- Gyerekek: Itt a babám, neked adom!
- Gyerekek: Ezt a szép, piros almát hoztam neked!
- Gyerekek: Ezt a kis hajót nagyon szeretem, de legyen a tied!

Gyerek: A kockámat adom neked!
 Gyerek: Fogadd el tőlem ezt a mackót! stb.
 Gyerek: Én egy bölcsődalt énekelek neked! (ének)
 Gyerekek: énekelnek.
 Beszélő: Most vége ennek a szép ünnepnek,
 Térjetez csendben otthonotokba,
 a szívetekben vigyetek egy kis lángocskát
 abból a fényből, ami itt világított.
 Melegítse fel szíveteket, hogy
 eltűnjön abból minden harag, félelem és irigység.
 Örüljetez annak, hogy Jézus megszületett!

Gyülekezeti ének: Im jászlad mellett térdelek.

Átdolgozás

XX

Felhasználható magyar irodalom

Túrmezei Erzsébet füzetei, versei

Gyarmathy Irén könyve

Somvirág

Jakus Imre versei, novellái

Kalásztépés

Gárdonyi Géza: Csordásék karácsonya

Nyíró József: Uz Bence (részlet)

Móra Ferenc: A Daru utcától a Móra Ferenc utcáig
(részlet)

Tamási Áron: Karácsonyi pásztorocskák

Maróthy Jenő: Szegények szíve

XX

"Élj friss gyümölcscsel és régi bölcsességgel" - idézte valaki nemrég a rádióban a több évszázados tanácsot. Nyilvánvaló: semmi sem jó vagy rossz, csak azért, mert régi vagy új. A réginek azonban volt ideje leülepedni, megrostálódni, bírálatot mondott róla különböző korok éles elméinek és gyakorlati életének vizsgáló látása. Természetesen kell az új is. Nem azért, hogy felfuvalkodottan csak magát hirdesse igaznak, hanem avégett, hogy konfrontálódjék a többé-kevésbé kipróbáltak tekinthető régivel, s ebből fény vetődjék mai utunkra. A régi bölcsességnek talán a mélység és a sokoldalúság a két legnagyobb erénye, melyek megóvhatnak történelmileg /vagy egyháztörténetileg/ pillanatnyi attitűdök tetszetős felületességei ellen.

A saját gondolkozásunktól mérsékelt eltérő felfogásból tanulhatunk talán a legelőbb. Ez nem irritál túlzottan, szót tudunk érteni vele, s ennek révén tágulhat látószögünk, szellemi, lelki s érzelmi befogadóképességünk. Ilyennek vehető protestáns berkekben Aguinoi Tamás grandiózus összegező műve, amely 1985-ben 3., javított kiadásban jelent meg a stuttgarti Körner Verlagnál: Summe der Theologie. A kiadótól már megszokott igen szép kiállításban három kötet tár elénk gazdag válogatást - közel kétezer oldalon - ebből a szédületes munkából, amely a tudásnak és látásmódnak olyan tárháza, amelyet nagy kár volna felnyitátlanul hagyni. Az egyes kötetek: 1. Isten és a teremtés. 2. Az erkölcsi világrend. 3. Az ember és az údv. Az összeállítás, a magyarázatok és a bevezetés Joseph Bernhart gondosságát dicsérik. Az eligazodást nagyon részletes tartalomjegyzék és tárgymutató könnyíti meg. - A nagy summázó értékének sejtetésére csupán Ernst Troeltsch nyilvános előadásban elhangzott egy mondatát hadd idézzem: "Kant meghalt - Tamás viszont él."

Bőséggel merített a régi bölcsességből is Johannes Thiele, aki a teológiában, germanisztikában és lélektanban járatos, s Glück címmel "a szép pillanatok könyvét" igyekezett összeállítani. Költöket, filozófusokat, teológusokat, Kelet és Nyugat bölcseit idézve szövi körül a nem egykönnyen megragadható, de talán mindennél érdekfeszítőbb, úgyszólván varázslatos témát. Egy bizonyos: a boldogság garantáltan elkerüli azokat, akik foggal és körömmel akarják megkaparintani. Don Juanról is kiderítette a lélektan, hogy elnyomott önérzeti-önbecsülési hiányérzetének kompenzálására gyűjti a nőket, mint más a bélyeget, mennyiséggel akarván pótolni a minőséget. Játssza a hőst, önmagát s másokat becsapva, s voltaképpen infantilis kéjenc. - Egy gondolatot emelnék még ki Thiele könyvéből: a boldogság elképzelhetetlen kontraszt nélkül. Ezért aki nem vállalja az élet nehezét - mikor milyen formában -, abból inkább nyafogó búbanathercegnő lesz, vagy dühödt ámokfutó, de kiegyensúlyozott, másokat normális életre segítő ember soha. - E 159 oldalas könyv s a továbbiakban áttekintendő is, 1987-ben jelentek meg a Kreuz Verlag Stuttgart Zürich kiadásában.

Helmut Hark lelkész-pszichoterapeutát már ismerjük Träume als Ratgeber, Der Gevatter Tod és Religiöse Neurosen című könyveiből. Legújabb, 240 oldalas műve a halállal kapcsos-

latos álmokról szól: Träume vom Tod; alcíme: Gyászmunka és lelki változás. Különösen abnormis gyászreakció esetén - amikor több hónappal a haláleset után is úgy gyászolják az elvesztett embert, mintha egy napja halt volna meg - kiderül, hogy a szomorú esemény fokozatos feldolgozásának kóros gátlások állják útját. Valami miatt az illető képtelen szembenézni a halállal. Saját halálunkról szóló álmaink is megrendítőek lehetnek, ám ezekről jó tudnunk, hogy általában inkább addigi személyiségfejlődési szintünk elégtelenségét, magatartásunk, felfogásmodunk "halálának" szükségszerűségét közlik szimbolikusan, ami rendkívül hiteles jelzés, hiszen saját lelkünk mély rétegeiből jön, nem más valaki álmodta nekünk. /Vö.: A nélkülözhetetlen álom; Álmaink labirintusában. Theol. Szemle, 1967. 291kk. 93kk./ Hark C.G. Jung pszichológiájának talaján állva hiteles, mély és érthető szóval vezet be minket ebbe a borzongató homálybirodalomba, s lényünk egyik alapszintjén élhetjük át: érdemes átmennünk egészséges válságokon, nehogy éretlenek maradjunk.

Félezer éve látott nyomdafestéket a boszorkányüldözés európai nagy "szakkönyve", a Malleus maleficarum. /Hasonló témáról az idei Kentaur évkönyvben várható egy írásunk megjelenése./ Ez az üldözendő rémalak valójában mindnyájunk lelkének mélyén főz meg röpköd titokzatosan - ki is vetítjük hát magunkból ösztönösen, mikor kire s mire. Ám ha önmagunkban kezdünk szembenézni vele, akkor változhat ez a sanjary helyzet. Die Hexe címmel "A mítoszok varázsa" pompás külsejű, nagy sikerű sorozatban Rosmarie Bog írt erről igen figyelemreméltó könyvet. /Őt már Das Wasser des Lebens c. meseinterpretációjából ismerhetjük./ C.G. Jung kifejezésével a Magna Mater a "Nagy Ósanya", az anya-archetípus negatívívá redukált alakja volna ez a Gorgó-szerű rémség, aki azonban a mítoszok és mesék tanúsága szerint attól függően viselkedik, hogy bölcsen viszonyul-nak-e hozzá. 176 oldalas könyvének két utolsó fejezésében R. Bog egyrészt a gyógyfőzetek és látomások beavatottját, Bingeni Szent Hildegardot mutatja be a "tudós nő" pozitív típusaként, másrészt pedig egy szegény paraszttasszony esetét ismerteti, akit boszorkányként máglyán megégettek.

Ugyanebben az igazán igényes Zauber der Mythen sorozatban jelent meg Lutz Müller könyve a hős archetípusáról: Der Held - s mindjárt az alcím hozzáteszi: "Mindenki erre született." Nem túlzás ez? Nem bizony. A hősmondák-mítoszok ugyanis a személyiségfejlődés főleg belső harcait példázzák. Mert könnyen meglehet, hogy valaki nem egyszer hősieken kockára tette az életét egy adott "sárkánnyal" szemben, győzött, s miután elhitte, hogy immár hős és semmi más, sárkányként kezdte szedni az áldozatait, és tüzet okádott a következő Szent Györgyre. Félelmetes és gyönyörű, hogy a szörny és a királykisasszony ott lakozik magában a hősben, aki vagy önmagában győzi le, illetve nyeri meg őket, vagy veszít, még ha le is terít a saját bőrén kívül egy-két fenevadat. A megvilágosult hős tudja, hogy nem az, és hadakozni is csak azért száll már síkra, hogy szeretetképpé váljék.

Sikeres sorozat A mesék bölcsessége is. Ebben Helmut Barz, a világhírű C.G. Jung - Institut elnöke /neurológus és pszichoterapeuta/ 119 oldalon Blaubart, azaz Kékszakáll történetében a patriarchális akarnok férfit látja, aki "túl halálosan" szeret, sorra fogyasztja feleségeit. /Nőben is van ilyen./

A patriarchális szellem így képes elemészteni saját női lélek-részét /"animáját"/, önmagának is vesztére. Az anima azonban ezúttal "férfiasan"-feminisztikusan ellenáll. Vagy netalán megmenthette volna Judit szerelme Kékszakkált, mint Turandotot Kalaf? - Olga Rinne a libaszertorságra kárhóztatotott királylány meséjét boncolgatja Die Gänsemagd címmel /110 oldal/. Benne az író-festőművész-etnológus szerző a túl jól emancipált nő tragédiáját látja, aki karrierjéért a nőiségével, női lényével, a lelkével fizet. Vagy nincs olyan eset, amelyre azt lehetne mondani /nem nagy túlzással/: "Ez a nő olyan kamlett férfi, hogy nőnek liba"?

Summázni végre közös dolgainkat - módosítanám merészen József Attilát - az ilyen és hasonló dilemmákban, mert az emberiség a belső rendezetlenségeibe is belepusztulhat. Sőt: külső nyomorúságai is jórészt bensejéből fakadtak.

Dr. Bodrog Miklós

Juszt - Zeley: A gondolkodás terhei

/Medicina Könyvkiadó, Budapest 1986. 228 oldal/

"A szavak elrepülnek, de az írás megmarad" - erre hivatkozik a könyv előszavában Zeley László, amikor örömét fejezi ki a Rádió kerekasztal-beszélgetéseinek könyvalakban történt újabb megjelentetése fölött. Örömét tulajdonképpen megosztja másokkal, hiszen számosan vannak, akik vele együtt hasonlóképp örülnek, hogy az írott szöveg ez esetben is segít, jónéhány érdekes, rejtélyes és hasznos kérdéstről folytatott beszélgetés reprodukálásában, információk tényleges megőrzésében.

Nehéz ellenállni a tartalomjegyzék vonzásának. Ime, a témák: Képtelen világképek, A parapszichológia rejtelmek, A csoda természete, A neurózis hasznos oldala, Megelőzhető-e az önközű halál?, A magány lélektana, A feminizmus kísérlete, Új távlatok az elmekörtanban, A tehetség kérdőjelei, Az egészség mítosza, A gondolkodás terhei, A megértés lehetőségei, A megismerés örömei. - Az utolsó fejezet, nem kevésbé tanulságosan az eddigiektől, olvasói levelekből közöl részleteket. Későbbi korok embere, ha e levélrészletekben tallózni fog, megérti majd, miért is tartják a mi időnkben minden szempontból bonyolult, ellentmondásos kornak.

A felsorolt és megvitatott témák egyáltalán nem szokványosak, bár mindegyikük lassan polgárjogot nyer a közvéleményben. Ezekről a kérdésekről korábban nem volt magától értődő a beszéd, legkevésbé a nyilvános fórum. De ezek a kérdések realitások, még akkor is, ha bűvópatakok módján élik meg sorsukat. A velük történő foglalkozás által az adósságból a mi nemzedékünk is lépésről lépésre törleszt valamit.

A témákhoz hasonlóan nagy nyitottságról árulkodik a beszélgetésekben résztvevők neve és foglalkozása is: az abc sorrendjében említve őket: G. Ammon, a Dinamikus Pszichiátriai Világszövetség elnöke; Ancsel Éva filozófus; Bollobás Enikő irodalomtörténész; Buda Béla pszichiáter; Czeizel Endre genetikus; Fehér Márta filozófus; Hanák Péter történész; Lendvai L. Ferenc filozófiatörténész; Matos Lajos kardiológus; Nyíri Tamás katolikus teológus; K.Th. Oehler pszichoanalitikus; Poszler György irodalomtudós; K. Rahner katolikus teológus-fi-

lozofus; Ranschburg Jenő pszichológus; Ribár János evangélikus lelkész.

Rangos névsor, demokratikus légkör. Utóbbit nem a diplomatikusan megválasztott kerekasztal garantálja; az egyforma eséllyel induló különféle világnézeti beállítottság tiszteltének és a tudományos képzettség intenzitásának gyümölcse ez. A beszélgetések időnként a vita dinamizmusával telítődnek, de ez nem hátrány, hanem előny a nyitottság és szakértelem ilyen szintjén. Az egymásra figyelés korrektsége, a diszkrétan irányított vonaltartás, a hasznossága szerint jól megszürt tudásanyag... mind hozzájárult a kellemes, jó légkör megteremtéséhez, jelen esetben az olvasás élményének többletéhez.

Mint evangélikusok, külön is jóleső érzéssel regisztráljuk, hogy a beszélgetéseknek ezúttal is volt evangélikus résztvevője, Ribár János szegedi lelkész személyében. A parapszichológiaiáról és a magányról tartott dialógusokban szólaltatta meg a keresztyén karaktert.

Aki a beszélgetéseket áttanulmányozza, bizonyára egyetért e sorok írójával, hogy talán stílszerűbb és vonzóbb lett volna "A gondolkodás terhei" helyett egy másik beszélgetés motívóját választani címadónak: "A megismerés örömei". Nyilvánvaló, hogy minden ismeret és megismerés rész szerint való, teljességre ez esetben sem gondolt volna senki. Csakhogy szívesebben veszünk kézbe könyvet, mely teher helyett örömet motívál.

Szívesen ajánljuk e könyvet főleg ifjúsgági bibliaórák megvitatandó anyagául. És legyünk a szónak jó értelmében kissé önzők: bizzunk a sorozat folytatásában.

Győr Sándor

Paul Tournier: Több megértést a házasságban

A szerző 1898. május 12-én született Svájcban. Előbb orvosi, majd pszichoterapeuta diplomát szerzett. 20 könyvet írt. - "Több megértést a házasságban" c. könyve közel 300 ezer példányban jelent, francia, angol, német, japán, holland, spanyol, kínai és horvát nyelven. Magyarul az Újvidéken megjelent 1986-os Katolikus Kincses Kalendáriumban olvasható. Könyve praktikus tanácsokból áll, minden szempont és tanács mögött házasságokkal foglalkozó lelkipásztori szolgálatának több évtizedes gyakorlata és tapasztalata áll. A könyv címe már önmagában is igen sokat mond. - Ismertetésünkben az egyes fejezetek főbb szempontjait hangsúlyozzuk. A fejezetcímeket rövidítve adjuk, jórészt eredetiben jóval hosszabb.

A kölcsönös megértéshez kölcsönös akarat szükséges
Kölcsönös megértés csak akkor lehetséges, ha azt valóban akarjuk és keressük. Nagyon kevés az olyan eset, amikor a házastársak eszmecserét folytatnak, amikor jóakarattal a másik megértésére törekcsenek. - A családottak többsége nagyon gyorsan kész arra, hogy a másikat okolja. "Az ún. 'összeférhetetlen természetek' emlegetése, mely főleg válópereken szokás, egyszerűen mesebeszéd, én nem hiszek benne. Összeférhetetlen természetek nincsenek, de vannak hibák, melyeket ki lehet és ki kell javítani, csak akarni kell".

Kölcsönös feltárás szükséges

Minden ember szükségét érzi annak, hogy kifejezze magát; ha erre nincs lehetősége, belebetegedhet. Ez az élet min-

den területén, mindenféle emberi kapcsolatban így van. - A legkönnyebb a kibúvót megtalálni a beszélgetések elől.

Kölcsönös bátorságra van szükség

A fejezet elemzi azokat a nehézségeket, akadályokat, félelmeket, melyek házastársak között a beszélgetést lehetetlenítik. Alapvető ok: félnek egymástól. Főleg a férfiakra jellemző ez, ezért inkább tekintélyes magatartással igyekeznek elzárkózni.

Kölcsönös szeretet szükséges

A szeretet és a megértés oly szoros kapcsolatban áll egymással, hogy szinte lehetetlen megállapítani, hol van az egyiknek vége és hol kezdődik a másik; melyik a gyökér és melyik a termés. Aki szeret, az megért; aki megért, az szeret. Akit megértenek, az szeretve érzi magát és viszont. - Akit senki nem ért meg, az elveszíti önbizalmát, az életbe, sőt gyakran Istenbe vetett hitét is. - Senki sem önmaga által ismeri meg magát, hanem a másokkal való találkozás által.

Az emberi természetek különbözősége

Mély típusbeli különbségek vannak emberek között, pl. egyik kifelé forduló, a másik zárkózott, magának élő. Gyakori, hogy éppen ellentétes típusok vonzzák egymást, összeházasodnak, de az ellentétek jelentkeznek. Csak a kölcsönös megértés és elfogadás segít ilyenkor a kritikus útszakaszon.

A nemek különbözősége

Nemcsak emberi típusok, hanem nemek közötti különbség is van. Sokkal nagyobb a különbség, mint gondolnánk. Ezért értik meg egymást nehezen, annak ellenére, hogy ugyanakkor mélységesen vonzódnak egymáshoz. - A férfit inkább az elmélet, a teória, az általános, az eszmei érdekli; a nőt inkább a gyakorlati, a konkrét, a személyes és mindaz, ami részletes.

Segíteni csak kölcsönös megértéssel lehet

E fejezetben a férfi és a nő büntudata közötti különbségekről olvashatunk. A szerző szerint a férfi büntudata mélyebb és elevebb, de mivel többnyire nem talál a másikban megbízható, őt megértő társra, ezért inkább hallgat, fél a moralizálástól, és ha lehetősége van rá, többnyire a házasságon kívül keres megértést.

A múlt felidézése is sokat segít

Ez történhet pszichológus, lelkigondozó vagy lelkész előtt. De mivel belőlük sehol nincs annyi, amennyi a rossz házasságok miatt szükséges lenne, ezért a szerző azt hangsúlyozza, hogy valami módon a házastársaknak kellene eljutni egymás múltjának kölcsönös feltáráshoz és annak előítélet nélküli elfogadásához. Számol azzal a nehézséggel, hogy "könnyebb győzni egy pszichológus vagy lelkész előtt, mint egymásnak, a házasságon belül".

A teljes megértés érdekében tegyük életünket Jézus Krisztus kezébe

Számtalan tapasztalat, emberi jóakat és erőfeszítés hiábavalóságának ismerete készíti annak kimondására, hogy "szükség van a Szentlélek kegyelmére. Ez olyan nagy erő, hogy képes a szív érzelmeit alapjában megváltoztatni. Ehhez hasonló erő nem létezik a világon". - Sajnálatosnak tartja, hogy házastársak között ritkán kerül szóba a vallás és hit kérdése. - Úgy látja, hogy "a házasság és a hit egységére van szükség, hogy a hit a megtérés és megértés felbecsülhetetlen erejével hassa át a házasságot, s az így vallási értékek hordozója le-

gyen. Ha ez sikerül, akkor nemcsak egy felemelően szép házastársi élményben lesz részünk, hanem közösen fogjuk megtapasztalni Istent".

Bizonyára már e rövid ismertetés is bőségesen ad indítást és szempontokat az egyes kérdések újra átgondolására, és az alapvető cél megvalósításához: "Több megértést a házasságban".

Győr Sándor

XX

"Ha teljesen lemondunk arról, hogy magunkból valamit csináljunk - akár szentet, akár egy megtért bűnöst, akár egy egyházi férfiút /egy úgynevezett papi alakot!/, igazat vagy igaztalant, beteget vagy egészségest -, akkor az ember teljesen az Isten kezébe adja magát, akkor az ember többé nem a saját szenvedését veszi komolyan, hanem az Isten szenvedését a világban, akkor az ember együtt vigyáz Krisztussal a Gecsemánében. En azt gondolom, hogy ez a hit, ez a "metanoia", és így lesz az ember emberré, keresztyénné. Hogyan lehetne az ember az eredményekben gögös, vagy az eredménytelenségben hogyan tévedne meg, ha az ember ebben az evilági életben együttszenvedi Isten szenvedését?"

(Dietrich Bonhoeffer)

Örömhír gyermekeknek

Kicsoda Jézus Krisztus?

1./ Jézus Krisztus valóságos ember.

/Bevizsgáljuk az órára magunkkal több Jézus képet, esetleg születésétől kezdve egészen haláláig. De beszélhetünk a templomunkban lévő Jézus képről is./

Megkérdezzük; Ilyen volt valóban Jézus Krisztus, így nézett ki? Nem tudjuk, mert nem maradt róla fényképünk. Mégis sokan megfestették, meg lehetett festeni, mert Jézus ember volt, honfitársaihoz, hozzánk hasonló ember.

Jézus ember volt, mert úgy született, mint minden ember. A zsidók nem így várták a megígért Messiást, Megváltót. Azt gondolták, megjelenik egyszer egy hatalmas, erős király nagy hadsereggel, erővel, erősebb lesz, mint az elnyomó római császár, legyőzi és megszabadítja őket zsarnoksága alól. Nem is tudták Jézusban hinni, mert nem így jött el. Úgy született, mint minden ember, tehetetlen, kicsiny gyermek volt, akinek ápolásra, gondozásra, védelemre volt szüksége. Később is úgy élt, mint a többi gyermek, együtt játszott a többi gyermekkel az út porában és engedelmeskedett szüleinek. Édesapja ács volt, megtanította mesterségére és segített neki minden munkában. Szerette Isten beszédét hallgatni, imádkozni és énekelni. Tudta, Isten mást bízott rá, mint amit szülei kérnek tőle, de engedelmeskedett, mert Isten igéjéből tudta, a gyermekeknek engedelmeknek kell lenni szüleiknek, ez Isten akarata, és ő gyermek.

Amikor Keresztelő Jánost, az Isten prófétáját megölte Heródes, akkor indult el, hogy elvégezze feladatát, amit Isten bízott rá. 12 tanítványt választott magának, őket tanította, ők segítettek neki minden munkájában. Egyszerűen, szegényen éltek, halásztak, halat és kenyeret ettek a legtöbbször. Volt, amikor az elhagyott kalászköveket szedegették, nem volt más ennivalójuk. Néha megvendégelték őket. Jézusnak nem volt háza sem. Vagy valaki szállást adott, házába fogadta őket, vagy kint aludtak a szabadban. Sokat dolgozott és fáradt. Egyik faluból a másikba, egyik városból a másikba gyalogolt, sokszor a forró melegben, tanított, prédikált. Hozták hozzá a sok beteget. Mindenkit meghallgatott, mindenkinek segített, meggyógyította őket. Sokszor nagyon fáradt volt. Egyszer úgy elaludt a fáradságtól a hajóban, hogy hiába volt vihar a tengeren, dobálta a hajót, zúgott a tenger, kiabáltak a tanítványok, nem ébredt fel, csak amikor nehezen felébredtették. Jézus ember volt, úgy élt, dolgozott, fáradozott, mint minden ember.

De úgy szenvedett is, mint mi. Fájt neki, hogy nem értették meg, pedig mindenkinek segíteni akart, mégis sok ellensége volt. Sokszor kellett menekülnie ellenségei gyűlölete elől. Nehéz sorsa volt. Fájt neki mások szenvedése, gyötrelme, ezért segített a szenvedőkön. Sírt, amikor meghalt kedves tanítványa, Lázár. Amikor elfogták, megkötözték, megverték, töviskoronát tettek a fejére, eltorzult arca a szenvedéstől. Gyötrődött, véres veríték gyöngyözött a homlokán, amikor elfogadta, tudta, mik következnek rá. Amikor pedig megfeszítették, kicserepesedett ajka, szomjazott, hangosan kiáltva lehelté ki lelkét.

Jézus ember volt, szenvedett, gyötrődött, meghalt, mint minden ember.

Miért kellett neki embernek lenni, hozzánk hasonlónak? Nem jobb lett volna, ha úgy jön el, ahogyan a zsidók várták? A választ a Bibliában találjuk. /Felolvassuk Zsid 2,17-et/ így ismerte meg Jézus az emberek minden baját, és ezért érti meg bajainkat, szenvedésünket. Ti tudjátok, mit jelent éhezni vagy pedig egy egész életet bénán, tolószékben eltölteni? Mikor tudnátok meg?

Állatokkal sokszor bajlódtam, segíteni akartam rajtuk, de nem értették meg. Egyszer a cicám esett bele télen a vízbe, és ráfagyott a bundájára. Hiába hívtam, akartam megfogni, elszaladt, pedig máskor meg lehetett fogni. Akkor azt gondoltam, nekem is talán macskává kellene lenni, hogy tudjak rajta segíteni, hogy megértsük egymást.

Mi tudhatjuk minden bajunkban, szenvedésünkben, van valaki, aki ismeri bajainkat, aki megért bennünket, és ezért hozzá fordulhatunk bizalommal. Ezért lett Jézus Krisztus mindenben hozzánk hasonló, ezért lett emberré.

Erzsikének csintalan, rossz padtársa volt. Óra alatt is csipkedte, húzgálta a füzeteit, meg is rúgta néha. A tanító néni mindkettőjüket büntette, mert mindketten mozgolódtak, és Erzsike sem tudta, miről beszélt a tanító néni. Hiába próbált védekezni. Otthon is megszidták, mert gyakran beírták az ellenőrzőbe is rossz magatartását. Te is hibás lehetsz és mégis figyelmetlen vagy. Senki sem értette meg, senki nem látta gyötrelmeit. Elmondta bánatát az Úr Jézusnak, őt kérte, segítsen rajta. Megnyugodott, az Úr Jézus mindent tud, tudja, miért nem tud figyelni. És nemsokára, - akármilyen ügyesen csinálta padtársa, hogy ne lássa a tanító néni, egyszer mégis meglátta, hogy belerúgott, és a füzetét is elrántotta, amikor írt. El is ültette onnan Erzsikét, és csakugyan így győződött meg mindenki, nem ő volt a rossz. Így tapasztalta meg Erzsike is, érdemes elmondani minden baját az Úr Jézusnak, és ő segíteni is tud rajta.

Ezért lehet nektek is bizalmatok az Úr Jézushoz. Tanuljátok meg az aranymondást: /Zsid 2,17-et/.

Jézus Krisztus, Isten Fia, felelet az emberi várakozásra.

Kicsoda Jézus Krisztus? Erről beszélgettünk az elmúlt órán. Mit tudunk meg róla, kicsoda ő? /Jézus Krisztus ember volt, hozzánk hasonló. Azt is megkérdezhetjük, miben volt hozzánk hasonló, és ez miért jó nekünk?

Emberek sokan vannak velünk, akik segíteni akarnak rajtunk. Ott vannak szüleitek, tanítóitok, az orvosok és még sokan mások is. De az emberi segítség sokszor nem elég. A szülők mindent megtennének gyermekükért, mégis sokszor tehetetlenek, nem tudnak segíteni. Gondoljatok arra, Afrikában és még máshol is, gyermekek halnak meg éhen, mert nincsen semmi enni-valójuk. Szüleik odaadnák az utolsó falatjukat is, de ha nincs. Orvosok is sokszor mindent megtesznek egy betegért, mégis sokszor kénytelenek kijelenteni, itt nem tudunk segíteni. A halállal szemben minden ember tehetetlen. Ha Jézus is csak ember lett volna, nem tudott volna segíteni minden bajunkban. Akik csak az embert ismerték fel Benne, nem is hitték, hogy ő a Megváltó. Így voltak a názáretiek is, ott élt, nevelkedett köztük, és amikor elkezdett prédikálni a zsinagógájukban, elkergették,

ez beszél nekünk, hiszen ismerjük szüleit is, olyan ember, mint mi.

1/ Pedig nem ismerték, mert ő nemcsak ember volt, hanem Isten is. Isteni bölcsességgel, mindent-tudással rendelkezett. Tanítványai, akik vele együtt éltek, "lakva ismerték meg őt", gyakran tapasztalták, Jézus mindent tud, mindent lát. Amikor először ment hozzá egyik tanítványa, megmondta, előtte mit csinált otthon, olvasta a szent iratokat. Sokszor megmondta, mit gondolnak tanítványai, vagy más emberek. Így leplezte le őket, amikor távollétében azon vitatkoztak, ki a nagyobb. Mielőtt bevonult Jeruzsálembe, elküldte tanítványait egy távolabb lévő faluba, megmondta, hol találják egy szamarat, és azt is tudta, hogy a gazdája nem fog szólni egy szót sem, ha elviszik, mert neki van szüksége rá. Egyszer nem volt az adóra pénzük, azt mondta tanítványainak, vessék a hálót a tóba, fognak egy halat, annak gyomrában találják a pénzt. Úgy is volt. Tudta, mit akarnak ellenségei, mi a szándékuk. Tudta azt is, hogy egyik tanítványa árulja el, amikor 30 ezüstpénzt kapott érte, és csókkal jelezte, kit kell megfogni. Leleplezte Júdás igazi gondolatát és cselekvését. Tudta, hogy Zákeus is látni akarja a fügefán elrejtőzve. Megmondta a samáriai asszonynak is, akivel először találkozott, hogyan élt, hány férje volt. Sokszor csodálkoztak, Jézus mindent tud, bölcsesége Isten bölcsessége, tudása, ő nemcsak ember, ő Isten Fia.

2/ Isten Fia volt, mert mindenható is volt. Előtte nem volt lehetetlen. Nem volt olyan betegség, amit meg nem tudott volna gyógyítani. Akár vakon születettek, vagy süketek, vagy egész életükben bénák, vagy gyógyíthatatlan leprás betegek voltak, minden betegséget tudott gyógyítani.

Ura volt a természet erőinek. Amikor elfogyott a bor a lakodalomban, a vizet is borrá tudta változtatni. Amikor nagy vihar volt a tengeren, és már úgy látszott, elpusztítja őket, rákiáltott a tengerre és szélre, és azonnal megállt, csend lett a tengeren.

Enni tudott adni sok embernek, amikor csak kevés enni-valójuk volt. 5.000 embernek szelte az öt cipőcskát és két halat, és jóllaktak belőle.

Még a halállal szemben sem állt tehetetlenül. Amikor egy apa könyörgött egyetlen leánykájáért, visszaadta neki. És amikor egyetlen fiát kísértte egy özvegy a temetőbe, egyetlen szavával adta vissza támaszát. Azt is sokan látták, amikor a három napja halott, már szétfoszló Lázárt hívta elő sírjából. Felismerték, Jézus valóban Isten Fia. Ezt jelentette ki a pogány százados is, aki keresztre feszítését intézte, ő valóban Isten Fia. Sok kivégzett embert látott, de szenvedést így elhordozni, és még ellenségeinek is megbocsátani és értük imádkozni, ilyet még nem látott.

Három tanítványa egyszer azt is megláthatta, hogyan változott meg előttük, ragyogó fény áradt belőle ruháján keresztül, és égi szózat, isteni szózat hallatszott: "Ez az én Fiam, akiben gyönyörködöm". Isten is megbizonyította előttük, ő valóban Isten Fia volt.

Örülhetünk, hogy ilyen Megváltónk van, aki emberré lett, hogy megismerje, megértse bajainkat, de aki több volt mint ember, isteni tudással, hatalommal rendelkezik. Ezért tud minden bajunkon segíteni, előtte nincsen lehetetlen.

Jancsiék nagyon szegények voltak, de hittek az Úr Jézusban, és minden bajukat neki mondták el. Egyik nagyon hideg

téli napon elfogyott a tüzelőjük, kérték Jézust, segítsen rajtuk. Jancsi kiült az ablakba és sokáig nézett ki. Édesanyja megkérdezte, mit néz. Várom a szekeret, amelyik hozza a fát - válaszolta. És csakugyan, még aznap befordult egy szekér fával, amit egy rokonuk küldött, aki gondolta, nincsen tüzelőjük. Így tapasztalta meg Jancsi is, Jézus tud segíteni, amikor nekünk lehetetlennek is látszik, Jézus ma is mindenható. /Készíthetünk egy rajzot is: kettéválasztva a papírt egy sorompóval. Egyik oldalra írjuk: emberi segítség, a másikra, isteni segítség, emberi bölcsesség, tudás, cselekedetek, tettek (akár úrhajót is rajzolhatunk), a másik oldalra: gyógyíthatatlan betegség, éhség, természeti katasztrófák, halál, mindentudás, mindenható/. Így lehet szemléletessé tenni, mit jelent, hogy Jézus Isten Fia. Aranymondás: Jn 6,69. "Mi elhittük és megismertük, hogy te vagy az Isten Fia".

Jézus az élő, feltámadott Úr.

/Mutassunk meg a gyerekeknek egy képet, amelyiken egy temetőt látnak, a bejáraton ezzel a felirattal: Feltámadunk! /Beszéljünk arról, biztosan jártak már temetőben, vagy voltak temetésen. A legszomorúbb hely a temető, ahova sötét ruhában mennek az emberek, ezzel is kifejezve, milyen sötét, szomorú hely. Nem is csoda, a halál véget vet minden szépnek, jónak, elszakítja tőlünk, akiket szeretünk, kicsiny gyermeket, szülőket, vagy életerős, egészséges embereket is. Vele szemben lehetetlenek vagyunk.

Itt láttok egy feliratot, amelyik szinte minden temető kapuján látható, de sok síron is. Csakhogy ebben nagyon kevesen hisznek. Nekem nagyon sok templomba járó, igehallgató ember is mondta: nem jött vissza onnan senki, és nem is fog visszajönni. Látszólag nekik van igazuk. Hiszen vannak nagyon régi temetők, ahol már a csontjait sem találják meg azoknak, akiket oda eltemettek. A temetők némák, csendesek, nem nyílnak meg a sírok.

Az azonban nem igaz, hogy nem jött vissza onnan senki.

Hallottatok arról, hogy Jézus Krisztus úr volt a halál fölött is. Egyetlen szóval visszahívta a 3 napja meghalt Lázárt a sírjából. Amikor azonban elfogták, megkötözték kezeit, keresztre feszítették, hiába csúfolták, most mutasd meg, ki vagy, szállj le a keresztről, nem szállt le, sőt meg is halt. Úgy látszott, nekik van igazuk, Jézus nem mindenható, legyőzte a halál. Még tanítványai is csalódtak benne. Mindennek vége, Jézust is legyőzte a halál, ő is gyengébb, mint a halál.

Jézus ugyan megmondta, így lesz, de ő a harmadik napon feltámad. De ezt még ők sem hitték. Még egy napig talán a tetszhalottak kibírják a sírban, de három nap. Nem jön onnan vissza senki. Mégis úgy volt. Harmadik nap megmozdult a sír, a nagy kő is elhengeredett, amivel bezárták, és angyal hirdette, feltámadott. Azok az asszonyok, akik sírjához mentek, örömmel vitték a hírt a tanítványoknak, de még ekkor sem hitték. Biztosan látomásuk volt, vagy a kertészét látták. Csak amikor a feltámadott Jézus bement hozzájuk a bezárt ajtón is, láthaták, megfoghatták, hogy valóban ő, akkor hitték, ő valóban feltámadott, kijött a sírból. Még 40 napig velük volt, erősítette, tanította őket, ne féljenek, ő erősebb még a halálnál is.

Nem jobb lett volna, ha meg sem hal Jézus Krisztus, nem úgy mutatta volna meg, hogy erősebb, mint a halál?

Mit gondoltok, valaki azt mondja, én erősebb vagyok, mint a másik, és meg is mutatja izmait, vagy felemel egy nehéz tárgyat. Vajon nem akkor győzödünk meg igazán erejéről, ha birokra kel a másikkal, és lefekteti?

Jézus megmutatta erejét, még halottakat is feltámasztott. De így győzödött meg mindenki, ő valóban erősebb, mint a halál, amikor meghalt, lement a sírba, megvívta a harcot a halállal, erősebb volt, visszatért a sírból.

Ezért igaz ez a felirat a temetők kapuján: feltámadunk. Van visszatérés a sírból, ő visszatért és megígérte, egyszer visszajön és minket is feltámaszt. Ő élő, él örökké, aki Benne hisz, azt átvezeti a halálon, azt Tőle a halál sem választja el, visszahozza a halál birodalmából.

Ez vigasztal bennünket, amikor meghal valaki hozzátartozónk, vagy bennünket is utolért a halál.

Piroska gyógyíthatatlan beteg volt. Hiába vigasztalták, tudta, közel van halála. Nagyon nyugtalan lett, nem tudott aludni sem, hánykolódott, izzadt és nyöszörgött. Édesanyja aggódó kérdésére végre bevallotta, fél a haláltól. Mi lesz vele? Hova kerül? A sírba, sötétbe teszik, ő fél a sötétől. Ekkor édesanyja elővette a Bibliát, felolvasta Jézus feltámadásának történetét, ígéreteit. Megnyugtatta, ne féljen, az élő és halálon is győző Úr Jézustól senki, még a halál sem választja el, vele lesz ott is, és egyszer ő is feltámad a sírból, és akkor együtt lesznek újra, és többé nem lesz sem halál, sem temető. Piroska megnyugodott és mosolyogva halt meg, nem félt többé a haláltól. /A temető mellé rajzoljunk egy nyitott sírt, győzelmi zászlóval. Ismertethetjük S. Lewis: A szekrény, a bárányna és az oroszlán" c. könyvét is./

Aranymondás: Jn 11,25 "Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él".

Jézus a megalázott és felmagasztalt.

Ismerek egy 8 éves kislányt, aki balettiskolába jár. Ő mondta, nagyon szeret balettozni, mert a TV-ben fognak szerepelni. Ő pedig híres ember szeretne lenni, akinek a nevét mindenki ismeri, és akinek tapsolnak az emberek. Ez a vágy ott van minden gyermekben. Ezért választanak nagy emberekből eszményképeket, ideálokat, akihez hasonlóak szeretnének lenni. Felfelé ívelő életpályáról álmodozik mindenki.

Jézus Krisztus életútja nem ilyen volt, lefelé ívelt, mindig mélyebbre. Ívelhetett volna felfelé is, de ő önként ezt választotta, mert alázatos volt.

Most elmondom, hogyan alázták meg, és a végén ti elmondjátok, mit jelentett, hogy ő alázatos volt, mit jelent alázatosnak lenni.

Már születésekor megalázta magát. Lejött a mennyből, ahol angyalok szolgáltak neki, fény, dicsőség vette körül, őt dicsőítették. Megszülethetett volna egy királyi palotában is. A bölcsék, akik messziről jöttek, mert a csillag nagy király születését jelezte, a királyi palotában keresték, de csak szegényen, egy istállóban találták. Alázatos volt, vállalta a szegénységet. Szegények voltak szülei, egész életében szegény volt.

Amikor elkezdte megváltói munkáját, elment a Jordán folyóhoz, hogy Keresztelő János megkeresztelje. Keresztelő János próféta volt, hirdette, hogy közel a Megváltó eljövetele.

Amikor előtte állt a megkeresztelendők sorában, azonnal felismerte. Nem is akarta megkeresztelni, Jézus a nagyobb, neki kellene őt megkeresztelni. És mit keres Jézus a bűnösök sorában? De Jézus kérte, engedjen, mert ő nem akarja kivonni magát Isten törvénye alól. Alárendelte magát Isten törvényének, és a bűnösök közé állt, mert aláztos volt. Később is őt találták az utolsó emberek, a megvetett emberek között, bűnös emberek házába ment, velük együtt evett. Emiatt sokan megvetették őt is.

Lehetett volna híres ember is. A Sátán is kísértette. Vesse le magát a templom tetejéről - tudta, hogy neki semmi baja sem történne - és akkor csodálni fogják, híres lesz. Felkínálta neki az egész világot, gazdag lehetne, mindent megkap, csak őt imádja. De Jézus elutasította, nem akart gazdag, sem híres lenni. Akiét meggyógyított, azoknak is azt mondta, ne híreszteljék, nem akart híres lenni. Sokszor elbűjt, elmenekült mert tudta, azért keresik, mert dicsőíteni akarták. Nem fogadta el az emberek dicséretét. Amikor az 5.000 embernek kenyeret adott, királlyá akarták tenni, de ő eltűnt előlük.

Halála előtt ünnepélyesen vonult be Jeruzsálembe, hogy beteljesedjen a próféta mondása. Virágot hintettek az útjára, kabátjukat terítették le előtte, és hozsannáztak, éljenzették. De ő akkor is aláztos volt. Nem jött lóháton, fényes öltözetben, ahogy a királyok, csak egy számárháton, egyszerű ruhában. Alázatosan vonult be, ahogy előre megírták róla.

De még mélyebbre is vezetett élete útja. Amikor végre elfogták ellenségei, megalázták, kigúnyolták. Töviskoronát tettek fejére, és kiabáltak: Üdvözlégy király! Bekötötték szemeit, ütötték és kérdezték, ki az, aki üt téged? Ti mit csináltok, a mikor csúfolnak benneteket? Ő megtehetne volna, hogy visszaüt, elsepri mindnyájukat, de szó nélkül tűrte. A keresztfán is csúfolták, még a mellette lévő gonosztevő is szidalmazta. El-tűrte a csúfolódást, mert aláztos volt. Elítélték, mint a legnagyobb bűnöst, igazságtalanul. Oda jutott, ahova a gyilkosok. Bitófán végezte be életét. A legutolsó helyre, a vesztőhelyre jutott. Jézus ez elől is elmenekülhetett volna, de elfogadta, mert aláztos volt.

Jézus azért volt aláztos, mert Isten előtt alázza meg magát, elfogadta Isten akaratát. Nem törődött emberek véleményével, Isten tudta, hogy ártatlanul vádolják, ítélik el. Isten ezért szerette, mert vállalta ezt a megaláztatást, hogy bennünket megmenten a mélységből. Amikor Keresztelő János előtt is megalázta magát, Isten égi szózzal jelentette ki, "Ez az én szeretett fiam, benne van gyönyörűségem". Jézusnak az volt a fontos, Isten mit mond róla, mi tetszik Istennek. Isten ezért magasztalta fel őt, emelte fel a mélységből, mert megalázta magát. Felemelte a sír mélységből, de még magasabbra is. Felemelte vissza a mennybe, és olyan nevet adott neki, amelyik minden név fölött van.

Vannak híres emberek azóta is, ma is, akiket mindenki ismer, akit dicsérnek sokan, de ezeknek neveit elfelejtik, ők is meghalnak. Jézus neve az egész világon ismert, őt mindenütt dicsőítik, magasztalják. Az ő neve soha nem fog elhalványodni. Ilyen Jézusunk van, aki aláztos volt, vállalta a mi mélybe vezető életutunkat, lejött a mélybe, de azért, hogy a mélyből a mi utunk is lehessen felfelé ívelő út.

/Rajzoljunk lépcsőzetesen lefelé ívelő utat, szedjük

össze és írjuk bele, vagy rajzolhatjuk is, mit jelentett Jézus megaláztatása, majd a felfelé ívelő lépcsőkön, felemelését./ Jézus azt akarja, ilyen legyen a mi utunk is, fogadjuk el a megaláztatást /bennünket méltán ér, ahogy az egyik gonosztevő mondta/ Vele együtt, és akkor Vele együtt felfelé ívelő lesz a mi életünk is.

Aranymondás: "Aki magát megalázza, felmagasztaltatik".

Mt 23,12

Nagy Ilona

XX

Friedrich Schiller

REMÉNY

Álmodnak egy szebb, jobb hazáról,
Ez az álom minden emberé:
Lihegve tör a földi tábor
Egy felragyogó cél felé!
A föld tavaszra, téire válik -
Az ember remél mindhalálig.

Remény az út, a cél, a pálya.
A gyermek hűen él vele,
Remény az ifjú délibábja,
Remény az aggnak élete:
Ha fáradt teste sírba úzi,
Reménységét a sírra tűzi.

S ez nem valami lázas eszme
Bomlott agyvelők éjjelén;
A lélek harsog messze, messze:
Nagyobbért, szebbért élek én! -
S amit a lélek hangja hirdet,
Az nem csalhat meg soha minket!

„HISZEKEGY – evangélikus szívvel”

==== FÖLDNEK ====

A Naprendszer és csillagvilágok fölfedezésével, fényévmilliónyi távolságok bevezetésével dolgozó csillagászat és világűr kutatás eredményeivel párhuzamosan növekszik az emberiség, hogy gondolkodjunk és éljünk Isten nélkül. Valóságos kísértésként jelentkezhet annak megkérdőjelezése, hogy a számunkra végtelennek tűnő világmindenségben éppen ez a parányi morzsaként meghúzódó föld, "ez az emberlakta kis hangyaboly" /id. Pröhle/ áll Isten gondolatainak középpontjában.

Egészen más alapállású már az ún. "Római Klub", melynek jelentéséből valók az alábbiak:

- az:
- "Kétkedünk abban, hogy az emberiség számára jók
 - egyre szélesebb utak az egyre több autónak,
 - mind nagyobb erőművek a növekvő energiafogyasztáshoz,
 - mind nagyobb kínálat az egyre kérdésesebb fogyasztási javakból,
 - mind nagyobb repülőterek a mind gyorsabb repülőgépekhez,
 - mind több növényvédőszer az egyre gazdagabb aratásért...

mert megtanultuk, hogy ezek mást is jelentenek:

- = egyre rosszabb levegőt,
- = egyre elviselhetetlenebb zajt,
- = egyre szennyezettebb vizet,
- = egyre ingerültebb embereket,
- = egyre több halottat a közlekedésben".

Ha ezekre pillantunk, a gőgös ember öntelt mosolya lehervad orcáinkról, és szíveinkből feltör a fohász-sikoly Istenhez: Uram - irgalmazz!!!

Bibliánkból megtanulható, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink szerint valók. Ő nem a kiválóságokat, hanem a legkisebbeket, a legalacsonyabb sorsúakat, a legelesettebbeket mutatja meg szeretetét /vö. 1 Kor 1,26-29/.

Ezzel a szeretettel teremtette meg Isten a semmiből a földet /Zsid 11,3/ élet-térre, hogy azon boldogan élhessen az élővilág "csúcs-teremténye", az ember: Isten közelségében, Isten királyi szeretet-uralma alatt engedelmisségben, Isten dicsőségére. A földet "jó"-nak teremtette Isten. Rendelte, hogy megmunkáljuk és megőrizzük. E tekintetben is "bűnbe estünk" /!/ Ma már többre "képes" az ember, mint amit "szabad" lenne/ megtennie. - Krisztus váltsága és Szentlélek vezetése nélkül nincs megoldás!

==== TEREMTŐJÉBEN ====

Bibliánk első sora TEREMTŐ-nek vallja Istent, /Aki nem lehet bizonyítás vagy kételkedésünk tárgya/, Aki létrehozta az anyagot a semmiből, Aki a kezdete, sőt oka mindennek. Isten a mindenség eredete és forrása. Az eredeti szövegben /"Előhim"/

Isten neve többes számban áll, amivel a hatalom teljességét, sőt Isten örökkévalóságát és végtelenségét is ki akarja fejezni. Mindez azonban - hangsúlyozzuk - hitvallás /és nem természettudományos felvilágosítás a világ kialakulásáról! Hiszem, h o g y Isten teremtett engem, minden teremtménnyel együtt. Ennek a h o g y a n-ját kifejtetni nem feladatunk, ezt világképtől függően /és ezért többféleképpen/ teszik az erre szakosodott tudósok, megalkotva vonatkozó tudományos elméletüket és feltevéseiket /amelyek még nem bizonyítékok, a nagyközönség számára aligha ellenőrizhető/, mégis sokszor könnyen elfogadják hitelesként és végérvényesként.

Nézetünk szerint Isten teremtette az anyagot, és az anyagban dolgozó - a mai világot kialakító - erőket, és ezen erők működését szabályozó törvényeket. Nem ezeket a "természeti törvényeket" tiszteljük tehát! Rm 1,25. Tudjuk, hogy teremtés-hitünk nem vezethető le a természettudományokból. És azt is

...TEREMTŐJÉBEN

tudjuk, hogy az ősi emberi kérdésekre: HONNAN és HOVA - csak az isteni kinyilatkoztatásból kapunk választ! /Ezzel a tudományok nem tudnak mit kezdeni!/ Feladatunk, hogy mai világképünket állítsuk teremtés-hitünk szolgálatába, hitvallásunk és biznyságtételünk eszközeiként.

Amilyen büszkeséggel néz föl a kisgyerek apukájára, ezzel a büszkeséggel tekintünk a világra, mint Isten, Teremtőnk művére, nem feledve, hogy a teremtés ideje és a mai nap között ott van a bűneset, elmúlt paradicsomi

idill. Ma már magát a Teremtőt is csak Jézus Krisztusban ismerhetjük meg, és általa lehetünk mi "új teremtés"-sé /2 Kor 5,17/.

Mi következik mindebből? Teremtény vagyok, ezért az Istené vagyok /Zsolt 89,12/. Ez az alapja gondviselés-hitünknek /ezért nem aggódunk/, és Istenhez tartozásunknak is. Isten öröködi fölöttünk és mindent csak azért ad és azért enged meg, hogy magához vezessen minket. A próbára tevő Isten nem kevésbé Isten, mint az irgalmazó-vigasztaló!

=== JÉZUS ===

JÉZUS /Jehósua/ nevének jelentése: az Úristen megment.

Jézus történelmi létezését /működését, halálát, feltámadását/ történetileg bizonyos ténynek tekintjük az Újszövetség iratai, nem-keresztyén forrásanyagok /Tacitus, Suetonius, Josephus, vagy pl. a zsidó Talmud/ és a korai keresztyén-ség biznyságtétele alapján, teljes joggal.

Mt 1,1 Jézus származási /! / könyve /biblos genezós/ Jézus történetét az emberi történelem összefüggéseibe és eseményeibe ágyazottságában szemléli: nem monda vagy legenda ez! /Megj.: Az újszövetségi nemzetségtáblák eltérőek, de a gyülekezet tisztességét bizonyítja, hogy könnyebben elviselte az ellentmondásosságot, semmint hogy önkezüleg belejavitson a Szentírásba./

Máté sajátossága, hogy Jézus ósanyái között említi Támárt, aki cselből kéjnőnek öltözött /1 Móz 38/, a parázna nő Ráhábot /Józs 2/, a móábita - vagyis pogány - Ruthot, az elcsábított asszony Betsabét /2 Sm 11/, nem szépítve, hogy

ez az örökség vétkekkel megterhelt, de nem is elhallgatva, hogy itt is jelen van Isten megbocsátása, s bemutatva, hogy e családfába sokféle nép olvadt be.

Márk sajátossága, hogy Jézus "tet-teit" állítja előtérbe, de nem részvétlen történészként, hanem mint aki hisz Jézus-ban és ezt másban is ébreszteni akarja ill. erősíteni.

Lukács /a nem-zsidó orvos/ a második generációs keresztényiség tagja Jézust, mint megmentőt állítja az olvasó szeme elé. Jé-zus nemzetségtábláját Ádámgig vezeti vissza, vagyis Isten kegyelme Jézus által minden embert hív: mert bármelyik bűnös ember meg-terése Isten tetszésére van, és ebből nincs kizárva a szegény vagy elesett sem.

János /a "szeretett tanítvány"/ az először kételkedő Ta-más személyes Jézusban vetett hitéről tudósít: "Én Uram és én Istenem!" /Jn 20,28/.

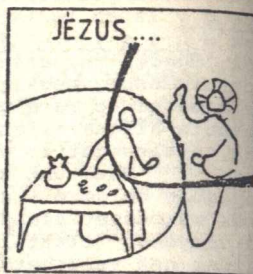
Kedves Olvasó! Ki Neked Jézus? Végső válaszodon örök sorsod dől el! Isten Őbenne fogadta el az embert. Jézus titka, hogy Ő az Isten és a teremtmény közötti határvonalnak mindkét oldalán áll /egyszerre Isten és ember/. Jézus személye párat-lan:- engedelmes az Atyának, hűséges küldetésében, tiszta élet-vitelében, szeretetteljes hozzánk is!

====KRISZTUSBAN====

KRISZTUS görög szó, jelentése felkent. /Az Ószövetség-ben olajjal kenik föl a főpapot: 2 Móz 29,7., és a királyt 1 Sm 16,1-2. Jézus felkent Lk 4,18-19 - mégpedig a Szentlélek teljességével Csel 10,38./ Az, hogy Jézus a Szentlélek teljes-ségével és erővel fölkent, azért történt, hogy k ö z v e t í t ő legyen /1 Tim 2,5-6/ Isten és ember között. Jézus Krisz-tus földi életében prófétai módon tanított, csodákat tett és jövendölt Isten országaról, főpapi módon fölálldozta értünk tisz-ta lényét /Zsid 10,14 és Mt 20,28/, ezt ábrázolja lenti kis rajzunk, kiontva értünk ártatlan drága vérért /1 Pt 1,18-19/, hogy megváltson a bűn uralma alól, megtisztítson minden bűntől /1 Jn 1,7 és 1 Tim 1,15/, megszabadítson az örök haláltól s halálfélelemtől /Zsid 2,15/ és kiszabadítson az örög hatalmá-ból és kötelékéből. Főpapi magatartásának legfőbb jellemzője az Istennek /Atyának/ való engedelmesség mind cselekedeteiben, mind szenvedésében. Krisztus mindazt megszervezte, amivel Isten a törvényben a bűnösöket fenyegeti /ti. az Istentől távol-ra elvettetést, a teljes kivetettséget Mt 27,46/. Főpapként közbenjár értünk imádságával /1 Jn 2,1/. Krisztus királyi mó-don uralkodik a hatalmasságok országában /az egész világon/, a kegyelem országában /a Krisztus-követő egyház fölött/, és a dicsőség országában /az üdvözültek honában/.

Mi következik ebből?

- = HALLGASSUK ŐT naponta! /Igeolvasással, építő irodalom olvas-gatásával, igealkalmakon való részvétellel./
- = FOGADJUK EL az Ő áldozatát! /Mert azért hozta!/
= KÖVESSÜK ŐT naponta! /Egy előrement testvérünk írta egyszer, hogy lépést kell tartani Krisztussal! Ha Ő megáll, te se siess, hanem várj türelemmel, míg indul és Vele indulj te is. Amikor

pedig félelmes, nehéz útra, a kereszt kálvária útjára tér, akkor se vonakodj bizalommal követni Őt. Nem a hozsannázó, hanem a vele járó élet ígérete ez, hogy "aki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya"!/

...KRISZTUSBAN...

= MAGASZTALJUK ŐT, mindig, amikor a Lélek erre indítja szívünket, lelkünket!

Akik felismerik és hiszik, hogy Jézus a Krisztus, azoknak életük megoldását és erőforrását jelenti ma is! Krisztus rendezi múltunkat, Vele új életet kezdhetünk. Ő megtanít minket igaz emberként élni - írta a közelmúltban egy áldott szolgálataú igehirdető.

EGYSZÜLÖTT

Az EGYSZÜLÖTT gyermek e g y e t l e n gyermek.

Az Ószövetségben Ábrahámnak egyetlen fia volt Izsák /1 Móz 22,2-12/, akit hajlandó volt Istennek odaáldozni, benne lényegében a mindenét /Zsid 11,17/, ezért lett Ábrahám minden hívők ősatyja. - A gileádi Jefte, az ammoniták fölött győztes vezér - fogadalmát teljesítve - egyetlen lányát /Bír 11,34/ áldozta föl.

Az Újszövetségben "egyetlen" gyermekről olvasunk pl. Lk 7,12-ben /naini özvegy egyetlen fiáról/, Lk 8,42-ben /Jairus egyetlen - 12 éves - leánykájáról/, és Lk 9,38-ban /valakinek egyetlen - epilepsziás - fiáról/.

Amikor Jézus Krisztusról azt olvassuk a Bibliában, hogy Ő Isten egyszülött Fia, ez azt jelenti, hogy Ő egyetlen, szeretett és páratlan. Tudjuk a Szentírásból, hogy akik Jézus Krisztusban hisznek, azok Isten fiai. Jézus Krisztus nem így fia Istennek, mert Ő Istennek egyszülött Fia, aki minden teremtmény között elsősülött /Kol 1,15/, előbb volt mindennél /Kol 1,17/. Ő örökké ugyanaz /Zsid 13,8/ és egyenlő Istennel /Fp 2,6/. Ez is titokzatos, mint a Szentháromság titka. Bővíti a képet Jn 1,14: a testté lett Ige az Atya Egyszülöttje.

Az egyetlen gyermek mindig egyedülállóan "szeretett" gyermek is, érthetően, hisz Ő a szülők "egyetlene". Ezt figyelembe véve nő határtalanra az értéke annak a ténynek, hogy Isten az Ő egyszülött Fiát adta a világnak, nehogy elveszzen, hanem örök élete legyen! Miért? Mert ennyire szerette a világot /ma is szereti! Téged is!/, nehogy elveszzen, hanem megmeneküljön és élete legyen /1 Jn 4,9/.

Jn 1,18-ban az egyszülött Istenről olvashatunk, aki a kinyilatkoztatást hozta nekünk az Atyától, /az Atya kebeléről/, ami a legközelebbi, legbizalmasabb, sőt legintimebb közelséget jelenti. Innen, "első kézből" származik az örömezenet, amit az Egyszülött hoz, hirdet és cselekszik. Ezt ma is teszi! Emiatt is pótolhatatlan és páratlan! /

Urunk! Tégy figyelmissé minket, hogy ügyeljünk egymásra ebben a bibliakörben, és senki se maradjon magára. Mutasd

...EGYSZÜLÖTT...

meg közülünk kinek-kinek a maga feladatát, és add, hogy szeretettel legyünk egymáshoz, amint Te is mihozzánk! Ámen

FIÁBAN

Az Ókori Kelet patriarchális viszonyai között a "fiúságnak" jelentősége az volt, hogy a fiúban az egész ház népe az atya pontos mását, minden birtokának örökösét, tekintélyének részesét látta. A felnőtt fiú sokszor valóban törőlmetszett mása atyjának: arcvonásai, gesztusai, szó- és észjárása olyanok, mintha az apa a fiúban második életét élné.

Az Őszövetségben Isten "Fiának" hívják, aki különösen is részese Isten szeretetének és gondoskodásának. Így pl. IZRAÉL /2 Móz 4,22-23/, továbbá a Dávid házából való KIRÁLY /Zsolt 89,28/, valamint a MESSIÁS, akinek jelzője, hogy ő "Isten Fia".

Az Újszövetségben a Fiú és a Messiás egymással kapcsolódó megnevezés. Mennyire sokféleképpen hangzik mégis e szó: FIÚ! A mennyből a legteljesebb gyönyörködéssel /Mt 3,17/, Péter ünnepélyes vallástételeként /Mt 16,16/, Kajafás főpap elenséges gyűlölettel /Mt 26,63/, golgotai járókelő elvakult káromlással /Mt 27,39-40/, vagy az épp hitre jutott etióp kincstárnok első mondatával - az Isten Fiában való hitéről tett bizonyágtételével /Csel 8,37b/. /És van, amikor semmi sem hangzik el: ilyen, ha valaki közömbös./

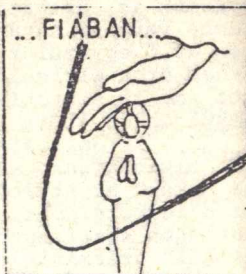
A felsorolt bibliai példák /Péter, Kajafás főpap, a golgotai járókelő és az etiópai kincstárnok/ és a gyakorlatból vett "közömbös" - típusokat képviselnek.

Te, Testvér, melyik típushoz tartozol?

Jézus "fiú" voltát engedelmissége az Atyához jól ábrázolja, és megragadóan tükrözi imádsága, melyben az "Atyához" szól. Mi is lehetünk Isten gyermekei /ami nyilván tükröződni fog engedelmisségünkben és imádság-életünkben/. De tudnunk kell, hogy az Atya és a Fiú olyképpen egy, hogy az Atyát a Fiú nélkül meg sem lehet közelíteni /Jn 14,6/, és nem lehet megismerni sem /Mt 11,27/, sőt Isten gyermekévé lenni is csak a Fiú, Jézus "befogadása" által lehetséges, - azoknak és csak azoknak, akik hisznek az ő nevében /Jn 1,12/. Ez az üdvösség feltétele, melynek már ma mindegyikünk részese lehet /1 Jn 5,13/.

Luther mondta: Krisztusban hinni annyi, mint ragaszkodni Hozzá és Vele egygylé lenni. Minthogy pedig Krisztus a Fiú, őbenne mi hívők is Vele együtt fiak vagyunk!

A "Fiú" Jézus neve mindennél nagyobb név.

Havasi Kálmán

Az Igehirdető műhelye

Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap

Mt 12,22-30

A szöveghez

Mindhárom szinoptikus evangélium feljegyzi ezt a történetet. A legismertebb változata talán Lukácsnál olvasható, ez a tény feladatunkká teszi, hogy külön figyeljünk a Máté-féle változat sajátos vonásaira.

Maga a gyógyítás nem foglal el különleges helyet Jézus gyógyításainak sorában. Legfőljebb az a feltűnő, hogy a beteg többszörösen is szánnivaló. A külvilággal az ember jóformán csak kétféle módon tart kapcsolatot: lát és hall. Ahol mindkettő hiányzik, ott a kapcsolat a külvilággal lényegében megszakadt. Ehhez a szánalmas állapothoz járul még, hogy ez a beteg nem ura önmagának, ellenséges erő tartja hatalmában.

Máténál - Lukácsal ellentétben - a sokaság viszonyulása az esethez pozitív. Lukácsnál a tömegeből szólalnak meg némelek: "Belzebubnak, az ördögök fejedelmének segítségével űzi ki az ördögöket". /11,15/ Máténál a sokaság hajlik arra, hogy a legnagyobbat tételezze fel a gyógyító Jézusról. Ő a Dávid Fia, tehát a Messiás. Még ha színezi is ezt a kijelentést a népi-nemzeti várakozás, nem változtat rajta, hogy ezeknek az embereknek a szemében Jézus a legnagyobb. Kitűnik ez a farizeusok reagálásából is. Jézus Messiás-voltát nem faktumként fogalmazza meg a nép, inkább csak a tapogatózás formájában: csak nem ez a Dávid Fia? A farizeus azonban érzi a veszélyt, ezért a legerősebb fegyverhez, a gúny fegyveréhez nyúl és igyekszik megsemmisíteni ezt a hit felé való tapogatózást. Jézus az ördögök világában - mondja - otthon van, ezért a démonok engednek neki és eltávoznak onnan, ahonnan kívánja, hogy szabad legyen tőlük egy emberélet.

A rajtuk és gondolataikon átlátó Jézus éleselméjűen mutatja ki, mennyire ellentmondásosan beszélnek. Az élet és a történelem sok példában mutatja, hogy az önmagával meghasonlott város, állam vagy család biztos romlásra juttatja önmagát.

Mint mellékérv kerül elő "a ti fiaitok" szempont, mivel a farizeusok tanítványai köztudottan foglalkoztak exorcizmussal.

Van azonban egy másik lehetőség is. Ez a lehetőség pedig Isten Lelkének a gonosz felett győzedelmes ereje. Már az ŐT is Isten Lelkét ígéri a Messiásnak, ami egyébként a nevében is benne van. Megkeresztelkedésekor Jézus ténylegesen kapja a Szentlelket, de a Szentlélek neki már születésénél fogva sajátja. Amikor a názáreti zsinagógában először szólal meg, olyan ŐT-i textust vesz fel, amely azzal kezdődik: "Az Úr Lelke van énrajtam, mert felkent engem..." /Lk 4,18/ Ha pedig az ŐT egészt kérdezzük, mire kapta Jézus a Lelket, más választ nem kaphatunk, mint ezt: aligha csak exorcizmusra...

A modern terápia és Jézus gyógyításainak ŐT-beli leírása nyilván különbözik. Ez a könyv nem is arra való, hogy természettudományi ismereteket szolgáltasson a mai embernek. Az viszont tény, hogy az ember és a világ baja sokkal átfogóbb, mint ahogyan azt az ember általában konstatálja. Hogy a félel-

metes, démoni valóság az élet arcán egyre általánosabb felismerés. Ezt a Biblia elejétől fogva aláhúzza. Az ember áldozata, rabja, ugyanakkor kiszolgálója is az Ellenségnek /ez a Belzebub eredeti jelentése!/, aki individuális és kollektív síkon úgy jut szóhoz és cselekvési térhez, hogy az embert elhitteti és engedelmessé teszi. Nincs az a tudományág, amely vesztítené vele, ha számolna az ember testi-lelki egység mivoltával.

A 28. vers a Biblia egyik legfontosabb mondata. Nagyon hiányozna, ha nem volna meg. A jézusi küldetés ez - a szó és cselekvés egységében. Jézus akciója minden ellen, ami gonosz. Meg akar nyerni minket ügyének, az ő ügye pedig Isten országa. A gonosz hatalmából úgy szabadulunk meg, ha magunkat Isten uralma alá adjuk. Igazában nem tudunk kellően utánaérni, mit is jelentett az akkori Izraelben ez az evangélium: elékezett hozzátok Isten országa. Mint ahogyan a másik, már idézett evangélium hatását sem tudjuk igazán felmérni: "Ma teljesedett be ez az írás, fületek hallatára" /Lk 4,21/. Ha félreértették, ha félreértik is, hirdetni kell: Jézus a szabadító.

Nagyon logikusan tartozik erre a pontra textusunknak az erős fegyveresről szóló része. A szabadító jött nemcsak egyszerű megjelenés valahol, ahol őt várták. Ő úgy jött, hogy a Mindenség Ura belealázkodott nemcsak az emberi, hanem egyben a szolgálai létformába - engedelmesen a kereszthalálig. Nem szabad említés nélkül hagyni, hogy itt érte őt a legtöbb s talán a legnagyobb kísértés. Már a pusztai kísértés elbeszélésében is erről van szó. Még az első tanítvány is megpróbálja Jézust a jóakarát színében elvonni a kereszttől. Az a győzelme, amelyet kiharcolt, hogy engedelmes maradt halálig.

Ahol megéri az ember Jézusnak ezt az elszántságát, ott cseppet sem csodálkozik, ha elszántságot vár tanítványaitól is. Ez az elvárás fejeződik ki az utolsó mondatban: "Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem velem gyűjt, tékozol". Jézus ott akar tudni minket maga mellett - az emberért. Nem akarja, hogy eltékozzoljuk azt, amit ő megszerzett.

Az igehirdetéshez

Az ember arra, ami éri, ami fenyegetően körülveszi, magyarázatot keres. A mai ember a természetes magyarázatnak biztosított előnyt. Hogy baktériumok, vírusok és ezer más kórokozó felfedezésére sor kerülhetett, szükség volt a természetes okok feltételezésére. A betegség természetesen nem az egyetlen rossz ami fenyegetően veszi körül az embert. Elemi csapások, természeti katasztrófák és lelki gyötrelmek - számuk szinte végtelen. Ember embernek is okozhatja a legszörnyűbbet, egész a háborúig menően. Ebben a vonatkozásban is vannak felkutatott és felkutatásra váró okok, melyeknek ismerete szükséges ahhoz, hogy az emberi értelem és jóakarát felülkerekedhessen.

Nem kétséges, hogy Jézus korában is számot vetettek a bajok ésszel feltárható és jóakarattal eltávolítható okaival. Számoltak azonban - hit esetében ez nem is történhet másként - a természetfeletttel is. Sőt olyan bajokat is a sötétség hatalmainak számlájára írtak, amelyeknek a tudomány ma már ismeri az okát és a segítés módját.

Ezekre a kérdésekre a válasz keresése, sőt a fenti témában az egyensúly keresése is jelen van azoknak gondolataiban, akik az igehirdetést hallgatják. Ezzel számolnunk kell. Ezért jó, ha a középpontba a történetnek is az a centrális

gondolata kerül, hogy Jézus szembeszáll a bajokkal. Ezt kell meglátnia ebben az elbeszélésben még annak is, akit egyébként zavar, hogy a vakot, aki egyúttal néma is, megszállottként emlegeti a szöveg.

Hogyan száll szembe Jézus a gonosszal? A megváltás nem úgy történt, hogy a gonosszal valami isteni őserő került szembe a küzdelem porondján. Jézusban úgy jelent meg Isten, hogy támadhatóvá lett. Harca lélegzetelállítóan nagy küzdelem volt. A győzelem nem volt eleve a kezében. Ki kellett vívnia. Ezt a küzdelmet látva senki sem maradhatott közömbös. Kiérződik ez a tömeg megnyilatkozásából is: Csak nem ő a Dávid Fia? Ha homályosan is, ha többé-kevésbé eltorzultan is, de élt valamiféle szabadulásvágy ezekben az emberekben. Erre éreztek rá Jézus ellenfelei, és válaszoltak rögtön a hitelrontó mondattal: Ördögket másképp nem űzhet ki, csak Belzebub segítségével. Bárki bármint vélekedett azonban, Jézus joggal mondhatta el az ősgonoszról a végső küzdelem előestéjén: bennem nincs semmije. Ugyanezt mi nem mondhatjuk el magunkról. Mégis az az egyértelműség, amellyel Jézus a baj leküzdésébe kezd, egyértelműen állít szembe mindenkit a rosszal. Kizár minden lazaságot és minden tétovázást, és megérteti velünk, hogy aki nincs vele, az ellene van és aki vele nem gyűjt, az tékozol.

Jézus a gyűlölet közepette nem gyűlölt. Az erőszak, amelyet vele szemben alkalmaztak, nem készítette őt erőszakra. Nem adott bátorítást senkinek, hogy az ördögi ravaszsgot igaztalan "okossággal" válaszolja meg. Magát engedelmesen odaadta annak a kezére, aki ezúton győzte le ellenségét. Isten kezére.

Isten száll szembe a gonosszal az ő Szentlelkével - ezt szegezi szembe Jézus a gonosszal. Isten pedig nem engedi dicsőségét, nem hagyja teremtett világát és nem hagyja benne az embert. Országáról van szó, amelynek nevében Jézus cselekszik. Egy király intézkedik országa nevében, teljes hatalommal jár el, akkor is, ha idegenben jár.

Kétségtelen, hogy nem szűnt meg még minden baj, de az ütközet, amely a harc kimenetelét eldöntötte, megtörtént a Golgotán. Ez reménységet ad és felfegyverez. Ha nála erősebb jön, kiszorítja az erős embert bitorolt házából és zsákmányától megfosztja. Ez a döntő küzdelem zajlott le a Golgotán s ezért nem tudjuk ezt a történetet máshogyan, csak Jézus Golgotán vívott harcának fényében látni és megérteni.

Szabó Lajos

Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap

Mt 19,16-26

A mulandót az örökkévalóért

Textusunk és a szinoptikusok párhuzamos szövege több mindenben eltérnek. Célunk most nem az összehasonlítás, hanem az adott ige üzenetének a keresése.

Egzegézis:

16. v. Akkor lép oda Jézushoz "valaki", hogy az örök élet elnyerése felől tudakozódjon, amikor ő a mennyek országáról tanít. Voltak az illetőnek szülei, tanítói, ő mégis Jézus-

hoz fordul - nem is titokban, ahogyan azt más farizeus tette -, mivel érezte, hogy Jézus tanítása autentikus, nem úgy tanít, mint mások. A "jó"-ról tudakozódik attól, aki maga jó, hiszen csak a "jó tud a jóról jó tanítást adni." /Bengel/ A cselekednivalóóról kérdez, és a korabeli zsidó megigazulástan ismeretében nem is kell ezen csodálkoznunk. Dicsérvivaló, hogy az ifjú vágyakozik az örök életre s tenne is azért, hogy az az övé legyen.

17.v. Jézus a jóról a Jóra irányítja a figyelmet. Schlatter: "aki a jó után kérdez, az Isten után kérdez, aki a jó előtt mit sem tudva áll, az azt ismeri be, hogy Istenről mit sem tud". Így az a jó, amit Isten parancsol. Jézus nem új, különleges, más kinyilatkoztatást ad, hanem visszautal a régi-re, az ismertre, a mindig érvényesre.

18.v. Az ifjú kérdése jelzi, hogy a zsidó teológia a mózesi törvényeket számtalan rendszabállyal, követelménnyel egészítette ki /365 tilalom, 265 parancs/, így érthető, hogy a fiatalember elveszett a parancsok erdejében. Jézus a második kötébla parancsait sorolja - talán éppen azért -, mert emberi kapcsolataink elárulják Istenrel való kapcsolatunkat is, emberek iránti szeretetünk, értük vállalt áldozataink felfedik, hogy vajon tudjuk-e Istent mindennél jobban, teljes erőnkéből, szívünkéből és lelkünkéből szeretni.

20.v. Nem kell felháborodnunk az ifjú válaszában: "Ezt mind megtartottam". Ez az akkori mértékek szerint elfogadható teljesítmény. "Efülaksza" /fülasszó/ = őrzini, ügyelni rá, szem előtt tartani. Az ifjú válaszát saját törekvését illetően őszintének kell elfogadnunk. "Mi fogyatkozás van még bennem?" A "hüsztereó" szó jelentése: hátulmaradni, lemaradni a kívánt cél mögött, híjával lenni, elszalasztani valamit, túl későn jönni. Az ifjú maga érzi, hogy valami még hiányzik, valamire még lépnie kellene, ahol van, az még nem a teljesség, nincs még a célnál. A mechanikus törvénytisztelet nem boldogítja. "Az ifjú hiánya nem abban áll, hogy nem ismerte fel saját törvényszerűségét, hanem abban, hogy nem értette meg a törvény érvényének olyan kiterjesztését, amit Jézus a hegyi beszédben adott. Nem értette, hogy Isten nem egyes cselekedeteket kér, hanem az egész embert, mégpedig gondolataival, szavaival, tetteivel együtt... A valóságban Jézus követelése az egyetlen nagy parancsolatra, az első parancsolatra utal". /Rienecker/.

21.v. A "telejos" szó jelentése: tökéletes, teljes, a célba érkezett /cél=telos/, vollständig. Mint a szinig töltött pohár, amihez nem lehet többet önteni.

Hüparhonta: vagyon, ami van, amivel rendelkezem, amit birtokolok, ami hozzám tartozik /ami velem együtt meg is semmisül/. Ptochosz: koldusszegény.

Thészauros: kincs, kincstartó, kincseskamra, kincsverem. Pl. a szív, mint a nem földi javak kincstára. Kincseket bírni a mennyben = Istennél van elrejtve, nem semmisül meg, az ember megkapja halála után. /Bauer/

Tehát a tökéletesség, a teljesség, az örök élet = közösségben lenni Jézussal, Istenhez visszatérni. Nincs lépcsőzetesség, a teljes befejezettséget, célhoz érkezést jelent. Előtte minden hiányos, fogyatékos, ezután semmi nem hiányzik. Ezért el kell vetni mindazt az útból, ami elszakít, távoltart Jézustól. Jézus "Menj el!" "Gyere vissza!" szava mindig együtt hangzik. Elhagyni, félretenni, ami Jézus és közöttem áll, el-

tekinteni arról, ami eddig fogvatartott, és indulni vele. Ez a jó, a célravezető, az örök élet. Jézus nem kér többet az ifjútól, csak azt, hogy szabaduljon meg attól, ami nem adott neki boldogságot, mégsem tudja megtenni. Pedig cserébe nem szégyenséget, nincstelenséget, hanem kincset kínál, el nem múló, el nem avuló örök kincseket. /Ekszeisz = birtokolni fogod, érezheted is, hogy birtokolsz./

Jézus az ifjútól nem csupán a fölöslegéről való lemondást, hanem vagyona szegények közötti szétosztását kéri. "Krisztus tehát nem egyszerűen az eladást, hanem a szegények megsegítésében való bőkezűséget dicséri". /Kálvin/ Az isteni előrelátás így egyenlíti ki azt az egyenlőtlenséget, hogy az egyiknek sokja van, a másiknak pedig semmije sincs.

Kövess engem! felhívás azt igazolja, hogy a vagyon eladása és szétosztása csak előfeltételek, a cél Jézus követése. Mégis milyen sokan megrekednek a különféle akadályok előtt s nem jutnak el a célig: a Jézussal való közösségig.

22.v. Jézus a gazdag ifjútól sem kért többet, mint Péteréktől, Mátétól stb. Hiszen a halászhalál és a vámszedő asztal a tanítványok számára is mindent jelentett, csak a nagyon sokat még nehezebb otthagyni, mint a kevesebbet.

23-24.v. Felháborító lehetett Jézus szava a kegyes farizeusok füle számára a gazdagságról, mint a mennyek országába való bejutás akadályáról, hiszen ők a gazdagságot Isten áldása egyik jelének tartották, önelégültségükben nem vették észre, hogy éppen a vélt áldások következményeképpen milyen messzire kerültek az élő Istentől.

25.v. A tanítványok megrettenése mutatja, hogy az üdvösségtől mindnyájan egyforma távolra vagyunk, legyünk akár szegények, vagy gazdagok. Valami mindegyikünket megköt, megbénít, fogva tart s akadályoz Jézus követésében.

26.v. Jézus válaszában nem nyugtatja meg őket, nem oldja fel a feszültséget, sőt még élesebben, keményebben fogalmaz: "embereknél ez lehetetlen". Fülünkben cseng az apostoli szó: "nincsen igaz ember egy sem... és nincsen, aki jót tesz, egyetlenegy sincs." /Rm 3,10-12/. Önerőből, saját törekvés eredményeként, érdemeket számlálgatva senki nem juthat üdvösségre. De remény és hitet ébreszt Jézus további szava: "Istennél minden lehetséges!" Ő szabadíthat meg a pénz szerelmétől, és tehet megelégedetté szegénységben. Ő oldhatja le béklyóinkat, s tehet szabadá Jézus követésére.

Mielőtt a szószékre lépünk, tartsunk mi is önvizsgálatot, kérjük Istent, hogy fedje fel és oldja le visszatartó kőtelékeinket. Csak szabad szívvel, a mennyei kincseknek őszintén örülő lélekkel tudunk másokat is hívni Jézus követésére az örök életre. Adja Isten, hogy mi magunk és gyülekezetünk tagjai értjük és elfogadjuk azt a hatalmas ajándékot, amit az örök élet, a Jézussal való közösség jelent.

Mulandót az örökkévalóért!

Bevezetés: Ha összevetjük a címben szereplő kettőnek az értékét, nem vitás, hogy a második kerül az első helyre. Az igazi érték csak az örökkévaló lehet. Mégis milyen sokszor nem tudjuk a mulandót odaadni érte. A gazdag ifjú története nagyon jó példája ennek. Vágyott az örök életre, mégse tudta a mulandókat feláldozni érte. Melyeket?

1. Erkölcsi tőke: öngazság, emberek közötti megbecsültsége.

2. Anyagi javak: biztos megélhetés, ismeretlen volt számára egészen Istenre bízni magát.
3. Nem tudott várni. Túl hamar elment Jézustól. Csak a parancsokat hallotta, az evangéliumot már nem. Az "Istennél minden lehetséges!" az ő kérdését is megoldotta volna.

Befejezés: Mi akadályoz minket, melyek a mi mulandóink? "Vessük el mind, ami még köt és gátol!"

Karl Jánosné Csepregi Erzsébet

Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap

Mt 23,1-12

Jézus szól

Beszédének nemcsak éle van, hanem megszólítottjai is. Ők nem falon kívül ülnek, hanem jelen vannak. Sokaság és a közvetlen munkatársak. Nincs külön "lecke" a belső körnek, hanem egy tanítás hallgatói, sőt a követelmény is ugyanaz.

Farizeusokról és írástudókról szól a jellemzés, de a tanítványoknak szól. Kik is ők? A farizeusok és írástudók nem letúnt kor "blitje", hanem a Jézus korabeli zsidóság vezető rétege, ill. annak egy része. Az írástudók, Tóra-magyarázók voltak, annak is inkább a jogi oldalát értették, értelmezték, s nem a teológiai vonásokat. Innen érthető, hogy inkább tilalmakat fogalmaztak meg, az egész életet átfogót, ill. magába foglalót.

A farizeusok az írástudók kiegészítő emberei voltak. Szigorú kegyesség és vallásosság hívei, követői, megjelenítői. Nem "énekeltek egy zsolnárból". Az örök emberi gyengeség rájuk is jellemző volt. Áthidalhatatlan ellentét feszült közöttük, de Jézus ellen "megtalálták egymás kezét".

Nincs Jézusnak kifogása a tanításuk ellen, nincs kivéttnivaló a képzettségükben, a tájékozottságukban. Jézus realista, aki nem kerget ábrándokat, de nem is csinál a farizeusokból és írástudókból célpontokat, sem állót, sem mozgót. Nem gyárt belőlük ellenséget és ellenfelet. Ezért ezen a vasárnapon nem szólhat úgy az igehirdetés, hogy a gyülekezet hova és kire löjön!? De a lélkész se lövöldözzön, mert akkor nem Krisztust hirdeti. Eltéveszti szem elől azt a tényt, az ez az igénk a "nagy parancsolat" után következik. S ez a parancsolat erre az ígére is vonatkozik, sőt annak a szellemében fogalmazódott meg.

Gyülekezet építés

Farizeusi módon és módszerrel nem lehet gyülekezetet építeni. A farizeus és írástudó között nincs kapcsolat. Van téma, van elvi kérdés, de ez nem elég ahhoz, hogy "egyek legyenek". Ennek az segítségnek a létrehozásához elégtelen a tudásuk. Elégtelen az egy úton járáshoz. Jézus makacs tényeket sorakoztat egymás mellé:

tegyétek - ne kövessétek megkülönböztetéssel. Jézus nem tétlen emberekről beszél, hanem nagyon is aktívokról. Van látványa ennek, de nem veszik észre, hogy Isten előtt ez a tevékenység nem mérhető, mert Isten előtt csak a szolgálat "lát-

szik"! De ez a színvonal is! Ez a megmaradás ígérete is!

Jézus ma nem emlék

"Ma már csak emlék!" - hangzott a korai sláger refrénje. Igaz, nem mi voltunk azok, akik ott szorongtunk a Jézust hallgató sokaság egy tagjaként. Wittenbergben sem mi hallgattuk személyesen Luthert és nem mi voltunk azok sem, akik alapító tagjai lettünk volna gyülekezetünknek. Mégis ez történelem, hiteles, ha nem is mi írtuk. Generációkat eltemettek, a gyülekezet azért maradt.

Mit hagytak hátra?

Van, aki végig keseregte a keresztyénségét!

Van, aki végig féltette a keresztyénségét!

Van, aki végig szavalta a keresztyénségét!

Csak azt nem tudta elmondani, hogy érdemes volt keresztyénnek lenni, érdemes volt keresztyén módon házasságban élni, érdemes volt keresztyén tanítást adni, érdemes volt keresztyén módon tisztakezűnek maradni, érdemes volt úgy élni, hogy "szava és tette egybevágott!"

A farizeusi magatartásban éppen az az "idegőrlő", hogy megférhet valakiben az:

- mondani és nem tenni,
- csomagot csinálni és nem emelni,
- nyüzsögni és nem csinálni semmit,
- látszani és semmi hasznosat nem jelenteni.

Változatlan szolgálat a változó világban

Az elmúlt évtizedekben koronként változott az, hogy hova helyeztük a hangsúlyt.

Hangsúlyos volt az ifjúság kérdése, majd a család, később az iskola, a környezet, aztán az energia és jelenleg a takarékosság. Minden változhat, csak az nem ebben a nagy változottságban, hogy a tanítvány maradjon tanítvány. "Ne szólíttassátok magatokat tanítóknak!" Mert ha ezt elvétí, nincs továbbadni valója. Aki mindent azért tesz és termel, hogy feltűnjék és kitűnjék, az csupán "kiuzsorázza" a lehetőségét. Nincs identitása. Nem őriz egy ügyet, nem fejleszt egy ügyet, éppen ezért nincs is mit továbbadnia. Erre mondja Jézus, hogy "cselekedeteit ne kövessétek!"

Pedig a szolgálatban nem kevesebbről van szó, mint Jézus meghirdetett és megszenvedett szaváról, sőt pótolhatatlan értékről.

Farizeusi magatartás az, ha valakinek van vallása, de nincse hite, mindenre találó a "szövege", de nem tesz semmit, mindent jól lát, csak éppen a kivitelezésre nincs se szándéka, se mozdulata. Rontja a tanítás hitelét. A szolga ebben az ügyben nem az eggyel több tanulnivalót, hanem az egyetlen tenni-valót látja.

Aki ezt nem így látja, az bomlaszt. Nem kívülről bomláz, hanem belülről bomlaszt, kiégett szívű embereket gyárt. Ne kövessétek!

Keresztyénség, nem szerep. Nem színészkedés, nem alakítás. Veszélye, az önámítás. Krónikus stádiumban nem veszi észre, hogy képmutató. Sőt kezdi magát mentegetni, indokolja magatartását, annak helyességét, sőt szükségszerűségét, fontosságát. Feledékeny, menti a maga becsületét az emberek előtt, pedig a Mesternél van a mérték.

A folytatás

"Aki magát felmagasztalja, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik". E folytatás megdöbbentő. Nem a fellegekben járóké a világ. Hosszútávon. Még akkor sem, ha a látszat az. Még akkor sem, ha azt tanítják, hogy a "történelem az élet tanítómestere"! Csak annak tanítómester, akiben megtalálható a taníthatóság alázata. Aki fent is szerény, de lent is igényes. Egyedüli rang: Istent szolgálni.

Teológiai kicsengését ennek a ténynek ebben a mondatban tudom megfogalmazni, mindenkor mindenütt istentiszteleten tudom magam. Istentiszteleten pedig nem viselkedhet akárhogy az ember. Istentiszteleten nem beszélhet akárhogy az ember. Istentiszteleten nem gondolkodhat akárhogy az ember.

Káposzta Lajos

XX

IDÉZETEK, GONDOLATOK

Szentháromság utáni 12. vasárnap

Lk 16,13-17

Nem szolgálhatok Istennek és a mammonnak! Minden idők farizeusai számára ez a kijelentés csupán egy életidegen rajongásból ered. Ők össze tudják egyeztetni az Isten szeretetét a pénz szerelmével. Szerintük a gazdagság a kegyes életért járó isteni ajándék, míg a szegénység Isten büntetése. Isten azonban a szívet nézi és nála mások a mértékegységek, mint nálunk. Nincs az a kegyesség, amellyel ki lehetne csikarni Isten elismerését, legyen az istentisztelet, imádság vagy bármi más. Ha mindezek nem arra szolgálnak, hogy Istent magasztaljuk velük, hanem önmagunknak szerezzünk érvényt, akkor az egész kegyes cselekedetet elveti. Ő üres markokat akar megtölteni ajándékai-val. /Halt uns bei festen Glauben/

+ + + + +

Az Isten királyi uralmáról szóló egész igehirdetés és a királyi akarat iránti engedelmességre hívó jézusi szó egyaránt félreérthetetlenül kimondja azt, hogy Jézus prédikálásában felcserélhetetlenül az Isten iránt való szereteté a feltétlen elsőség. "Senki sem szolgálhat két úrnak", Mt 6,24: ezt nem teszi érvénytelenné a felebaráti szeretet kötelessége sem. /G. Bornkamm/

+ + + + +

Itt ismét nyilvánvaló lesz /szemünkbe tűnik/, hogy az Úr az evilági javakban nem csupán holt tárgyakat lát, hanem élő, mégpedig személyes hatalmat. Még attól sem riad vissza, hogy a pénzt úrnak, istennek nevezze, akit szolgálni lehet. Más szavakkal: amikor pénzünk van, akkor - azt mondja Jézus -, olyan valaminek van, amely épp akkor vesz hatalmába bennünket, amikor azt gondoljuk, hogy mi vagyunk annak birtokában. Ahol ez bekövetkezik, itt ismét egyszerűen azt állítja az Úr, hogy nem szolgálhatjuk többé az Urat. Itt csak egy kérlelhetetlen vagy-vagy van. Az Isten és a pénz közötti barátságra az Úr nem lát semmi lehetőséget. Azt látja, hogy különböznek egymástól, mint a tűz és a víz. "Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak".

Isten és -! Sejtjük-e a hallatlant, amit az Úr itt mond? Mert ki az, akit az Istennel együtt nevezünk meg? Kinek van itt része ebben az ijesztő tiszteletben, hogy egyáltalán Istennel együtt gondoljunk rá? Hát még hogy Istennel együtt nevezzük meg? Kinek másnak, mint a Mammonnak, az emberi ősbűn atyjának! - Az Úr mintegy leghatalmasabb ellenfelét látja a Mammonban, mintegy közvetlenül Isten után a legnagyobb hatalmat, mint ahogy a király után a fejedelem a legnagyobb.

Isten és - Mammon. Az Úr rettenetes, a mi bepillantásunk számára bizonyára fel sem fogható bepillantása látott bele e világi javak démonikus világába, hogy isteni nevet /az úr/ adott neki. Ez "ennek a világnak istene", gyakran a megtevéstől hasonlít az igaz Istenhez. Annyira hasonlít, hogy veszélyben vagyunk: a kettőt mindig felcseréljük és elcseréljük. Is-

tent mondunk és - Mammont értünk. Reménykedem Istenben és - a pénz a reménység. Hiszek Istenben és alig veszem észre, mennyire a pénzben hiszek. Szolgálom Istent és a valóságban -, az érdekeket.

Határozottan állítom, hogy Krisztus egyháza Konstantin óta túlságosan is engedte magát elámitani az alma csábító fényével. Azt hitte, hogy Isten és a Mammon között lehet bizonyos fajta fegyverszünet vagy éppen barátság és tűrhető együtt-lét. - De most úgy látszik, hogy eljön az idő és talán itt is van, amikor a Mammon igazi arcát többé csak igen nehezen rejt-heti el. /Lühti-Brunner: Der Heiland/

+ + + + +

Jézus Krisztusra tekintve kibontakozik az élet igazi gazdagsága, de ezt eltakarja a "világ istene" és a Mammon igazétét adja százmillióknak. Pedig minden tekintetben, tehát emberileg, szociálisan, közgazdaságilag, politikailag, egyetemesen Jézus Krisztus a megváltás útja. Benne az igazi gazdagságra el lehet jutni. A Megváltó Krisztus ezt az elfelejtett látó-mást hozza elő és ebben kell nekünk gyakorolnunk magunkat. Igen harcolni kell azért, hogy az emberek éljenek, hogy éhen ne haljanak, hogy ne nyomorogjanak csak azért, mert a gazdagok nem hajlandók osztozni. De az "igazi" harc mégiscsak ennek a látó-másnak terjesztése, hogy az élet gazdagsága az istenközelség, a szellemi világ felragyogása és a belső békesség. Áldjon meg Isten minket, hogy kijöjjünk ebből a bűjőcskából, hogy egy kicsit a Mammon által, egy kicsit az Isten által akarunk boldogok lenni. Határozottan mondjuk ki, hogy Jézus Krisztusban akarunk meggazdagodni, mert Jézus Krisztusban meg lehet élni az ember-lét gazdagságát. /Farkas József/

+ + + + +

A csodálatos új világ elnyerhetése céljából Jézus két dologra mutat rá:

Az első a vagyonkérdés. Tudomására adta kortársainak, hogy nem lehet valaki az elkövetkező új világ tagja és ugyanakkor ennek a világnak fia. Mert nem lehet két úrnak szolgálni. Nincs kiegyezés. Arról van szó, hogy úgy éljünk ebben a világban, mint akik életének bázisa az új világban van, tehát éljünk ebben a világban, de nem e világ szerint. Egyszer már egzisztenciálisan állást kell foglalnunk vagy e világ vagy a másik világ mellett.

A másik, amire Jézus ujját teszi, kortársainak, a kegyeseknek hamissága. Ők az emberek előtt akarnak igazak lenni és nem számoltak azzal, hogy Isten ismeri szívüket. Ezek az emberek új ember helyett új világról beszéltek és elindultak az önmagukkal való meghasonlásba. Az ember pusztulása mindig az önmagával való meghasonlással kezdődik. Mert az a döntés, amit az ember nem akart meghozni, most végbemegy negatív módon.

Mert a döntést nem lehet elodázní, két urat nem lehet szolgálni. Nem lehet eleget tenni a két totális hatalomnak. Dönteni kell. Nyilván sok nehézségünk lesz, de ki vitathatja el végső győzelmünket? /Balikó Zoltán/

+ + + + +

A gyülekezet, bárhol legyen is, mindig Isten szeme előtt él, nem pedig Isten mögé húzódva. Jézus úgy ítél, ahogyan csak Isten ítélhet -, nem a látszat, hanem a valóság alapján. Ő az embert az anyagi, lelki és szellemi valóságának együttesében látja. Hogy Jézus a persely közelében van, arra figyelmeztet, hogy ezen a helyen nagyon kézzelfoghatóan kerül napvilágra az anyagiakhoz való viszonya és ezáltal ő maga is kiismerhető. Itt esik le az álarc. A legbenső kerül a felszínre azáltal, hogy mit és hogyan adunk. Mi gyakran azon mérjük le az embert, hogy mennyi a jövedelme, mekkora a vagyona. Jézus pedig azon, hogy mennyit áldoz. /Molnár Miklós/

+ + + + +

Isten mérlegén a "sok" és a "kevés" -, relatív értékek. Jézus alternatívája: fölösleg vagy minden. Isten nem számolja meg az adományt, hanem megméri. Jézus azért irányítja tanítványai figyelmét az özvegyasszonyra, mert valami olyasmit látott megvalósulni benne, amiért ő is jött és munkálkodott. Ez pedig nem más, mint a teljes szeretet, amely mindenét önként és szívesen áldozza oda. /F. Rienecker/

+ + + + +

Keresztény életünknek boldog vallomása Istenről az, hogy nekünk minden Róla prédikál. Istennek hétköznapi életünk mindennapi eseményein át is mindig van valami mondanivalója. - A pénznek is van prédikációja. - Isten is sokszor ír valamit a pénzünkre. A bibliai 2 filléren ma Istennek ezt az írását olvassuk.

Először is azt, hogy láthatatlan szem figyelni örököké a tetteinket, az életünket és a pénzünk költségét. Amikor az a szegény asszony ott a jeruzsálemi templomban Isten gondviselő arcába belefeledkezve megállt a persely előtt, de hogy gondolt arra, hogy valaki látja vagy figyelni őt. Hogy is gondolt volna arra, hogy Jézus a sok díszes és ünneplőruhás, előkelő nép között éppen őt veszi észre, a templom szegényét és a világgal legkisebb vagyonát. - A második, ami a szegény asszony pénzére van írva, az, hogy ő nem a feleslegéből adott, hanem minden vagyonát odaadta. Nem morzsákat szórt az Isten asztalára, hanem mindent odaadott az áldozat oltárára. Az adakozásnak csak akkor van értelme, ha áldozat is! Ha nemcsak a kéz könnyű mozdulata adja fölösleges fillérekkel, hanem a szív is odasimul hozzá, valami olyannal, ami drága és értékes, ami oda van növe a szívünkhöz. Ennek az asszonynak nem a pénze, hanem a példája világít évezredeknek át. Vajon az én életem példája kinek világít? - A harmadik írás, a szegény asszony pénzén az, hogy azzal az elszánt mozdulatával, amivel utolsó két fillérét a perselybe vetette, arról tett bizonyosságot, hogy teljesen Istenre bízta magát. Nem támaszkodik többé a maga szegénységének a törékeny botjára, hanem ráhajlik a gazdag és gondviselő Isten hatalmas karjára. - Isten nem azt akarja, hogy most minden pénzünket beledobjuk a perselybe, hanem azt példázza, hogy teljesen és mindenestől öreá bizzuk magunkat. /Friedrich Lajos/

+ + + + +

Gondoltunk-e csak egyszer is, szeretett Gyülekezet arra, hogy az adakozás templomajtóinknál oly nagyon fontos? Hogy nem csupán függvénye az istentiszteletnek, amikor is régi szokásból, gondolkodás nélkül adunk többet vagy kevesebbet, hanem hogy része az magának az istentiszteletnek, sőt az a része, amelyen meg kell bizonyulnia, vajon az evangélium a maga teljesen megszabadító dicsőségében vált-e számunkra élő erővé?

Nekünk is a tanítványokkal együtt kell csodálkoznunk, hogy van olyan adakozás, mint itt ezé az özevegé. Vagy talán akad olyan valaki, aki azt mondja, hogy nincs ebben semmi különös? Kinek van ma fölöslege? Aki ma ad, az majdnem mindent odaad. - Mit is jelent, az, hogy gazdag? Gazdag az, akinek többje van, mint amennyire szüksége van; így tekintve mi, szinté kivétel nélkül gazdagok vagyunk.

De az özevegének egyáltalán nem volt feleslege. - Áldozata a szó legszorosabb értelmében hitbeli cselekedet volt, amely teljes, osztatlan szívvel az isteni irgalom karjai közé veti magát. Ez hitvallás volt ama Istenről, aki tiltja az aggodalmaskodást nekünk, mivel gondoskodni akar rólunk.

Valóban el kell csodálkoznunk, hogy van ilyen hit, mint az özevegasszonyé, és mindnyájan megvallhatjuk egymás között és magunk előtt, hogy mi még soha nem adakoztunk így. Jézus ezt az örömet nem kapta meg tőlünk. És mi - amikor Jézus a templomajtóink előtt ül és egy igazi adakozót keres -, mi azokhoz a sokakhoz tartozunk.

- Amidőn először olvastam ezt a történetet és szintén az adakozásra buzdítás érzetével nézegettem, némi aggodalom fogott el, hogy miképpen prédikálhatnék erről az alapigéről. Hiszen tudom, hogy manapság mily sokféle kíváncsisággal kell számolnunk, hogy legtöbbünknek mily kevés feleslege van, és hogy többet kérni már alig is merhetünk. Azután azt is tudom, hogy ily helyzetben mily értéktelenek az adakozásra való felhívások. De amikor kiéreztem a történetből az evangélium hangját, alapigének e tekintetben is megvidámított. Jézus első helyen egyáltalán nem az adományt, hanem a szívet követeli, azt az egész osztatlan szívet, amelyik nem riad vissza semmiféle következményektől. És ha újra meg újra hirdetjük egymásnak ezt az evangéliumot, és csakugyan segítjük egymást abban, hogy hitben a követés útjára lépjünk, akkor mondhatjuk is azt, amit a tanítványok mondtak, amikor megkérdezte Jézus őket: "Volt-e valamilyen fogyatkozástok?" -, ők pedig mondták: "Semmi sem".

Ha Jézus odaül templomajtóinkhoz, hogy adakozó kezünk-re nézzen, akkor gondoljunk arra, hogy ő ezzel a pillantással a szívünkben lévő hitet kutatja, nálunk is azt a szívet keresi, amelyik megszabadul a szegénység gondjától és a gazdagság csalárdságától. /Hermann Diem/

+ + + + +

A lelki emberek körében valami félszeg szemérmesség tapasztalható anyagi kérdésekben, de kiváltképp akkor, ha pénzről van szó. Ennek aztán igen káros következményei lettek. - Nagyon elharapózott a "potyázás" a hívő közösségekben is. - Szokjuk meg, hogy természetes közvetlenséggel és nyíltan beszélünk ezekről a kérdésekről s nem "úri" tartózkodással. Azt szokták mondani, hogy hívő embernek utoljára tér meg a pénztárcája. Igen, de gyakran csak azért, mert nem beszélünk kellő

határozottsággal arról, hogy nem csupán életünket, családjunkat kell átadni az Úrnak, hanem pénztárcánkat is. Pedig ha merünk beszélni, szólni ezekről a kérdésekről, bámulatos következményei lehetnek. /Uzon László/

Szentháromság utáni 14. vasárnap

Mt 12,22-30 /31-32/

Mindenki számára világos, hogy itt valami szokatlan dolog történt. A megítélésben azonban már eltérnek a vélemények. Némelyek ijedten és csodálkozva vélik felfedezni Jézusban a Dávid Fiát, azaz a Messiást, míg a farizeusok lehetetlennek tartják, hogy Isten Országa ilyen módon jöjjön el. Ők többet várnak, teljes változást, a Messiás hatalommal való megjelenését. Ezért Jézusban csak egy félrevezetőt látnak, aki démoni hatalmak eszköze. - Sok embert nem lehet azért felelőssé tenni, hogy Krisztust elveti, csak azért, mert nem látja bizonyítva a valóságos Krisztust és így nem tud Vele igazán találkozni. Akik azonban tudják, hogy ki a Krisztus és mit követel a beléje vetett hit, és ennek ellenére szembeszállnak vele, a Szentlélek ellen vétének. Ezáltal önmagukat zárják ki egyszer s mindenkorra az Istennel való közösségből. /Halt uns bei festem Glauben/

* * * * *

/30.v./ Világos és érthető kifejezése annak, hogy Vele szemben nincs helye a semlegességnek. Mi keresztyének mégis nagyon szeretjük ez utóbbit. Állandóan megpróbáljuk kiverelkedni magunkat Jézus radikális követelése alól és megpróbálunk valami egyéni szemléletet összebarkácsolni. Olyan ez, mintha különböző típusú autók alkatrészeiből egy új, közlekedni képes járgányt konstruálnánk. - Jézus egészen odaadta magát értünk, ezért nekünk is egészen a szolgálatába kell állnunk. /Er ist unser Friede/

* * * * *

Ha szokványos istenkáromlási formulákra gondolunk, kiderül, hogy nincs közöttünk olyan, ami a Szentlélekre vonatkozna. A káromkodó ember szidja Istent, Krisztust, Máriát stb., de nem a Szentleket. Különös dolog! Mit jelent a Lélek káromlása?

A Szentlélek káromlása rendszerint nem a hitetlenek, hanem a hívők között fordul elő. Mégpedig nem az ún. egyszerű hívők között, hanem a gondolkodó, filozófáló, vagy éppen teologizáló, racionalista vagy éppen misztikus hívők között. Ez rendszerint a "szuper-keresztyének" bűne. A Szentlélekkel kerestelt, kegyelmi ajándékokat birtokló, csodatevő vagy gyógyító hívők bűne. Ahhoz ugyanis, hogy valaki a Szentlélek indításával szembeforduljon, arra az előzményre van szükség, hogy korábban a Lélek vezetése alatt éljen. Nem véletlenül figyelmeztet az írás: "Aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék". - A Szentlélek ismerete, a jövendő világ erőinek tapasztalása olyan helyzetet jelent a hívő ember számára, amelyben fokozott mértékben főnnáll a veszélye a megbocsáthatatlan bűn elkövetésének.

És az ellenkező lehetőség, a teológusok - általában a "mértéktartók" kísértése: A Szentlélek nyilvánvaló munkálkodása esetén is túlzott óvatosság. Hátha nem a Szentlélek munkája?

- S ami már egyértelműen megbocsáthatatlan bűn: amikor irigység vagy egyéb ok miatt ördögi eredetűnek mondja valaki az Isten munkáját tudatosan, mint azok az írástudók, akik a tan tisztaságára igyekeztek ügyelni, s "teológiai ellenőri" minőségben állapították meg: Belzebub által űz ördögöt.

Van tehát olyan bűn, ami nem bocsáttatik meg, de ezt nem lehet véletlenül elkövetni, csak tudatosan. Nem vethető fel így a kérdés: Háttha beleestem? Úgy sem, hogy megbántam ugyan a bűnömet, de háttha Isten mégsem bocsátja meg, mert: "hű és igaz, hogy megbocsássa". A Szentlélek elleni káromlás azért nem bocsátható meg, mert a tudatos ellenszegülés olyan keménységet eredményez, ami kizárja a bűnbánatot, bűnbánat nélkül pedig nincs bűnbocsánat. Amíg valaki részesül a bűnbánat kegyelmében, azaz a Szentlélek rádöbbenti bűnösségére, /meg tudja bánni bűnét/, addig a bűnbocsánat is biztos. /Almás Mihály/

+ + + + +

Amilyen nagy volt az öröm és a dicséret az egyik oldalon, olyan nagy volt a gyűlölet a másik oldalon. A farizeusok azonnal el akarták oltani a meggyújtott tüzet, de még mielőtt megtehették volna, az Úr felismerte gonosz gondolataikat. Ez újabb csoda volt előttük. Nem volt mentség számukra, mert míg a nép csodálkozott, ők féltékenységből szidalmazták Jézust. A farizeusok elérkeztek az utolsó ponthoz, mert a Szentlelket káromolták. Az Úr csodatételét, hogy a népet távol tartsák Tőle, sátáni munkának minősítették.

Mi a Szentlélek káromlása? Az előttünk lévő eset világosan megmutatja. Az Úr egy nagy föltűnést keltő csodával meggyógyította az ördögözt. A csodálkozó tömeg azonnal elfogadta az Urat Dávid Fiának, az ott álló farizeusok azonban káromolták őt titkos gondolataikban. Most az Úr megmondta és fölfedte utálatos bűneiket. Tudták, hogy ilyen csodat csak a Szentlélek erejével lehet végezni. Röviden: A Szentlelket az káromolja, aki bár felismerte munkáját, mégis sátáni munkának minősíti és így sátáni léleknek nevezi azt. Krisztus nagy csodájának az volt a feladata, hogy figyelmeztesse és a hithez vezesse őket, ehelyett káromlásra fakadtak. Ez a bűn a Szentlélek ellen való sokszori ellenállás következménye. - Aki a Szentlelket káromolja, annak a lelkiismerete alszik. Eltompult, érzéketlen a Szentlélek minden munkájával szemben. Az a tény azonban, hogy a hívők megbánják, ha rosszat tettek, bizonyítja, hogy a Szentlélek dolgozik bennük. Lehet, hogy megszorították a Szentlelket, esetleg erejét, hatását tompították, de nem káromolták.

- Milyen bátorítás van ugyanakkor ezekben a szavakban, amiket az Úr mond: "Minden bűn megbocsáttatik az embernek". Ez ígéret alapján jöhet mindenki az Úrhoz, még a legnagyobb bűnös is bűnbocsánatot nyer. /G.R.Brinke/

Összeállította:

Győr Sándor és Zűgn Tamás